ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

μετ'

ἀκριβοῦς καὶ συντόμου μεθόδου, πλῆρες τῶν πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν ἀναγκαίων, προσφυῶς ἡρμοσμένον κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν τάξιν καὶ μέθοδον, φιλοπόνως συνερανισθὲν ὑπὸ ὁμογενοῦς τινὸς, καὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ τύποις ἐκδοθὲν πρὸς χρῆσιν τῶν κοινῶν Σχολείων τοῦ Γένους,

ἐν ᾧ

προσετέθησαν καί τινα χαλκογραφικὰ παραδείγματα πρὸς γύμνασιν τῶν Νέων εἰς τὴν Καλλιγραφίαν.

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΩΡ
ΞΕΝΟΦΩΝ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ
ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗΙ,
Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου δὲ Χιρσφελδ.
1816.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡ 1281
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΤΡΙΔΟΥ

Οὐ μικρὸν διαφέρει τὸ οὕτως, ἢ οὕτως εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπολυ· μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

Ἀριστοτ. Νικομ. Βιβλ. β΄. Κεφ. α΄.

Τοῖς ἐντευξομένοις χαίρειν.

Ἅπαντα κοινῶς τὰ νῦν πεφωτισμένα τῆς Εὐρώπης Ἔθνη, καλῶς ἐπινοήσαντα τὴν μεγίςην ὠφέλειαν, ἥτις δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς κοινῆς, ὀρθῆς τε καὶ εὐτάκτου ἀνατροφῆς τῶν παίδων, ἐσύςησαν ἐξόδοις οὐχὶ σμικροῖς κοινὰ Σχολεῖα, Μουσεῖά τε καὶ Φροντιςήρια, καὶ καθ' ἑκάςην οὐ παύουσιν ἐφευρίσκοντες νέας μεθόδους καὶ τρόπους πρὸς καλὴν, εὔκολόν τε καὶ ὀρθὴν τῶν τέκνων αὐτῶν μάθησιν.

Τὸ ἡμέτερον ὅμως γένος καταπιεζόμενον ἤδη τόσους αἰῶνας ὑπὸ τῆς ἀμαθείας, ἀπώλεσε, κακῇ τύχῃ, οὐ μόνον τὰς τέχνας καὶ ἐπιςήμας, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καὶ μέθοδον τοῦ ἀνατρέφειν καὶ ὁδηγεῖν τὰ τέκνα εἰς τὴν ὀρθὴν Διδασκαλίαν καὶ Μάθησιν, ἥτις ἐςὶν ἡ εὐτυχία καὶ εὐδαιμονία ἑνὸς

ἑκάςου Ἔθνους· ἀλλὰ χάρις τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ, ὅτι ἄρχισεν ἤδη καὶ αὐτὸ νὰ φωτίζηται καὶ νὰ αἰσθάνηται τὸ καλὸν τῆς Μαθήσεως, καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀναφυομένην ὠφέλειαν, διὰ τοῦτο οὐ παύει ἀγωνιζόμενον καθ᾽ ἑκάςην ἵνα ἀποκτήσῃ πάλιν τὴν τῶν προγόνων αὐτοῦ χάριν τε καὶ λαμπρότητα· τούτου ἕνεκεν καλεῖ διδασκάλους ἐπὶ συντάξεσιν οὐκ εὐκαταφρονήτοις, ἵνα παιδεύωσι καὶ διδάσκωσι τοὺς νέους οὐ μόνον τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἐπιςήμην.

Οὐδεὶς γάρ ἐςιν, ὅςις ἂν ἔξαρνος γένοιτο, ὅτι ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα οὐκ ἔςιν ἡ μητρικὴ ἡμῶν γλῶσσα, καὶ καθ᾽ ὅλα ὁμοία τῇ κοινοτέρᾳ ἡμῶν διαλέκτῳ, πλὴν, φεῦ! μετὰ παρέλευσιν τοσούτων αἰώνων κατ᾽ ὀλίγον ὀλίγον κατηντήσαμεν νὰ ὁμιλῶμεν τόσον διεφθαρμένως καὶ ἀκανονίςως, ὥςε πολλοὶ ἐπεχείρησαν καὶ νὰ συγγράψωσιν οὕτωσὶ παρὰ κανόνας τῆς Γραμματικῆς, μὴ θελήσαντες ποσῶς νὰ ἀποβλέψωσιν εἰς τοὺς κανόνας, καὶ κυριολεξίας τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης τῶν προγόνων ἡμῶν γλώσσης, ὅθεν συνέβη νὰ φαίνωνται τοῖς πλείςοις τὰ τῶν προπατόρων ἡμῶν συγγράμματα ὡς ξένα καὶ ἑτερόγλωσσα.

Ἀλλ' οἱ πεπαιδευμένοι καὶ σοφοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους διδάσκαλοι ἤρξαντο ἤδη νὰ ἐπιμελῶνται, ἀγωνιζόμενοι ἕκαςος τὸ δυνατὸν ἵνα φέρωσι πάλιν κατὰ μικρὸν τὴν παροῦσαν ἡμῶν διάλεκτον εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὕφος· καὶ τῷ ὄντι οὐδεὶς ἄλλος δύναται τοῦτο νὰ κατορθώσῃ, εἰ μὴ μόνον οἱ σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι τοῦ ἡμετέρου γένους διδάσκαλοι, οἵτινες παιδεύοντες τοὺς νέους, διδάξουσιν αὐτοὺς ἵνα ὁμιλῶσι καὶ συγγράφωσι κατὰ κανόνας. Ἀλλ' εὐχῆς ἔργον ἂν εἴη, εἴγε αὐτοὶ οὗτοι οἱ διδάσκαλοι τὴν ἀρχὴν ἐποίουν ἵνα ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν μαθητὰς κατὰ Γραμματικοὺς κανόνας, ἀποφεύγοντες ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ἑτερογλώσσους λέξεις καὶ τὸ βαρβαρικὸν ὕφος, ὅπως οἱ νέοι ἀκούοντες τούτους κανονικῶς ὁμιλοῦντας, καὶ συντακτικῶς ἐκφραζομένους, δύνανται εὐκόλως νὰ ἐντυπώνωσιν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν καὶ λέξεις καὶ ὕφος Ἑλληνικόν.

Μὴ φανῇ τοῦτο ἀμήχανον ἢ ἀδύνατον· διότι ἂν οἱ ἡμέτεροι νέοι δύνανται νὰ μανθάνωσι ξένας γλώσσας, Λατινικὴν δηλαδὴ, Ἰταλικὴν, Γαλλικήν τε καὶ Γερμανικὴν, καὶ νὰ ὁμιλῶσιν αὐτὰς ὀρθῶς,

καὶ ἐν αὐταῖς κανονικῶς νὰ συγγράφωσι, διατὶ οὖν νὰ μὴ μάθωσι πρότερον τὴν πάτριον αὐτῶν γλῶσσαν, τὴν Ἑλληνικὴν, ἵνα αὐτὴν ὁμιλῶσι, καὶ κανονικῶς νὰ συγγράφωσιν ἐν αὐτῇ; ἥτις ἐςὶν ἡ μόνη, καὶ οὐδὲ μία ἄλλη γλῶσσα δύναται ὡς ἡ Ἑλληνικὴ ἐκφράζειν τὰ ἐν ἐπιςήμαις καὶ τέχναις παραδιδόμενα μαθήματα διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῇ δύναμιν πρὸς ἀκριϐῆ τῶν νοημάτων παράςασιν· διότι ἐςὶ καὶ κρείττων καὶ ἐπιδεξιωτέρα καὶ πλουσιωτέρα ἁπάσης ἄλλης γλώσσης· ὅθεν δικαίως μήτηρ καὶ πηγὴ ἁπασῶν τῶν τεχνῶν τε καὶ ἐπιςημῶν ἐςί τε καὶ λέγεται· ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἐπανθεῖ τὸ ὁλοσχερὲς, ἡ ἁρμονία καὶ χάρις τῆς λέξεως, τὸ εὔτακτον τῆς συντάξεως, καὶ οἱ ὅροι ἁπάσης ἐπιςήμης· ἕπεται λοιπὸν, ὅτι αὐτὴ δικαίως τοσοῦτον ὑπερέχει τῶν ἄλλων, ὅσον ὁ πεπαιδευμένος τοῦ ἀπαιδεύτου· ὅθεν καὶ οἱ ἑτεροεθνεῖς καὶ ἀλλοτριόφωνοι ἐπαινοῦντες τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ κοινῶς πᾶσιν αὐτὴν συνιςῶντες, διαπρυσίως ἀνακυρήττουσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐςὶν ἡ μόνη, ἐν ᾗ ὀφείλουσι νὰ συγγράφωσιν οἱ σοφοὶ τὰ ἑαυτῶν πονήματα· ὅθεν καὶ πολλοὶ αὐτῶν τῇ πατρίῳ φωνῇ χαίρειν εἰπόντες, τὴν ἡμετέραν Ἑλληνικὴν ἠσπάσαντο γλῶσσαν καὶ ἑλληνιςὶ τὰ

οἰκεῖα ποιήματα συγγράψαντες, τύποις ἐξέδοσαν· καὶ οὐ μόνον οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πεπαιδευμένοι ἑτερόγλωσσοι, φιλοτιμούμενοι οὐ διαλείπουσι περὶ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν ἐνασχολούμενοι καὶ ταύτην ἐπιμελῶς μανθάνοντες.

Ταῦτα οὖν καὶ ἐγὼ πολλάκις κατὰ νοῦν ἀναπολῶν, καὶ ὁρῶν τοὺς πλείω τῶν ἡμετέρων ἀγωνιζομένους πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἡμῶν γλώσσης, σπεύδω καὶ ἐγὼ κατὰ δύναμιν ἐν τῇ τοῦ παρόντος καιροῦ φορᾷ νὰ προσφέρω τῷ ἀγαπητῷ μοι Γένει τὸ παρὸν Ἀλφαβητάριον, ἐξειργασμένον καὶ συγγεγραμμένον κατὰ τὴν μέθοδον καὶ τάξιν, ἣν οἱ Διδάσκαλοι τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης ἐν τοῖς αὐτῶν σχολείοις διὰ τοὺς παῖδας φυλάττουσι· διετήρησα δὲ ἐν αὐτῷ ἓν ὕφος εὐκατάληπτον καὶ οὐδόλως μεμακρυσμένον τῶν κατὰ Γραμματικὴν κανόνων, ἀποφεύγων πᾶσαν λέξιν ἑτερόγλωσσον καὶ διεφθαρμένην· καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐπρόσθεσα λέξεις τῆς ἡμετέρας ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἵνα οἱ παῖδες εὐθὺς ἐκ νέου τὴν ὀρθὴν καὶ ἀδιάφθαρτον λέξιν συνεθίζωσιν· εἰ δέ τι ἐσφαλμένον καὶ ἀπαρέσκον ἐν αὐτῷ εὑρεθῇ, (ὅπερ καὶ

οὐκ ἀμφιβάλλω) αἰτῶ παρὰ τῶν πεπαιδευμένων καὶ διδασκάλων, καὶ παρὰ παντὸς ἄλλου, τὴν ἁρμόζουσαν συγγνώμην τε καὶ συμπάθειαν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἐσφαλμένοις ἐπιδιόρθωσιν· ἐγὼ δὲ εἰ καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐποίησα, τοὐλάχιστον τὸν ἐμὸν πίθον ἐκύλισα, κατὰ τὸν Διογένην. Ἔῤῥωσθε.

Ὁ Ἐκδότης.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει 24 γράμματα, τὰ ὁποῖα γράφονται οὕτως·

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν,
ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

Τὰ ἴδια ἀνάπαλιν.

ω, ψ, χ, φ, υ, τ, σ, ρ, π, ο, ξ, ν, μ,
λ, κ, ι, θ, η, ζ, ε, δ, γ, β, α.

Τὰ ἴδια μεγάλως γεγραμμένα.

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ,
Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

ἐξ ὧν

Φωνήεντα μὲν εἰσὶν 7, οἷον.

α, ε, η, ι, ο, υ, ω.
Α, Ε, Η, Ι, Ο, Υ, Ω.

Ἡμίφωνα δὲ 8, οἷον.

ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ.
Ζ, Ξ, Ψ, Λ, Μ, Ν, Ρ, Σ.

Ἄφωνα δὲ 9, οἷον.

β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ.
Β, Γ, Δ, Κ, Π, Τ, Θ, Φ, Χ.

Δίφθογγοι δὲ 6, οἷον

αι, αυ, ει, ευ, οι, ου.
ΑΙ, ΑΥ, ΕΙ, ΕΥ, ΟΙ, ΟΥ.

Διαςολὴ τῶν γραμμάτων.

Α΄. Κλάσις.

Ι, Γ, Τ, Π, Η, Ε, Κ, Ο.
ι, γ, τ, π, η, ε, κ, ο.

Β΄. Κλάσις.

Ω, Θ, Ρ, Β, Φ, Υ, Λ, Μ.
ω, θ, ρ, β, φ, υ, λ, μ.

Γ΄. Κλάσις.

Α, Δ, Χ, Ζ, Ξ, Σ, Ψ, Ν.
α, δ, χ, ζ, ξ, σ, ψ, ν.

7 Φωνήεντα		17 Σύμφωνα				Κυρίως μὲν 6 Δίφθογγοι	
Α	α	Β	β	Ξ	ξ	ΑΙ	αι
Ε	ε	Γ	γ	Π	π	ΑΥ	αυ
Η	η	Δ	δ	Ρ	ρ	ΕΙ	ει
Ι	ι	Ζ	ζ	Σ	σς	ΕΥ	ευ
Ο	ο	Θ	θ	Τ	τ	ΟΙ	οι
Υ	υ	Κ	κ	Φ	φ	ΟΥ	ου
Ω	ω	Λ	λ	Χ	χ		
		Μ	μ	Ψ	ψ		
		Ν	ν				

καταχρηστικῶς δὲ 4· ᾳ, ῃ, ῳ μετὰ τοῦ ὑπογεγραμμένου, καὶ υι, μετὰ τοῦ προσγεγραμμένου ἰῶτα.

α,	β,	γ,	δ,	ε,
Ἄλφα,	Βῆτα,	Γάμμα,	Δέλτα,	Ἐψιλὸν,
ζ,	η,	θ,	ι,	κ
Ζῆτα,	Ἦτα,	Θῆτα,	Ἰῶτα,	Κάππα,

λ,	μ,	ν,	ξ,	ο.	π,
Λάμϐδα,	Μῦ,	Νῦ,	Ξῦ,	Ὀμικρὸν,	Πῖ,
ρ,	σ (ς),	τ,	υ,	φ,	χ,
Ρῶ,	Σίγμα,	Ταῦ,	Ὑψιλὸν,	Φῖ,	Χῖ,

ψ, ω.
Ψῖ, Ὠμέγα.

Τὸ στ γράφεται καὶ οὕτω ϛ
τὸ δὲ καὶ - - - - ȣ

Συλλαϐαὶ ἐκ Συμφώνου καὶ Φωνήεντος.

α,	ε,	η,	ι,	ο,	υ,	ω,
Βα,	βε,	βη,	βι,	βο,	βυ,	βω.
Γα,	γε,	γη,	γι,	γο,	γυ,	γω.
Δα,	δε,	δη,	δι,	δο,	δυ,	δω.
Ζα,	ζε,	ζη,	ζι,	ζο,	ζυ,	ζω.
Θα,	θε,	θη,	θι,	θο,	θυ,	θω.
Κα,	κε,	κη,	κι,	κο,	κυ,	κω.
Λα,	λε,	λη,	λι,	λο,	λυ,	λω.
Μα,	με,	μη,	μι,	μο,	μυ,	μω.

Να,	νε,	νη,	νι,	νο,	νυ,	νω.
Ξα,	ξε,	ξη,	ξι,	ξο,	ξυ,	ξω.
Πα,	πε,	πη,	πι,	πο,	πυ,	πω.
Ρα,	ρε,	ρη,	ρι,	ρο,	ρυ,	ρω.
Σα,	σε,	ση,	σι,	σο,	συ,	σω.
Τα,	τε,	τη,	τι,	το,	τυ,	τω.
Φα,	φε,	φη,	φι,	φο,	φυ,	φω.
Χα,	χε,	χη,	χι,	χο,	χυ,	χω.
Ψα,	ψε,	ψη,	ψι,	ψο,	ψυ,	ψω.

Συλλαβαὶ ἐκ Συμφώνου καὶ Διφθόγγου.

Βαι,	αυ,	ει,	ευ,	οι,	ου.
Βαι,	βαυ,	βει,	βευ,	βοι,	βου.
Γαι,	γαυ,	γει,	γευ,	γοι,	γου.
Δαι,	δαυ,	δει,	δευ,	δοι,	δου.
Ζαι,	ζαυ,	ζει,	ζευ,	ζοι,	ζου.
Θαι,	θαυ,	θει,	θευ,	θοι,	θου.
Και,	καυ,	κει,	κευ,	κοι,	κου.
Λαι,	λαυ,	λει,	λευ,	λαι,	λου.
Μαι,	μαυ,	μει,	μευ,	μοι,	μου.
Ναι,	ναυ,	νει,	νευ,	νοι,	νου.
Ξαι,	ξαυ,	ξει,	ξευ,	ξοι,	ξου.
Παι,	παυ,	πει,	πευ,	ποι,	που.
Ραι,	ραυ,	ρει,	ρευ,	ροι,	ρου.

Σαι,	σαυ,	σει,	σευ,	σοι,	σου.
Ται,	ταυ,	τει,	τευ,	τοι,	του.
Φαι,	φαυ,	φει,	φευ,	φοι,	φου.
Χαι,	χαυ,	χει,	χευ,	χοι,	χου.
Ψαι,	ψαυ,	ψει,	ψευ,	ψοι,	ψου.

Συλλαβαὶ μικταί.

αμ,	αν,	αρ,	αλ,	ας,	αγ,	απ.
βλα,	βρα,	βδε,	βιξ,	βορ,	βομ,	βρω.
γλι,	γλα,	γρα,	γρυ,	γνα,	γδε,	γαρ.
δρα,	δρε,	δρυς,	δις,	δους,	δευ,	δορ.
ερ,	ελ,	εμ,	ζην,	ζαχ,	θαμ,	θαρ.
καμ,	κλι,	κρι,	κλοι,	λαμ,	λαψ,	λαξ.
μαμ,	μαν,	μαρ,	μου,	μυρ,	μνα,	μελ.
ναρ,	νεκ,	ξαν,	ξερ,	ομ,	ορ,	πραγ.
πλε,	ραμ,	ρουθ,	σαρ,	ϛρα,	σμυ,	σαλ.
τρω,	τμη,	τλη,	τρε,	φουρ,	φλα,	φραχ.
φλο,	φλι,	χαρ,	χθα,	χορ,	χλο,	χρι.
ψαλ,	ψαμ,	ψις,	ψαρ,	ψιξ,	ως,	ωψ.
σκαι,	σκυ,	σπαι,	σπει,	σπευ,	σπου.	

Συλλαβαὶ ἐκ μεγάλων γραμμάτων.

Α - ΒΛΑ - ΒΕΣ.	ΓΑ - ΝΩ - ΔΗΣ.
ΕΜ - ΠΟ - ΡΟΣ.	ΖΑ - ΚΥΝ - ΘΟΣ.
Η - ΘΙ - ΚΟΣ.	ΘΡΑ - ΣΥΣ.
Ι - ΣΑ - ΚΙΣ.	ΚΑ - ΛΑ - ΘΟΣ.

ΞΑΝ - ΘΟ - ΚΟ - ΜΟΣ.

ΠΑ - ΡΑ - ΓΡΑ - ΦΟΣ.

ΤΡΙΣ - ΣΥΛ - ΛΑ - ΒΟΣ.

Υ - ΠΕ - ΡΑ - ΣΠΙ - ΣΤΗΣ.

ΦΙΛ - ΑΝ - ΘΡΩ - ΠΟΣ.

ΧΡΥ - ΣΗ - ΛΑ - ΤΟΣ.

Τὰ σημεῖα καὶ ὀνόματα τῆς Προσῳδίας, καὶ Διαςολῆς εἰσὶ τὰ ἑπόμενα, καὶ διαιροῦνται

α΄. Εἰς Τόνους, οἵτινες εἰσὶ τρεῖς·

Ὀξεῖα . . . (΄).

Βαρεῖα . . . (`).

Περισπωμένη . (῀).

Οὗτοι διορίζουσι τὸν ἀναβιβασμὸν τῆς φωνῆς ἐν τῇ προφορᾷ τῶν λέξεων.

β΄. Εἰς Πνεύματα, ἅπερ εἰσὶ δύω·

Δασεῖα . . . (῾).

Ψιλὴ . . . . (᾿).

Καὶ τίθενται εἰς πᾶσαν λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ Φωνήεντος.

γʹ. Εἰς Πάθη, ἅπερ εἰσὶ τρία·

Ἀπόςροφος . . (ʼ).
Ὑφὲν . . . . (‿).
Ὑποδιαςολή . . (,).

Τὰ ὁποῖα δεικνύουσι μεταβολήν τινα μεταξὺ δύω λέξεων.

Τούτοις προςίθεται καὶ τὸ σημεῖον τῆς Διαιρέσεως (¨).

Ἡ ςιγμὴ διαιρεῖται εἰς τρία·

εἰς Ὑποςιγμὴν . . . (,)
— Μέσην ςιγμὴν . . (˙)
— Τελείαν ςιγμὴν . . (.)

Τούτοις συναριθμοῦνται καὶ τὰ ἑπόμενα·

τὸ Ἐρωτηματικὸν σημεῖον . . . (;)
ἡ Παρένθεσις . . . , . . . ( )
ὁ Παράγραφος . . . . . . (§)
τὸ Κλητικὸν, ἢ Θαυμαςικὸν . . (!)
τὸ Εἰσαγωγικὸν . . . . („)
τὸ Σημειωτικὸν . . . . . . (*)
ἡ Παῦλα . . . . (—)
τὸ σημεῖον τῆς Ἑνώσεως . . . (-)
καὶ τὸ Διηγηματικὸν . . . . (:)

Λέξεις Μονοσύλλαβοι.

1.

Αἲξ, ἅλς, ἄρς, βλὰξ, βοῦς, γλαύξ.
Γραῦς, γὺψ, δὶς, δρὰξ, δρῦς, εἷς, ἐκ.
Ζεὺς, εὖς, ἕξ, ἦρ, θὴρ, θρὶξ, ἴψ.
Κλὼν, κτεὶς, λὺγξ, μὴν, κὴρ, κάρ.

2.

Μῦς, νοῦς, νῦν, νὺξ, ὃς, οὖς.
Πῦρ, πῶς, ῥὶς, σὰρξ, σπλὴν, σῦς.
Τρεῖς, ὗς, φλὸξ, φῶς, χεὶρ, χθές.
Παῖς, πλὰξ, πλὴν, ποῦς, ψὶξ, ὦψ.

Δισύλλαβοι.

3.

Ἀ-ὴρ, αἷ-μα, αἰ-ὼν, βέ-λος, βρέ-φος.
Γά-λα, γλῶσ-σα, δεῖ-πνος, δέρ-μα.
Ἔ-θνος, ἐλ-πὶς, ζά-λη, ζῆ-λος, ἦ-θος.
Ἦ-χος, θαῦ-μα, θύ-ρα, ἱ-δρὼς, ἴχ-νος.

4.

Και-ρὸς, καπ-νὸς, λαι-μὸς, λάκ-κος.
Μή-τηρ, μῆ-λον, να-ὸς, νύμ-φη.
Ξαν-θὸς, ξύ-λον, ὀ-δοὺς, ὄ-νυξ.
Οἶ-κος, οἶ-νος, πα-τὴρ, πά-χυς.

5.

Ῥή - τωρ, ῥεῦ - μα, σάλ - πιγξ, σιν - δών.
Ταῦ - ρος, τό - ξον, υἱ - ὸς, ὕ - πνος.
Φω - νὴ, φά - ρυγξ, φέγ - γος, χαλ - κός.
Χεῖ - λος, ψεῦ - δος, ψύλ - λος, ὦ - μος.

Τρισύλλαβοι.

6.

Ἄγ - γε - λος, βά - ρα - θρον, γέ - φυ - ρα.
Δά - κτυ - λος, ἐ - λαί - α, ζέ - φυ - ρος.
Ἥ - συ - χος, θά - λασ - σα, ἰ - α - τρός.
Κα - κοῦρ - γος, λε - κά - νη. μά - γει - ρος.

7.

Νό - σι - μος, ξύ - λι - νος, ὄρ - γα - νον.
Παρ - θέ - νος, ῥό - πα - λον, σκέ - παρ - νον.
Τύμ - πα - νον, ὕ - α - λος, φάρ - μα - κον.
Χά - λα - ζα, ψιτ - τα - κὸς, ὤ - ρι - μος.

Τετρασύλλαβοι.

8.

Ἀ - ρι - στε - ρὸς, βα - σί - λισ - σα.
Γλωσ - σό - κο - μον, δι - δά - σκα - λος.
Ἐγ - κώ - μι - ον, ζι - ζά - νι - ον.
Ἠ - πει - ρώ - της, θερ - μό - πυ - λαι.

Ἰ - γνά - τι - ος, κο - λο - κύν - θη.
Λα - βύ - ριν - θος, μαρ - τυ - ρί - α.

9.

Νη - σι - ώ - της, ξε - νο - δό - χος.
Ὀρ - χή - στρι - α, παι - δά - ρι - ον.
Ῥω - μα - λαῖ - ος, σφαι - ρί - δι - ον.
Τυ - ραν - νι - κὸς, ὑ - φή - λι - ος.
Φα - ρι - σαῖ - ος, χερ - σό - νη - σος.
Ψυ - χρό - τε - ρος, ὠ - κε - α - νός.

Πολυσύλλαβοι.

10.

Ἀρχιστράτηγος, βασιλεύουσα.
Γυναικωνίτης, δενδροτομία.
Ἐπιτήδειος, ζυγοσταθμία.
Ἡμερόνυκτον, θησαυροφύλαξ.
Ἱερωμένος, καθημερινός.
Λιμοκτονία, ματαιοφροσύνη.

11.

Νεοσίγαλος, ξενητευόμενος.
Ὀχλοκρατούμενος, πρωτοπρεσβύτερος.
Ραδιουργότατος, σεμνοπρεπέστερος.
Τυραννικώτατος, ὑποδιάκονος.

Φιλανθρωπότατος, χρηςοηθέςατος.
Ψευδοδιδάσκαλος, ὠλεσίκαρπος.

12.

Αἱ λέξεις, τέκνον μου, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, τὰς ὁποίας ἀναγινώσκεις ἐν τῷ παρόντι Ἀλφαβηταρίῳ, λέγονται ἀπὸ τοὺς γραμματιςὰς μέρη τοῦ λόγου, ἤτοι τῆς ὁμιλίας· εἰσὶ δὲ ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν, καὶ ὀνομάζονται οὕτως.

Ὄνομα, Ῥῆμα, Μετοχὴ, Ἄρθρον, Ἀντωνυμία, Πρόθεσις, Ἐπίῤῥημα, καὶ Σύνδεσμος.

13.

Τὸ ὄνομα διαιρεῖται εἰς οὐσιαςικὸν καὶ ἐπίθετον.

Οὐσιαςικὰ ὀνόματα.

Ὁ οὐρανὸς, ἡ γῆ, ἡ θάλασσα, ὁ ἀὴρ, τὸ ὕδωρ (νερὸν), τὸ πῦρ (ἡ φωτία), ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη (τὸ φεγγάριον), οἱ ἀςέρες, τὰ νέφη, (σύνεφα) ἡ ὁμίχλη (κατεχνιὰ), ἡ βροχὴ ἢ ὁ ὄμβρος, ἡ χιὼν (τὸ χιῶνι), ἡ χάλαζα, ἡ καῦσις, ἡ θερμότης (ζέςα), τὸ ψύχος (κρύος), ὁ πάγος, ἡ πάχνη, ἡ δρόσος (δροσιά).

14.

Ὁ ἄνθρωπος, ἡ σὰρξ, τὸ σῶμα, ἡ κεφαλὴ, ἡ κόμη (τὰ μαλλιὰ), τὸ κρανίον, ὁ ἐγκέφαλος (ὁ μυελὸς), τὸ πρόσωπον, τὸ μέτωπον, οἱ ὀφθαλ-

μοὶ (τὰ ὀμμάτια), τὰ βλέφαρα, ἐν οἷς αἱ βλεφαρίδες (τὰ ματόφυλλα), αἱ ὀφρύες (τὰ ὀφρίδια), τὰ ὦτα (τὰ αὐτία), ἡ γνάθος, ἡ παρειὰ (τὸ μάγουλον), ἡ σιαγὼν, ἡ ῥὶν (ἡ μύτη), οἱ μυκτῆρες, τὸ ςόμα, τὰ χείλη, τὰ ὀδόντια, τὸ οὖλον (τὸ κρέας τῶν ὀδόντων), ἡ γλῶσσα, ὁ οὐρανίσκος, ὁ λάρυγξ, τὸ γένειον, ὁ τράχηλος, ὁ λαιμός.

15.

Τὸ ςῆθος, οἱ μαςοὶ (τὰ βυζιὰ), ὁ πνεύμων, τὸ ἧπαρ (σικότι), ἡ καρδία, ὁ σπλὴν, ἡ χολὴ, ὁ ς[illegible]χος, ἡ κοιλία, ὁ ὀμφαλὸς, τὰ ἐντόσθια, τὰ ἔντερα, τὰ νεφρά.

16.

Ἡ χεὶρ, ἡ παλάμη, τὸ θέναρ, ὁ δάκτυλος, οἱ ὄνυχες, ὁ βραχίων, ἡ μάλη (ἡ μασχάλη), ὁ λαγὼν, ὁ γόφος, ὁ γρόθος, ὁ ἀγκὼν (ἄγκωνας).

17.

Ὁ ποῦς (τὸ ποδάρι), τὰ σκέλη, ὁ μηρὸς, τὸ γόνυ, ἡ κνήμη, ὁ ἀςράγαλος, ἡ πατοῦνα, ἡ πτέρνα.

18.

Τὸ δέρμα, τὸ κρέας, τὰ ὀςᾶ (τὰ κόκκαλα), οἱ μυόνες, οἱ χόνδροι (τὰ τρυφερὰ κόκκαλα), τὰ νεῦρα, ἡ φλὲψ (φλέβα), τὸ αἷμα, τὸ σίαλον ἢ ὁ σίαλος, ὁ ἱδρὼς, τὰ δάκρυα, ἡ κόρυζα, (ἡ μύξα).

19.

Ὁ οἶκος (τὸ σπῆτι), ἡ πύλη (ἡ πόρτα), ἡ θύρα, ἡ θυρὶς (τὸ παράθυρον), ἡ αὐλὴ, ἡ κλίμαξ (ἡ σκάλα), τὸ κατώγιον, ἡ οἰκία, ἢ κατοικία, ὁ κοιτὼν (ὀντὰς), ἡ καμάρα, ὁ θόλος, ὁ τοῖχος, ἡ διοδος (τὸ ἀπέρασμα), τὸ μαγειρεῖον, τὸ ταμεῖον (κελλάρι), ἡ κάμινος, ὁ κλίβανος (ὁ φοῦρνος), ἡ ἑςία ἢ παρεςία, ἡ καπνοδόχη (τὸ ὀτζάκι), τὸ ἔδαφος, ἡ ςέγη (ἡ σκεπαςὴ), τὸ ἀποπατεῖον (τὸ ἀναγκαῖον), ἡ ἀμὶς (τὸ κατουροαγγεῖον), τὸ σάρωθρον (ἡ σκοῦπα), ἡ τρυτάνη (ἡ ζυγαρία).

20.

Τὰ σκεύη τοῦ οἴκου· ἡ τράπεζα, ἡ ἕδρα (τὸ σκαμνίον), ἡ κίςη (τὸ σενδούκιον), ἡ κλίνη (ὁ κράβατος), τὸ ἀχυρόςρωμα, ἡ εὐνὴ (τὸ ςρῶμα), τὸ προσκεφάλαιον, ἡ σινδὼν (τὸ τζαρτζάφι), τὸ ἐπάπλωμα, τὸ κάτοπτρον (ὁ καθρέπτης), ἡ ὥρα, τὸ ὡρολόγιον, ἡ εἰκὼν, τὸ χαρτοφυλάκιον, ὁ κάλαθος, ἡ ψίαθος (ἡ ψάθα).

21.

Τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἡ τραπεζοθόνη (τὸ τραπεζομάνδυλον), τὸ χειρόμακτρον (τὸ πεσκίρι), τὸ ῥινόμακτρον (τὸ μυτομάνδυλον), ἡ παροψὶς (τὸ ταυίρι), τὸ κοχλιάριον (χουλάρι), τὸ δίκρανον (τὸ πειρῶνι), ἡ μάχαιρα, ὁ ἄρτος (τὸ ψωμὶ),

ὁ οἶνος (τὸ κρασὶ), ὁ κρατὴρ (ἡ μπότζα), τὸ ποτήριον, τὸ ὕδωρ, τὸ ἔλαιον (λάδι), τὸ ὄξος (ξύδι), τὸ ἅλας, τὸ πιπέρι, ἡ φιάλη (τὸ φιλτζάνι).

22.

Τὰ τοῦ μαγειρείου· ἡ χύτρα ἢ τὸ λάσανον (τὸ τζουκάλι), ἡ πλαθάνη ἢ τὸ τήγανον, ἡ ἐσχάρα, ὁ τρίπους (ἡ πυροστιὰ), τὸ τριπτήριον, ὁ πίναξ, τὸ χειρόνιπτρον (τὸ ἰμπρίκι), ἡ λεκάνη, ὁ λέβης (τὸ καζάνι), τὸ λεβήτιον (ὁ τένστζερις), τὸ ἀφροκοχλιάριον, ἡ σκάφη, τὸ ἄλευρον, ὁ πλαστὴρ, ὁ κλώστης, τὸ σῆστρον ἢ κόσκινον, τὸ ὑλίστριον (ἡ σίτα), ὁ ὅλμος ἢ ἡ ἴγδη (τὸ γουδὶ), ἡ ὄλπη (τὸ λαδικόν).

23.

Ὁ πυρόβολος (τὸ τζακμάκι), ἡ πυροβολόπετρα (τζακμακόπετρα), ἡ ὕσκα, τὸ θειάφειον (τὸ τιάφι), τὰ ξύλα, ἡ πυράγρα (τὸ τζιμπίδι), τὸ λίκνον ἢ τὸ πτύον (φτιάρι), ἡ σκαπάνη, ἢ ἡ δίκελλα, ὁ πέλεκυς ἢ ἡ ἀξίνη (τὸ τζεκοῦρι), τὸ φῶς, ὁ κηρὸς (τὸ κηρὶ), τὸ κηροπήγιον (σιαμτάνι), ἡ λυχνία (τὸ καυδῆλι), ἡ πυξὶς (τὸ κουτὶ), τὸ κηροψάλιδον.

24.

Ὁ ἵππος (τὸ ἄλογον), ὁ ἡμίονος ἢ ὁ οὐρεὺς,

(τὸ μουλάρι) ὁ ὄνος, (ὁ γαΐδαρος), ὁ βοῦς, (τὸ βοΐδιον, ἡ ἀγελάδα) ἡ δάμαλις, ὁ ταῦρος, ὁ βοΐβαλος, τὸ ἱπποςάδιον, τὸ βουςάδιον, ἡ φάτνη, (τὸ παχνὶ) ὁ ἀλέκτωρ, (ὁ πετεινὸς) ἡ ὄρνις, (ἡ ὄρνιθα) τὰ ὠὰ, (τὰ αὐγὰ) ὁ αἴλουρος, (ὁ ἀγριόγατος) ἡ γαλῆ, (ἡ γάτα) ὁ κύων, (ὁ σκύλος) τὸ ἐφίππιον, (ἡ σέλλα) ὁ χαλινὸς, ἢ τὸ ἡνίον, (τὸ γκέμι) ἡ ἀςράβη, (τὸ σαμμάρι).

25.

Ἐπίθετα ὀνόματα·

Λευκὸς, (ἄσπρος) μέλας, (μαῦρος) ἐρυθρὸς, (κόκκινος) χλωρὸς, (πράσινος) κυάνεος, (γαλάζιος) ποικίλος, (παρδαλὸς) τυφλὸς, ςρόγγυλος, βραχὺς, (κοντὸς) μακρὺς, πλατὺς, ςενὸς, λεπτὸς, ὑψηλὸς, βαθὺς, κοῖλος, (βαθουλὸς) ὁμαλὸς, ἁπαλὸς, σκληρὸς, πυκνὸς, (χονδρὸς) ἄκομψος, (χονδροειδέςατος) ἀραιὸς, χλιαρὸς, θερμὸς, (ζεςὸς) ψυχρὸς, τριχώδης, φαλακρὸς, νοτερὸς, παχὺς, βαρὺς, ἐλαφρὸς, γλυκὺς, πικρὸς, δριμὺς, ὀξὺς, μεγαλόφωνος, ἰσχνόφωνος, κωφὸς, ἄφωνος, (βουβὸς) νέος, παλαιὸς, δυνατὸς, ἀδύνατος, ἄῤῥωςος, ἀμελὴς, μέγας, μικρὸς, πιςὸς, ἀγαπητὸς, καλὸς, κακὸς, βδελυρὸς, (συγχαμερὸς) δεξιὸς, ἀριςερός.

26.

Τὸ ῥῆμα διαιρεῖται εἰς ἐνεργητικὸν καὶ παθητικόν.

Ἐνεργητικὰ, οἷον.

τύπτω,	γράφω,	ποιῶ.
κρύπτω,	νίπτω,	τιμῶ.
ἀγαπῶ,	ἀπατῶ,	νικῶ.
βοηθῶ,	ζητῶ,	πωλῶ.
βεβαιῶ,	δηλῶ,	μαρτυρῶ.
σιωπῶ,	ἐρευνῶ,	κρατῶ.

27.

Παθητικὰ, οἷον.

τύπτομαι,	γράφομαι,	ποιοῦμαι.
κρύπτομαι,	νίπτομαι,	τιμῶμαι.
ἀγαπῶμαι,	ἀπατῶμαι,	νικῶμαι.
βοηθοῦμαι,	ζητοῦμαι,	πωλοῦμαι.
βεβαιοῦμαι,	δηλοῦμαι,	μαρτυροῦμαι.
σιωπῶμαι,	ἐρευνῶμαι,	κρατοῦμαι.

28.

Ἐκ τοῦ ῥήματος γίνονται μετοχαί: οἷον.

Ὁ τύπτων,	ἡ τύπτουσα,	τὸ τύπτον.
Ὁ γράφων,	ἡ γράφουσα,	τὸ γράφον.

Ὁ τιμῶν,	ἡ τιμῶσα,	τὸ τιμῶν.
Ὁ δηλῶν,	ἡ δηλοῦσα,	τὸ δηλοῦν.
Ὁ ποιῶν,	ἡ ποιοῦσα,	τὸ ποιοῦν.

29.

Τὰ Ἄρθρα εἰσὶ τρία·

ἀρσενικόν· . . . ὁ

θηλυκόν· . . . ἡ

οὐδέτερον· . . . τὸ

ὁ πατὴρ,	ἡ μήτηρ,	τὸ τέκνον.
ὁ ἀγαθὸς,	ἡ ἀγαθὴ,	τὸ ἀγαθόν.
ὁ πιςὸς,	ἡ πιςὴ,	τὸ πιςόν.

30.

Ἡ Ἀντωνυμία διαιρεῖται·

α΄. εἰς πρωτότυπον, οἷον, ἐγὼ, σὺ, ὅς.

β΄. — κτητικὴν, οἷον, ἐμὸς, σὸς, ἑός.

γ΄. — δεικτικὴν, οἷον, οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

δ΄. — ἀναφορικὴν, οἷον, αὐτὸς, αὐτὴ, αὐτό.

ε΄. — σύνθετον, οἷον, ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ, ἑαυτοῦ.

31.

Αἱ μὲν μονοσύλλαβοι προθέσεις εἰσὶν, οἷον.
Ἐν. εἰς, ἐκ, καὶ ἐξ, σὺν, πρὸς, πρό.

Αἱ δὲ δισύλλαβοι, οἷον.

Ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀντὶ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ὑπέρ.

Καὶ τίθενται πρὸ πάντων τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ λόγου, οἷον· ἐν οἴκῳ· εἰς ἐκκλησίαν· σὺν Θεῷ· διὰ σὲ ταῦτα γράφω· παρὰ Θεοῦ τὰ ἀγαθά.

32.

Τὰ Ἐπιῤῥήματα ἔχουσι διάφορον σημασίαν, διὸ καὶ εἰς διαφόρους κλάσεις ἀνάγονται, καὶ καλοῦνται·

α΄. Χρόνου· τότε, αὖθις, πάλιν, σήμερον, αὔριον, χθὲς, ἤδη, ἀεί·

β΄. Τόπου· ἄνω, κάτω, ἔξω, ἔσω, ἔνδον, ἐγγὺς, πόῤῥω, χαμαὶ, μακράν.

γ΄. Ποσότητος· ὁσάκις, πολλάκις, ὀλιγάκις, ἅπαξ, δὶς, τρίς.

δ΄. Ποιότητος· εὖ, καλῶς, ἡδέως, κυνηδὸν, βοτρυδὸν, ἀγεληδόν.

ε΄. Ἀθροίσεως· ἅμα, ὁμοῦ, ἀθρόως.

ϛ΄. Παρακινήσεως· εἶα, ἄγε, φέρε, δεῦρο, δεῦτε, ἴθι.

ζ΄. Ἐξαιρέσεως· πλὴν, ἐκτός.

η΄. Τάξεως· πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, εἶτα, ἑξῆς, ἐφεξῆς.

θ΄. Ὁμοιώσεως· ὡς, ὥσπερ, καθὰ, καθάπερ, οὕτω, ὧδε πως.

ι΄. Ἀποφάσεως· ὥςε.

ια΄. Συγκρίσεως· μᾶλλον, ἧττον.

ιβ΄. Ἐξηγήσεως· δηλαδὴ, δηλονότι, οἷον, ἤτοι ἤγουν, τουτέςι.

ιγ΄. Ὑφαιρέσεως· σπανίως, ἐλάχιστα.
ιδ΄. Ἐκλογῆς· μενοῦνγε, μᾶλλον δέ.
ιε΄. Ἀποτρεπτικά· Ἡράκλεις! Ἄπολλον!
ις΄. Ἐθνικά· Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστὶ, Ἑβραϊστὶ, Φρυγιστὶ, Ἀρμενιστὶ, Συριστί.
ιζ΄. Βιασμοῦ· μόλις, μόγις.
ιη΄. Διστάσεως· σχεδὸν, περίπου, ὡσεὶ, ἕως.
ιθ΄. Ὀργανικά· ὀδὰξ, λὰξ, πύξ.
κ΄. Ἀποθετικά· εἶεν, ἔστω.
κα΄. Αὐξήσεως· λίαν, ἄγαν, πάνυ, μάλιστα. —
κβ΄. Ἀνέσεως· ἠρέμα, ἡσυχῆ.
κγ΄. Βεβαιώσεως· πάντως, ὄντως, ἦ.
κδ΄. Καταφάσεως· ναὶ, βεβαίως.
κε΄. Κατωμόσεως· νὴ, μά.
κς΄. Ἀπωμόσεως· μά.
κζ΄. Ἀρνήσεως· οὐ, οὐχὶ, οὐδαμῶς.
κη΄. Ἀπαγορεύσεως· μὴ, μηδαμῶς.
κθ΄. Εἰκασμοῦ· ἴσως, τάχα, τυχόν.
λ΄. Ἐρωτήσεως· πόθεν; ποῦ; πηνίκα; πῶς;
λα΄. Δείξεως· ἰδοὺ, ἠνί.
λβ΄. Διαιρέσεως· ἄνευ, χωρὶς, διχῆ.
λγ΄. Θέσεως· ἀναγνωστέον, γραπτέον, ὑποθετέον, παρατηρητέον, σημειωτέον.
λδ΄. Κλήσεως· ὦ.
λε΄. Σχετλιασμοῦ· ὢ, ἰοὺ, φεῦ, βαβαί.
λς΄. Θαυμασμοῦ· φεῦ, βαβαί.
λζ΄. Ἐκπλήξεως· ἆ!

3 *

λη΄. Ἐνθουσιασμοῦ· εὐοί, εὐᾶν.

λθ΄. Εὐχῆς· εἴθε, ὄφελον.

μ΄. Ἐπαίνου· εὖγε.

μα΄. Ἀποςροφῆς· ἄπαγε.

Τὰ ἐπιῤῥήματα τίθενται πρὸ τοῦ ῥήματος, καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα, οἷον· οὐκ ἔχω· οὐ γινώσκω· γινώσκεις ὀρθῶς· γράφεις σφαλερῶς.

33.

Οἱ Σύνδεσμοι ἑνώνουσι τ' ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, καὶ φανερώνουσι τὴν σχέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἀναμεταξύ των, καὶ καλοῦνται·

α΄. Συμπλεκτικοί· μὲν, δὲ, τε, καὶ, ἀλλά.

β΄. Διαζευκτικοί· ἢ, ἤτοι.

γ΄. Συναπτικοί, εἰ, εἴπερ, εἰδὴ, εἰδήπερ.

δ΄. Παρασυναπτικοὶ· ἐπεὶ, ἐπείπερ, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ.

ε΄. Αἰτιολογικοί· ἵνα, ὄφρα, ὅπως, ἕνεκα, ἕνεκεν, ὅτι, διότι.

ς΄. Ἀπορηματικοί· ἆρα, εἶτα, μῶν, μή.

ζ΄. Συλλογιςικοί· ἄρα, ἀλλὰ, ἀλλαμὴν, οὖν, τοίνυν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν.

η΄. Παραπληρωματικοί· περ, πω, μὴν, αὖ, οὖν, γοῦν, γε.

θ΄. Δυνητικοί· ἄν.

ι΄. Διςακτικοί· ἐὰν, ἂν, ἤν.

ιά. Ἐναντιωματικοί· ὅμως, καίτοι, καίπερ.
ιβ΄. Μειωτικοί· γοῦν, γε.

34.

Μαθὼν νὰ ἀναγινώσκω ὀρθῶς καὶ καλῶς τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου, ἤτοι τῆς ὁμιλίας, ἔλαβον παρὰ τοῦ Διδασκάλου ταύτας τὰς συμβουλάς· νὰ προσέχω εἰς τὸ περιπάτημα· νὰ μὴ πηδῶ ὡς μωρός· νὰ μὴ παίζω μαχαίραις, (μὲ μαχαίρια) δικράνοις, (μὲ πειρώνιά) καὶ ψαλιδίοις, (μὲ ψαλίδια)· διότι εὔκολόν ἐςι νὰ σπάσω τὴν κεφαλήν μου, νὰ βλαφθῶ εἰς κἀνένα ὀμμάτι, νὰ πληγώσω κἀμμίαν χεῖρά μου, νὰ βλάψω κἀνένα βραχίονα, ἢ νὰ θραύσω (τζακίσω) κἀνένα ὀςοῦν, καὶ ἔπειτα, νὰ δοκιμάζω πόνους, δύναμαι δ' ἔπειτα καὶ νὰ ἀῤῥωςήσω· ὅθεν ἐνθυμούμενος ἀείποτε τὰς συμβουλὰς τοῦ Διδασκάλου, γίνομαι κατὰ πάντα προσεκτικός.

35.

Εἰς τὰ παράθυρα οὐδέποτε παίζω, διότι εἰσὶν εὐκολόθραυςα· ὅταν κλείω τὴν θύραν οὐ κτυπῶ αὐτὴν σφοδρῶς· οὐδὲ ξύω τοὺς τοίχους, οὔτε γράφω ἐπ' αὐτούς· οἱ γονεῖς μου ἀγαποῦν νὰ ἔχωσι τὴν κατοικίαν αὐτῶν καθαρὰν, διὸ οὐδέποτε προξενῶ αὐτοῖς δυσαρέσκειάν τινα.

36.

Ἡ μήτηρ μου πάντοτε τὸ πρωῒ καθαίρει (παςρεύει) καὶ λαμπρύνει τὰς τραπέζας, ἱματοθήκας,

(ἀρμάρια) καὶ ἕδρας ἀπὸ τὸν κονιορτὸν, βάλλει δὲ καὶ τὰ φορέματα, τὰς ἕδρας καὶ ἕκαςον ἀγγεῖον εἰς τὸν τόπον του· ἐγὼ δὲ οὐ ῥυπαίνω (λαιρώνω) τὰς τραπέζας, οὔτε μεταθέτω τὰς ἕδρας ἀπὸ τὴν τάξιν των, ἀλλ᾽ οὔτε συγχωρῶ νὰ κείτωνται τὰ πράγματά μου εἰς τὴν καμάραν ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἵνα μὴ ἐνοχλῆται ἡ μήτηρ μου.

37.

Ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω πῶς πρέπει νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ τῆς τραπέζης, νὰ κρατῶ δηλαδὴ ἐπιτηδείως τὸ κοχλιάριον, τὴν μάχαιραν, τὸ δίκρανον, καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ νὰ μὴ ῥυπαίνω τὰ ςρωτὰ τῆς τραπέζης, παρατηρῶ καὶ προσέχω πῶς ποιοῦσιν οἱ χρηςοήθεις ἄνθρωποι, ὅταν γευματίζωσι, μιμούμενος αὐτούς.

38.

Ἡ μήτηρ μου μοὶ εἶπεν, ὅτι τὰ παιδία οὐκ ἔχουσι δουλείαν ἐν τῷ μαγειρείῳ· ἔργον καθ᾽ αὐτὸ ἐςὶ τῶν κορασίων, ἵνα ἐν αὐτῷ ἐνασχολῶνται. Αὐτὰ, δηλαδὴ τὰ κοράσια, πρέπει νὰ γνωρίζωσιν ὅλα τὰ ἀγγεῖα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ νὰ ἐπίςαυται (νὰ ἐξεύρουν) ἑνὸς ἑκάςου τὴν χρῆσιν· διὰ τοῦτο ἡ μήτηρ μου ςέλλει συχνὰ τὴν ἀδελφήν μου εἰς τὸ μαγειρεῖον· διότι ὅλα τὰ τοῦ μαγειρείου πρέπει νὰ φυλάττωνται καθαρά.

39.

Ἐγὼ, ἐπειδὴ ἔχω εὔμορφον φορεσίαν, προσέχω, ἵνα μὴ ῥυπαίνηται, ἢ ξεσχίζηται τόσον ταχέως, διότι ὁ πατήρ μου δι' αὐτὴν πολλὰ ἀργύρια κατέβαλε· διὸ καὶ κατὰ χρέος οὐ παύω εὐχαριςῶν αὐτῷ.

40.

Ἐγὼ φορῶ εὐμορφώτερα φορέματα ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδία, πλὴν οὐ καταφρονῶ αὐτὰ διὰ τοῦτο· οὔτε ὑπερηφανεύομαι, γινώσκων, ὅτι ἡ ὑπερηφανία ἐςὶ πρᾶγμα μισητὸν τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι μόνον τὸ καλόν μου φέρσιμον, καὶ ἡ καλὴ διαγωγὴ ποιοῦσί με ἐράσμιον, καὶ ἀξιαγάπητον εἰς τοὺς φρονίμους καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους.

Περὶ Ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος συνίςαται ἐκ δύω μερῶν, δηλαδὴ ἐκ σώματος ὑλικοῦ καὶ φθαρτοῦ, καὶ ἐκ ψυχῆς ἀΰλου καὶ ἀθανάτου.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πέντε αἰσθήσεις, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται·

Ὅρασις, Ἀκοὴ, Γεῦσις, Ὄσφρησις, καὶ Ἁφή.

Ὄργανα τῆς Ὁράσεως εἰσὶ τὰ ὄμματα· τῆς Ἀκοῆς τὰ ὦτα· τῆς Γεύσεως ἡ γλῶσσα· τῆς Ὀσφρήσεως ἡ μύτη· τῆς δὲ Ἁφῆς οἱ δάκτυλοι.

Διὰ τῶν ὀμμάτων βλέπει ὁ ἄνθρωπος ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα, καὶ ἐν τῷ κήπῳ περιπατῶν θεωρεῖ, ὅτι τὰ τριαντάφυλλα εἰσὶ κόκκινα, τὰ κρίνα λευκὰ, τὰ χόρτα χλωρά· ὁ ἥλιος ὅμως φωτίζων γίνεται αἴτιος, ἵνα βλέπωμεν τὰ ἀντικείμενα, καὶ διακρίνωμεν ἅπαντα τὰ χρώματα. Οὗτος, δηλαδὴ ὁ ἥλιος, λάμπει μόνον τὴν ἡμέραν, ἡ δὲ σελήνη φωτίζει τὴν νύκτα.

Τὰ ὄμματα εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσὶ τὸ ἀναγκαιότατον μέσον, ἵνα βλέπῃ ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ πράγματα, καὶ νὰ διακρίνῃ αὐτά· ὅθεν καὶ τὰ τρυφερώτερα πάντων τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρώπου εἰσί· διὰ τοῦτο προσέχω καλῶς, ἵνα φυλάττω αὐτὰ πάντοτε ὑγιῆ, ἵνα μὴ συμβῇ αὐτοῖς κἀμμία τυφλότης· διότι ὁ τυφλὸς οὐδεμίαν ἡδονὴν αἰσθάνεται, ἐπειδὴ ὑςερούμενος τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου οὐ δύναται βλέπειν τὰ λαμπρὰ ἄςρα τοῦ οὐρανοῦ, τὰ ποικίλα χρώματα τῶν ἀνθέων, καὶ τὰ ποικιλόχρωα πτερὰ τῶν πτηνῶν, οὔτε τὰ ἄλλα πράγματα, ὅσα τέρπουσι καὶ ἡδύνουσι τὴν ὅρασιν.

Διὰ τῶν ὤτων ἀκούει ὁ ἄνθρωπος· ὅθεν ὅταν κτυπᾷ ὁ κώδων (ἡ καμπάνα) ἢ ὁ σημαντὴρ, ἀκούω· ὅταν διδάσκῃ ὁ Διδάσκαλος ἐν τῷ σχολείῳ, καὶ ὅταν οἱ μαθηταὶ ἀναγινώσκωσιν, ἀκούω· ἀκούω καὶ πᾶν ἄλλο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ποιεῖ κρότον ἢ θόρυβον.

Ὅταν ἡ μήτηρ μου μὲ καλῇ οὐκ ἀναμένω νὰ

μὲ καλέσῃ δὶς, ἀλλὰ τρέχω εὐθύς· ἐν τῷ κήπῳ περιπατῶν μόνος, ἢ μετ' ἄλλης συντροφίας, ἀκούω τὰ πετεινὰ κελαδοῦντα, μάλιςα δὲ τὰς ἀηδόνας.

Εὑρισκόμενος μετὰ τῶν γονέων μου ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀκούω τὴν ἁρμονίαν τῆς Μουσικῆς, καὶ χαίρω· ἀκούω καὶ τὰς νουθεσίας καὶ συμβουλὰς τῶν γονέων μου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διδασκάλου μου, μετὰ προσοχῆς· ἂν ὅμως οὐκ ἤκουον, τότε ἂν εἴην κωφὸς καὶ ἀναίσθητος.

Διὰ τῆς γλώσσης γεύεται ὁ ἄνθρωπος· ὅθεν ὅταν γεύωμαι τὰ κεράσια, αἰσθάνομαι ὅτι ἔχουσι γεῦσιν γλυκεῖαν, καὶ ὅτι πᾶν βρώσιμον ἰδιαιτέραν γεῦσιν ἔχει· πλὴν ἄῤῥωςος ὢν καὶ τὸν ςόμαχον διεφθαρμένον ἔχων, οὐδεμίαν γεῦσιν τοῦ φαγητοῦ αἰσθάνομαι, διότι πάντα τότε μοὶ φαίνονται ἄνοςα καὶ ἀηδῆ, ὅθεν προσέχω ἵνα ᾖ ὁ ςόμαχός μου πάντοτε ὑγιής· διὰ τοῦτο οὔτε τρώγω περισσότερον ἀπ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μοὶ συγχωροῦσιν οἱ γονεῖς μου.

Διὰ τῆς μύτης ὀσφραίνεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ διακρίνει τὸ εὔοσμον ἀπὸ τὸ δυσῶδες· ὅθεν περιπατῶν ἐν τῷ κήπῳ ὀσφραίνομαι τὴν ὀσμὴν τῶν καροφύλλων, τῶν τριανταφύλλων, τοῦ ἡδυόσμου, καὶ ἄλλων εὐόσμων ἀνθέων· βαδίζω δὲ εἰς τόπους, ὅπου ὀσφραίνομαι εὐωδίαν, καὶ ἀποφεύγω ἐξ ἐναντίας ἐκείνους τοὺς τόπους, οἱ ὁποῖοι παρέχουσι δυσωδίαν, διότι ἡ δυσωδία ἐςὶ τῇ ὑγείᾳ ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπιζήμιος· διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς μου καθ' ἑκάςην

ἡμέραν τὸ πρωῒ ἀνοίγουσι τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν καθαρὸς καὶ ὑγιεινὸς ἀήρ.

Διὰ δὲ τῆς ἀφῆς ψηλαφίζων ὁ ἄνθρωπος τοῖς δακτύλοις, αἰσθάνεται τὴν ἁπαλότητα καὶ σκληρότητα τῶν πραγμάτων· αἰσθάνεται προσέτι καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα, ὅταν συμβῇ αὐτῷ πόνος τις· ὅθεν κάπτων τὸν δάκτυλόν μου, αἰσθάνομαι πόνον· κτυπῶν τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἀναισθητῶ, ἀλλ' εὐθὺς αἰσθάνομαι τὸν πόνον· ὅταν πλησιάσω εἰς τὴν φωτίαν, καίομαι, καὶ εὐθὺς ἐντεῦθεν αἰσθάνομαι τὸν πόνον· ὅταν ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος, αἰσθάνομαι τὴν θερμότητα, καὶ ὅταν χιονίζῃ, αἰσθάνομαι ψύχος· ὅθεν προσέχω, ἵνα μὴ πέσω, κοπῶ, ἢ καῶ· καὶ φέρομαι καλῶς, ἵνα μὴ ῥαβδισθῶ.

Εἰς τὸ σχολεῖον ὑπάγω μετὰ χαρᾶς, καθότι ἐκεῖ καλλιεργοῦνται τὰ πνεύματα, καὶ διευθύνονται τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων· ὅθεν ἐμβαίνων εἰς τὸ σχολεῖον, πρῶτον κατὰ χρέος χαιρετῶ τὸν διδάσκαλον, ἔπειτα τοὺς συμμαθητάς μου, καὶ καθίζω εἰς τὸν τόπον μου· καθήμενος ὅμως οὔτε ταῖς χερσὶ παίζω, οὔτε τοῖς ποσὶν ἀτακτῶ, καθὼς πολλὰ ἄτακτα παιδία πράττουσιν· οὐδὲ βλέπω ἔνθεν κἀκεῖθεν, οὐδὲ ὁμιλῶ μετὰ τῶν συμμαθητῶν μου, ἀλλὰ πάντοτε ἐμβλέπω εἰς τὸ βιβλίον μου, ἀκροαζόμενος μετ' ἄκρας προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου, καὶ ὅ, τι διδάσκει καὶ δεικνύει ἡμῖν, εὐθὺς

τὸ ἐννοῶ· ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐδιηγήθη ἡμῖν· ὅταν μὲ ἐρωτᾷ τι, εὐθὺς ὑπανίςαμαι, καὶ ἀποκρίνομαι αὐτῷ· καὶ ὅταν μὲ προςάττη ἵνα ἀναγνώσω, ἀναγινώσκω μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ προσοχῆς.

Πολλάκις πάλιν μὲ προςάττει νὰ λογίσωμαι, (λογαριάσω) καὶ τοῦτο μετὰ χαρᾶς καὶ ἄνευ τινὸς σφάλματος ποιῶ· ἐνίοτε λαμβάνω παρ' αὐτοῖ καὶ ἐπαίνους, καὶ θεωρῶν με εὐνοϊκῶς, μοὶ λέγει, εὖγε, τέκνον μου, καλῶς ἐμελέτησας τὸ μάθημά σου· ἐγὼ δὲ τοιούτους ἐπαίνους παρὰ τοῦ διδασκάλου ἀκούων, ἡδύνομαι· καθὼς ὅμως σχολάσωμεν, κλείω τὸ βιβλίον μου, καὶ μένω εἰς τὴν τάξιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐκβῶμεν, καὶ ποιῶν τὸ σχῆμα τῆς προσκυνήσεως πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀναχωρῶ ἀπὸ τὸ σχολεῖον. καθ' ὁδὸν οὐδέποτε ἐμποδίζομαι, ἀλλὰ κατ' εὐθεῖαν ὑπάγω ἡσύχως τε καὶ σιωπηλῶς εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Σήμερον ἔμαθον νέον τι, τὸ ὁποῖον ἠγνόουν· ὁ διδάσκαλος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι ἡ ἑβδομὰς ἔχει ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ὅτι ἑκάςη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ὀνομάζεται παρὰ τῶν Εὐρωπαίων ἰδιαιτέρῳ ὀνόματι, καὶ δύναμαι νὰ τὰς εἰπῶ ὅλας κατ' ὄνομα.

Τὴν μὲν Κυριακὴν ὀνομάζουσιν ἡμέραν τοῦ Ἡλίου.
τὴν δὲ Δευτέραν, ἡμέραν τῆς Σελήνης.
τὴν δὲ Τρίτην, ἡμέραν τοῦ Ἄρεως.
τὴν δὲ Τετάρτην, ἡμέραν τοῦ Ἑρμοῦ.
τὴν δὲ Πέμπτην, ἡμέραν τοῦ Διός.

τὴν δὲ Παρασκευὴν, ἡμέραν τῆς Ἀφροδίτης. τὸ δὲ Σάββατον, ἡμέραν ἀναπαύσεως κατὰ τοὺς Ἑβραίους.

Τριάκοντα ἡμέραι ἀποτελοῦσιν ἕνα ὁλόκληρον μῆνα· τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα.

Ἰανουάριος,	Φεβρουάριος,	Μάρτιος·
Ἀπρίλλιος,	Μάϊος,	Ἰούνιος·
Ἰούλιος,	Αὔγουςος,	Σεπτέμβριος·
Ὀκτώβριος,	Νοέμβριος,	Δεκέμβριος.

Δώδεκα μῆνες, ἤτοι πενῆντα δύω ἑβδομάδες, ἀποτελοῦσιν ἕνα ὁλόκληρον χρόνον· ὅθεν ὁ χρόνος ἔχει τριακοσίους ἑξῆντα πέντε ἡμέρας.

Ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς τέσσαρας καιροὺς, δηλαδὴ, Ἔαρ, (Ἄνοιξιν) Θέρος, (Καλοκαῖρι) Φθινόπωρον, καὶ Χειμῶνα.

Τὴν Ἄνοιξιν ἄρχεται ἡ ἡμέρα νὰ αὐξάνῃ, καὶ ὁ ἥλιος νὰ γίνηται θερμότερος· αἱ κερασιαὶ καὶ αἱ ἀμυγδαλιαὶ νὰ ἀνθίζωσιν, οἱ ἀγροὶ νὰ χλωρίζωσι, καὶ αἱ ἀηδόνες νὰ κελαδῶσιν· ἐγὼ ὅμως θεωρῶν, καὶ ἀκούων ταῦτα πάντα, ἡδύνομαι.

Τὸ Καλοκαῖρι ἡ ἡμέρα γίνεται μεγαλωτάτη, καὶ ὁ ἥλιος θερμότατος· τότε ὡριμάζουσι τὰ κεράσια, καὶ τὰ χαμοκέρασα· τότε οἱ φιλόπονοι γεωργοὶ ἀόκνως θερίζοντες τὰ χωράφια συνάζουσι τὰ γενήματα, καὶ ὑποφέρουσιν εἰς τὸν θερισμὸν τοῦ καύσωνα τοῦ ἡλίου.

Τὸ Φθινόπωρον ἄρχεται ἡ ἡμέρα νὰ σμικρύνῃ,

καὶ ὁ ἀὴρ νὰ γίνηται ψυχρότερος· τότε ἀρχίζουν τὰ φύλλα τῶν δένδρων νὰ κιτρινίζωσι, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ πίπτωσι κατὰ γῆν· τότε γίνεται καὶ ὁ τρύγος, καὶ ἡ μήτηρ μου μοὶ δίδει νὰ προγευθῶ μῆλα, ἀπίδια, ἢ ςαφύλια.

Ὁ πατήρ μου, ὅταν ὑπάγῃ εἰς τὸν τρύγον, λαμβάνει καὶ ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ· ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν μὲ βλέπῃ τακτικὸν καὶ χρηςοήθη, τοὐναντίον ὅμως μὲ ἐγκαταλείπει εἰς τὴν κατοικίαν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐπιθυμῶν, καὶ ἀγαπῶν νὰ εὑρίσκωμαι εἰς τὸν τρύγον, ἐπιμελοῦμαι μετ' ἄκρας προθυμίας εἰς τὰ μαθήματά μου, καὶ φυλάττω ἀκριβῶς τὰς παραγγελίας καὶ διδασκαλίας τοῦ διδασκάλου μου.

Ὁ Χειμὼν ἐςιν ὁ ἀηδὴς καιρὸς τοῦ χρόνου, διότι τότε αὐξάνει καθ' ὑπερβολὴν ἡ ψυχρότης, τὰ ὕδατα παγώνουσι, καὶ αἱ ἀναθυμιάσεις ἐκ τῶν συννέφων καταπίπτουσιν· ὅθεν ἀκαταπαύςως σχεδὸν χιονίζει· καὶ ὅταν πέσῃ πολλὴ χιὼν, οἱ ἄνθρωποι οὐ περιφέρονται πλέον ἐπὶ ἁμάξης, ἀλλὰ περιέρχονται ἐπάνω εἰς τοὺς χαμολκούς (σάνιας).

Ἐγὼ ὅμως, μ' ὅλον ὅτι τὸ ψύχος ἐςὶν ὑπερβολικὸν, ὑπάγω χωρίς τινος ἀγανακτήσεως εἰς τὸ σχολεῖον, ἐξακολουθῶν τὰ μαθήματά μου· διότι τὸ ψύχος, καθὼς βεβαιοῦσιν οἱ Ἰατροὶ, ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ὑγιῆ καὶ ῥωμαλαῖον.

Ἐπιςρέφων ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν κατοικίαν, οὐ πλησιάζω εὐθὺς εἰς τὴν φωτίαν, διότι τοῦτο, ὡς

μὲ βεβαιοῖ ὁ διδάσκαλος, ἐςὶν ἐπιβλαβὲς τῇ ὑγείᾳ.

Χθὲς ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ διδάσκαλος, πῶς πρέπει νὰ ἀριθμῶμεν, καὶ πρὸς εὐκολωτέραν κατάληψιν, ἔδειξεν ἡμῖν διάφορα νομίσματα, οἷον λιανὰ, παράδες, πεντάρια, δεκάρια, εἰκοσάρια, γρόσια, ἐξηντάρια, καὶ ἑκατοςάρια· ἕνας παρᾶς ἀξίζει τρία λιανὰ, τὸ πεντάρι πέντε, τὸ δεκάρι δέκα, τὸ εἰκοσάρι εἴκοσι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναλόγως.

Πρὸς δὲ τούτοις ἐμάθομεν τὰ μέτρα καὶ τὰ ζύγια. τὰ ῥοῦχα, τὰ μεταξωτὰ, τὰ πανία, καὶ ἄλλα παρόμοια, τὰ μετροῦσι τῇ πήχῃ (μὲ τὴν πήχην). Ἡ πήχη διαιρεῖται εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται τέταρτα τῆς πήχης, ἢ εἰς ὀκτὼ, καὶ ὀνομάζονται ὄγδοα· δύω τέταρτα, ἤτοι τέσσαρα ὄγδοα, ἀποτελοῦσιν ἡμίσειαν πήχην.

Τὰ σπαρτὰ, οἷον, τὰ κουκία, τὰ ῥεβίνθια, αἱ φακαὶ, τὸ λάθυρον, τὸ πίσον, ὁ σίτος, ἡ βρίζα, ἡ κριθὴ (τὸ κριθάριον), καὶ τὰ λοιπὰ, τὰ μετροῦσι τῇ χοίνικι (μὲ τὸ σοινίκιον).

Τὸ γάλα, τὸν οἶνον, τὸν ζύθον, τὸ ξύδι καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ μετροῦσι τῷ χοεῖ (μὲ τὸ καρδάρι), ὁ ὁποῖος ἐγχωρεῖ ἐννέα λίτρας.

Τὸν καφφὲν, τὸ ζάχχαρι, καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα, τὰ ζυγιάζουσι τῇ τρυτάνῃ (μὲ τὸ ζύγι)· ἵνα γένῃ ὅμως ἡ ζυγοςαθμία, βάλλουσιν εἰς τὸ ἓν μέρος βάρος πέτρινον, σιδηροῦν, ἢ μολύβ-

ξίνου· μία ὀκὰ ἔχει τέσσαρας λίτρας· πᾶσα λίτρα ἔχει ἑκατὸν δράμια· μία ὀκὰ λοιπὸν ἔχει τετρακόσια δράμια.

Ὁ διδάσκαλος δεικνύει ἡμῖν ταῦτα πάντα, ἵνα ἐντυπωθῶσιν εὐκολώτερον εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν· ἐγὼ δὲ θεωρῶν αὐτὰ μετὰ προσοχῆς, τὰ γνωρίζω σαφέςατα.

Ὑπεσχέθη προσέτι ὁ διδάσκαλος, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς καὶ ἄλλα περισσότερα· ὅθεν προσέξω (θέλω προσέξη) εἰς ὅλα καλῶς.

Ὅταν ἐκβαίνω (εὐγαίνω) ἐκ τοῦ σχολείου, καὶ ἔρχωμαι εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάζομαι τοὺς γονεῖς μου φιλῶν τὴν δεξιὰν αὐτῶν, τοὺς δὲ ἀδελφούς μου χαιρετῶ ἀδελφικῶς· ἔπειτα βάλλω τὰ βιβλία μου εἰς τὸν διωρισμένον τόπον αὐτῶν, καὶ παρακαλῶ τὴν κυρίαν μητέρα μου, ἵνα μοὶ δώσῃ ὅ, τι φανῇ αὐτῇ ἀρεσὸν, νὰ φάγω· μετὰ ταῦτα παίζω ὀλίγον καιρὸν ἀδείᾳ καὶ συγκατανεύσει τῆς μητρός μου, καὶ τελειώνων τὸ παιγνίδι, ἐρωτῶ αὐτὴν, ἂν ἔχῃ τι νὰ μὲ προςάξῃ ἵνα ἐργάζωμαι καὶ ἐγὼ, καὶ νὰ μὴ κάθημαι ἀργὸς καὶ ἀνενέργητος· μετὰ δὲ τὴν ἐργασίαν λαμβάνω πάλιν τὸ βιβλίον μου ἀνὰ χεῖρας, καὶ μελετῶ ἐκεῖνα, ἃ ἐδιδάχθην εἰς τὸ σχολεῖον· ἀναγινώσκω πρὸς τούτοις καὶ ὅσα μέλλω νὰ διδαχθῶ ἐκεῖ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν.

Πολλάκις ἡ μήτηρ μου μοὶ διηγεῖται μύθους καὶ ἱςορίας, τὰς ὁποίας ἀκροαζόμενος μετὰ προ-

σοχῆς, εὐφραίνομαι· πλὴν διηγουμένη μοι ταῦτα ἐν ταυτῷ καὶ ἐργάζεται· βάλλει δηλαδὴ εἰς τὴν τάξιν τὰ φορέματα, θεωρεῖ τὰ πλυσικὰ, καὶ ἐπιδιορθώνει αὐτὰ, ὅταν ὦσι ξεσχισμένα· ῥάπτει τὰ ὑποκάμισα, τὰ σινδόνια καὶ τὰ χειρόμακτρα, καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ, φροντίζει πάντοτε περὶ ἁπάσης τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας· ὅθεν βλέπων ἐγὼ, ὅτι ἡ μήτηρ μου ἔχει τοιοῦτον βάρος ἐπάνω της, προσέχω, ἵνα μὴ ξεσχίσω τὰ φορέματά μου, καὶ προξενήσω αὐτῇ κόπον καὶ δουλείαν· πρὸς τούτοις ἄτοπον, μᾶλλον δὲ βδελυρόν ἐςι, νὰ φαίνωμαι ῥυπαρὸς καὶ ξεσχισμένος.

Ἡ μήτηρ μου ἐπίςαται (ἠξεύρει) νὰ ἐργάζηται καὶ ἄλλα ἐργόχειρα· πλέκει δηλαδὴ περικνημίδας, (τζουράπια) ἐπίκρανα, (κεφαλοδέσμια) χειρόκτια, ζώνας, καὶ ἄλλα παρόμοια· αὐτὴ νήθουσα (γνέθουσα) τὸ λινάρι, ποιεῖ νῆμα, καὶ ἐκ τοῦ νήματος ὑποκάμισα, τραπεζοθύνια, χειρόμακτρα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· αὐτὴ μοὶ δίδει πᾶσαν ἑβδομάδα καθαρὸν ὑποκάμισον καὶ σινδῶνι, τὰ ὁποῖα πλυμένα, καὶ καθαρὰ ὄντα, καθαίρουσιν ἐκ τοῦ σώματος τὸν ῥύπον, καὶ ὠφελοῦσι τῇ ὑγείᾳ.

Ὑπάγει συχνὰ εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ θεωρεῖ ἂν τὰ φαγητὰ μαγειρεύωνται καλῶς τε καὶ οἰκονομικῶς· μαγειρεύει καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐνίοτε, εὐκαιρίαν ἔχουσα· αὐτὴ δίδει τῇ μαγειρίσσῃ ἐκ τοῦ ταμείου ὅσα εἰσὶν ἀναγκαῖα πρὸς ἑτοιμασίαν τοῦ

γεύματος, καὶ πάλιν τὸ κλειέι, προσθέτουσα καὶ τὸ κλεῖθρον (κλειδονίαν).

Ὑπάγει εἰς τὴν ἀγορὰν (εἰς τὸ παζάρι) μόνη, καὶ ἀγοράζει ποτὲ μὲν βρώσιμα, ποτὲ δὲ ἀγγεῖα τοῦ μαγειρείου· ἄλλοτε μὲν λινάρι καὶ κανάβι, ἵνα νήθῃ (γνέθῃ) ἡ δούλη, ἄλλοτε δὲ νῆμα καὶ ῥάμματα, ἵνα πλέκῃ.

Ὅσα ἀγοράζει ἡ μήτηρ μου, λίαν εὔωνά εἰσι, (εὔθηνὰ ἦ) διότι οὐ δίδει ὅσα τὴν ζητήσωσιν, ἀλλὰ πρότερον τὰ συμφωνεῖ, καὶ ὅσα ἀξίζουσι, τόσα καὶ καταβάλλει· ὅταν τῶν πραγμάτων αἱ τιμαὶ εἰσὶ πολλὰ ὑψηλαὶ, οὐδὲν ἀγοράζει, ἀλλὰ προσμένει ἕως οὗ γένωσιν εὔωνα, καὶ τότε ἀγοράζει ἱκανὰ, ὅσα δηλαδὴ ἐξαρκοῦσι δι᾽ ἕνα μῆνα.

Ἡ ἀδελφή μου ἀεὶ μετὰ τῆς μητρός μου εὑρισκομένη, παρίσταται καὶ αὐτὴ ἐν τῷ μαγειρείῳ, καὶ βοηθεῖ εἰς ὅσα δύναται· ἡ μήτηρ μου διδάσκει αὐτὴν τὴν Οἰκονομίαν, καὶ ὁδηγεῖ αὐτὴν ἵνα μάθῃ τὴν Μαγειρικήν· διὸ οὐδέποτε μένει ἀργὴ, ἀλλὰ πλύνει τὰς τραπέζας καὶ τ᾽ ἄλλα τοῦ μαγειρείου σκεύη.

Ἡ μήτηρ μου οὐ παύει λέγουσα αὐτῇ· τέκνον μου, ἐπιμελοῦ πάντοτε διὰ τὴν καθαρότητα καὶ καλλωπισμὸν τῆς οἰκίας, καὶ μὴ ἀμελήσῃς τίποτε, ἀλλ᾽ ἔχε πάντοτε πρόνοιαν, ἵνα ᾖ ἑκάστοτε καθαρὸν τὸ πρόσωπόν σου, αἱ χεῖρές σου καὶ τὰ φορέματά σου.

Ἡ ἀδελφή μου ἐνασχολεῖται προσέτι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας, δηλαδὴ εἰς τὸ κέντημα, πλέξιμον, καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῶν πλυσικῶν· αὐτὴ ἡ ἰδία πλέκει τὰ περικνημίδια αὐτῆς, (τζεράπιά της) περιτυλίττει (κουβαριάζει) τὸ νῆμα καὶ τὰ ῥάμματα, ἐγχειρίζει τῇ πλύστρᾳ τὰ πλυσικὰ, ἓν πρὸς ἓν, σημειώνουσα τὰ πάντα ἀκριβῶς εἰς μίαν φυλλάδα, ἵνα μὴ λησμονήσῃ τί.

Ὑπάγει συνεχῶς μετὰ τῆς μητρός μου εἰς τὴν ἀγορὰν, ἵνα μάθῃ νὰ γνωρίζῃ ἕκαστον πρᾶγμα, καὶ νὰ ξεχωρίζῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ ἀχρεῖον, διακρίνουσα τὴν κατ' ἀξίαν τιμὴν ἑνὸς ἑκάστου πράγματος, καὶ ὅταν ἔχῃ τοιαύτην ἰδέαν, δύναται ἔπειτα νὰ ἀγοράζῃ τὰ πάντα, χωρὶς νὰ ἀπατηθῇ.

Ἡ μήτηρ μου ἐπιφορτίζει τῇ ἀδελφῇ μου καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας, δίδει αὐτῇ δηλαδὴ τὸ μικρὸν παιδίον, ἵνα φυλάττῃ, καθαίρῃ καὶ ἐνδύῃ αὐτό· ἔχει προσέτι καὶ τὴν φροντίδα, ἵνα γράφῃ τὰ ἔξοδα τῶν φαγητῶν καὶ ἄλλων πραγμάτων, καὶ νὰ σημειῇ ἀκριβῶς τὰ ἔξοδα, ὅσα ἡ μήτηρ μου δίδει πρὸς ἀγόρασιν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀναγκαίων πραγμάτων· ταῦτα πάντα ἐκτελεῖ καθ' ἑκάστην μετὰ τὸν δεῖπνον, ἔπειτα ἡ μήτηρ μου διορίζει αὐτῇ καὶ διὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, τί πρέπει νὰ ἀγοράσῃ.

Ὁ πατήρ μου ἐλεύθερος τῶν τοιούτων οἰκιακῶν ὑπηρεσιῶν, ἐγερθεὶς ἐκ τῆς κλίνης, ὑπάγει εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐργόχειρον, ἵνα διευθύνῃ (κυβερνήσῃ)

τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ, καὶ ὅταν ἔχῃ πολλὰς νὰ ἐκτελέσῃ, τότε ἐξεγείρεται λίαν πρωΐ, καὶ τοῦτο γίνεται ἵνα ἐκτελέσῃ αὐτὰς εὐκολώτερον· αὐτὸς ἔχει καὶ τὴν φροντίδα ἁπάντων τῶν οἰκιακῶν δούλων· ὅταν βλέπῃ ὅτι ὑπάγω μετὰ προθυμίας εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐπιμελοῦμαι εἰς τὰ μαθήματα, τότε μοὶ δίδει καὶ χρήματα, ἵνα ἀγοράσω σαφύλια· αὐτὸς φροντίζει διὰ τὰ φορέματά μου, καὶ διὰ πᾶν ἄλλο, ὅ, τι ἔχω· αὐτὸς καταβάλλει τὰ δίδακτρα ἵνα μάθω διδασκόμενος, τὸ ἐνοίκιον τῆς κατοικίας, καὶ προβλέπει ἡμᾶς μεθ' ὅλων τῶν πρὸς ἡμετέραν χρείαν ἀναγκαίων.

Ἡ μήτηρ μου χρήματα ἴδια οὐκ ἔχει, διὰ τοῦτο ὅσα καταβάλλει ὑπὲρ τῆς οἰκιακῆς χρείας, ταῦτα λαμβάνει παρὰ τοῦ πατρός μου, ὅςις, πόνῳ, ἱδρῶτι καὶ σκληραγωγίᾳ οὐ μικρᾷ αὐτὰ ἀποκτᾷ· ὅταν ἐπιςρέφῃ πολλάκις κεκοπιακὼς εἰς τὴν οἰκίαν, ἐγὼ τρέχω μετὰ μεγάλης προθυμίας πρὸς τὴν τούτου προϋπάντησιν, καὶ χαιρετῶν αὐτὸν υἱϊκῶς, ἀσπάζομαι τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ φιλῶν με εἰωθότως, μὲ ἐρωτᾷ, ἂν εἰς τὸ σχολεῖον ἐπιμελῶς ἐσπούδασα; καὶ ἂν τὸ ἐμὸν μάθημα ὡς εἰκὸς ἔμαθα;

Ἐγὼ, ἵνα βεβαιώσω αὐτὸν, ὅτι τὰ πάντα μετ' ἐπιμελείας ἔπραξα, δεικνύω αὐτῷ τὸ ἐμὸν γράψιμον, καὶ ἀναγινώσκω ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ μαθήματά μου· οὗτος ἀκούων με, χαίρει, καὶ ἐκ τῆς μεγάλης χαρᾶς, ἣν περὶ τῆς ἐπιδόσεώς μου αἰσθάνεται,

μὲ ἐπαινεῖ, λέγων· τέκνον μου, χρήματα καὶ κτήματα δύναταί τις εὐκόλως νὰ ἀπολέσῃ (χάσῃ), ὅμως τὴν μάθησιν, ἥτις καλλιεργεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, οὐδέποτε.

Ἐρωτᾷ ἔπειτα τὴν κυρίαν μητέρα μου περὶ τῆς διαγωγῆς μου (φερσίματός μου)· αὐτὴ μὲ ἐπαινεῖ, λέγουσα, ὅτι ἐφέρθην καλῶς, διότι ὅσα μὲ προςάττει νὰ πράξω, οὐδέποτε ἀντιτείνω (ἀνθίςαμαι) αὐτῇ, καὶ οὕτω μηδὲ μίαν πώποτε δυσαρέσκειαν ἐμποιῶ αὐτῇ· ὅταν ὅμως κάθημαι παρὰ τὴν τράπεζαν, μοὶ δίδει καλὰ φαγητὰ, ποτὲ μὲν ζυμαρικὸν καὶ ἰχθὺν (ψάρι), ποτὲ δὲ κρέας καὶ κράμβην ἢ λάχανον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀπτὸν (ψητόν)· ἀλλ' ἐγὼ ὅλα τὰ φαγητὰ μετ' ἄρτου ἐσθίω, πλὴν περίεργος ὢν, ἵνα μάθω καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν βρωμάτων, ἐρωτῶ τοὺς γονεῖς μου τίνι τρόπῳ ταῦτα κατασκευάζονται; ὁ δὲ πατήρ μου ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν περιέργειάν μου, μᾶλλον δὲ ἵνα μὲ διδάξῃ, μοὶ λέγει· „ Τέκνον μου, ὁ γεωργὸς χορηγεῖ (δίδει) ἡμῖν τὰ πλείω (περισσότερα) πράγματα, ἐκ τῶν ὁποίων παρασκευάζονται σχεδὸν ἅπαντα τὰ φαγητά· οὗτος ἀροτριῶν (ὀργόνων) τὸν ἀγρὸν (χωράφι) διὰ τοῦ ἀρότρου, διαχωρίζει τὴν γῆν τῷ ὑννίῳ (μὲ τὸ ὑννίον) ἵνα ἀπαλύνῃ αὐτὴν, εἶτα σπείρει σῖτον, κριθὴν καὶ ἄλλα σπαρτὰ ἐπάνω εἰς τοὺς ἀροσίμους ἀγρούς.

„ Ἐκ τῶν σπυρίων τοῦ σπόρου ἀναφύονται

(φυτρόνουν) χλωρὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς καλάμην ἀποκαθιςάμενα, ποιοῦσι ςάχεις, καὶ τέλος πάντων ὡριμάζοντα, γίνονται σῖτος· τότε οἱ θερισαὶ ὑπάγουσι μετὰ τῶν δρεπάνων καὶ θερίζουσι τὰς ὡρίμους καλαμιὰς ἕως εἰς τὴν γῆν· ἔπειτα συναθροίζοντες πολλὰ χειρόβολλα, (χεριαῖς) δένουσιν αὐτὰ εἰς δέματα, καὶ τὰ θημωνιάζουσι.

„ Χαίρων ἤδη ὁ δοῦλος ὑπάγει εἰς τὸν ἀγρὸν μετὰ τῆς ἁμάξης, ἔνθα φορτώνων ἐπ' αὐτῆς τὰ δεμάτια, ὑπάγει εἰς τὴν ἅλωνα, καὶ εἰμὲν τὸν φορτίον ἦ λίαν ὑψηλὸν ὡσεὶ πύργος, σφίγγει αὐτὸ μετὰ τοῦ ῥοπάλου, καὶ οὕτω φέρει αὐτὸ εἰς τὴν ἅλωνα.

„ Καὶ ὁ τρόπος τοῦ ἀλωνίζειν ἐςὶ διαφορετικὸς, ὡς μοὶ λέγει ὁ πατήρ μου, διότι ἐν μὲν τῇ Τουρκίᾳ ἀλωνίζουσι τὰ δεμάτια διὰ τῶν ἵππων, ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ τοῖς ῥοπάλοις.

„ Καθὼς οὖν ἀλωνισθῶσι καλῶς τὰ δεμάτια, τὸν μὲν σῖτον θέτουσιν εἰς τὴν σιτοθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον εἰς τὸν ἀχυρῶνα· ςοχάσου λοιπὸν, τέκνον μου, μοὶ εἶπεν ὁ πατὴρ, μετὰ πόσου κόπου καὶ ἱδρῶτος ἀποκτᾷ ὁ γεωργὸς τὰ σιτάρια, ὁ ὁποῖος οὐ δύναται μόνος νὰ ποιήσῃ τὸν σῖτον ἄλευρον, ἀλλὰ τὸν φέρει εἰς τὸν μύλον.

„ Ὁ μυλωνᾶς ἀλέθων τὸ σιτάρι εἰς τὸν νερόμυλον, ἢ ἀνεμόμυλον, ποιεῖ ἀλεῦρι· ὁ δὲ ἀρτοποιὸς (ψωμᾶς) κατασκευάζει ἐκ τούτου διάφορα

εἴδη ἄρτου, οἷον, σεμιδάλεις (σέμπλας) σιμίτια, καὶ κολούρας.

„ Ὁ δὲ μάγειρος κατασκευάζει ἐκ τοῦ ἀλεύρου διάφορα ζυμαρικὰ, οἷον λουκμάδες, πόπανα (πίτας), πασέτας, καὶ ἄλλα διάφορα.

„ Ὁ γεωργὸς κοπιάζει προσέτι ἵνα θρέψῃ καὶ διάφορα οἰκιακὰ ζῶα, οἷον, τοὺς ἀλεκτρυόνας, τὰς χῆνας, τὰς νήσσας, (πάπιας) τὰς περιςερὰς, τοὺς ἄρνας, τὰ πρόβατα, τὰς αἶγας (γίδας), τοὺς χοίρους, τοὺς ἡμιόνους, τὰ μοσχάρια, τὰς ἀγελάδας, τοὺς βοῦς καὶ τοὺς ἵππους, ἐξ ὧν τὰ πλείω φέρει εἰς τὴν πόλιν καὶ πωλεῖ.

„ Τὸ κρέας, ὅπερ τρώγομεν, ἐςὶν ἐκ πολλῶν εἰδῶν ζώων, οἷον, πρόβιον, χοίρινον, μοσχαρίσιον καὶ βόειον· ταῦτα πάντα τὰ ζῶα φέρουσιν οἱ κρεωπῶλαι εἰς τὸ μακελλεῖον, καὶ σφάζουσι, καὶ δέροντές τα (γδέρνοντές τα) πωλοῦσιν αὐτὰ εἰς τὸ κρεωπωλεῖον.

„ Τὰ λοιπὰ κρέατα, ἅπερ εἰς ἡμετέραν τροφὴν ὑπουργοῦσιν, εἰσὶν ἐκ τῶν οἰκιακῶν ὀρνίθων, περιςερῶν, μελεαγρίδων (μισίρκων) καὶ ἄλλων παρομοίων.

„ Εἰς τὰ δάση, τέκνον μου, εὑρίσκονται καὶ ἄλλα διάφορα ζῶα, τῶν ὁποίων τὸ κρέας τρώγομεν δηλαδὴ, ἀγριόχοιροι, ἐλάφια, λαγωοὶ, ζορκάδια καὶ διάφορα πτηνά. Ταῦτα πάντα οἱ κυνηγοὶ θηρεύουσι μετὰ τῶν θηρευτικῶν κυνῶν (λαγωνικῶν),

φονεύουσι δὲ τοῖς τουφεκίοις, ἢ ἀγρεύουσιν αὐτὰ ταῖς παγίσι.

„ Οἱ ἰχθύες (τὰ ψάρια), οἵτινες ὡσαύτως χρησιμεύουσιν εἰς τροφὴν τῶν ἀνθρώπων, οὐ δύνανται ζῆν ἐν τῷ ἀέρι, ὥσπερ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἀλλὰ ζῶσιν ἐν τῷ ὕδατι. Οἱ ἁλιεῖς (ψαράδες) ἁλιεύουσιν αὐτοὺς τρόποις διαφορετικοῖς, καὶ φέροντες αὐτοὺς εἰς τὸ ἰχθυοπωλεῖον, πωλοῦσιν αὐτούς.

„ Πολλοὶ δὲ πάλιν τῶν ἀνθρώπων ἐνασχολοῦνται κυρίως εἰς τὸ νὰ σπείρωσιν ἐν τοῖς κήποις διάφορα εἴδη σπόρων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφύονται κράμβη, λάχανα, γογγύλια, κολοκύνθαι, μαρούλια, κρομύδια, σκόρδα, πράσα, πετροσέλινα καὶ ἄλλα πολλὰ βρώσιμα λαχανικά· οἱ τοιοῦτοι ὀνομάζονται κηπωροὶ (μπαχτζεβάνοι), οἱ ὁποῖοι οὐκ ὀλίγους κόπους καταβάλλουσι σκάπτοντες, φυτεύοντες, μεταφυτεύοντες, ποτίζοντες, καὶ ἄλλας παρομοίας ἐργασίας ἐκτελοῦντες.

„ Πρὸς ἀνακουφισμὸν (ἐλάφρωσιν) τῶν μεγάλων τούτων κόπων, φέρουσιν εἰς τοὺς κήπους μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ παιδία των ἵνα αὐτοῖς βοηθῶσιν εἰς ὅ, τι ἔργον δύνανται, τουτέστι νὰ ἐξαίρωσι (εὐγάζωσι) τὰ βότανα, καὶ τὰ μὴ βρώσιμα χόρτα, νὰ συναθροίζωσι τὰ ὄσπρια καὶ τοὺς κυάμους, (κουκία) ἢ νὰ ποιῶσιν ἄλλο τι ἔργον ἀνάλογον τῇ ἡλικίᾳ αὐτῶν.

„ Τὰ λαχανικὰ εἰσὶ (εἶναι) τῇ ὑγιείᾳ λυσιτε-

λέςερα (ὠφελιμώτερα) τοῦ κρέατος, διὸ οἱ γονεῖς μου μοὶ συγχωροῦσι νὰ τρώγω καὶ πλείω ἐκ τούτων, ἢ ἐκ τοῦ κρέατος.

„ Εἰσὶ δὲ πάλιν πολλοὶ, οἱ ὁποῖοι φυτεύουσιν εἰς τὴν γῆν διάφορα καρποφόρα δένδρα· σκάπτουσι, δηλαδὴ αὐτὴν ἵνα ἁπαλύνῃ, καὶ οὕτω τὰ ςελέχη τῶν δένδρων εὐκόλως τε καὶ ταχέως αὐξάνωσι, καὶ αὐξηθέντα, καθαίρουσιν αὐτὰ ἐκ τῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα ἄλλέως φθείρουσι τὰ φύλλα.

„ Ἐκ τῶν καρποφόρων δένδρων γίνονται μῆλα, ἀπίδια, καρύδια, κεράσια, ῥοδάκινα, δαμάσκηνα καὶ κάςανα· χαρὰν μεγάλην αἰσθάνεταί τις, ὅταν ὑπάγῃ εἰς τὸ ὀπωροπωλεῖον.

„ Ὁ πατήρ μου ὁρῶν με ἐπιμελῆ, καὶ εἰς τὰ μαθήματα ἐνασχολούμενον, μὲ φέρει εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ μοὶ λέγει, ἵνα ἐκλέξω ἐκ τῶν ὀπωρικῶν. Ἐγὼ δὲ ἐκλέγω μόνον ὥριμα ὀπωρικὰ, διότι, καθὼς μοὶ λέγει ὁ πατήρ μου, τὰ ἀνώριμα ὀπωρικὰ προξενοῦσι πυρετοὺς, (θέρμας) καὶ ἄλλας ἀῤῥωςίας· ἐγὼ ὅμως ἀκολουθῶν τὴν συμβουλὴν τοῦ πατρός μου, τρώγω πάντοτε ὥριμα ὀπωρικὰ, καὶ ταῦτα πάνυ ὀλίγα.

„ Τὰ ἄκαρπα δένδρα τὰ κόπτουσι, τὰ σχίζουσι, καὶ τὰ φυλάττουσιν ἵνα θερμαίνωσι δι᾽ αὐτῶν τὰ δωμάτια (ὀντάδες) καὶ νὰ μαγειρεύωσι τὰ φαγητά.

„ Τὰ ἄκαρπα δένδρα προσέτι συντείνουσι πρὸς κτίσιν τῶν οἰκοδομημάτων, καὶ κατασκευὴν δια-

φόρων ἐργαλείων· ὅθεν πελεκῶντες αὐτὰ, τὰ κατασκευάζουσιν ἵνα ὦσιν ἐπιτήδεια πρὸς τοιαύτην χρῆσιν, ἔπειτα δὲ ἕκαςος βάναυσος καὶ τεχνίτης μεταχειρίζεται αὐτὰ πρὸς ἰδίαν τέχνην καὶ κατασκευὴν τῶν ἐργαλείων του, καθὼς, παραδείγματος χάριν, οἱ οἰκοδόμοι εἰς οἰκοδομὴν οἴκων, οἱ καδοποιοὶ (βαγενάδες) εἰς κατασκευὴν κάδων, οἱ ἁμαξοποιοὶ εἰς ἁρμογὴν ἁμαξῶν, οἱ τραπεζοποιοὶ εἰς κατασκευὴν τραπεζῶν, καὶ οὑτωσὶ ἕκαςος εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον μεταχειρίζεται αὐτά.

„ Οἱ ἀμπελουργοὶ φυτεύουσι τὰ κλήματα εἰς τοὺς ἀμπελῶνας· εἰς τὰ κλήματα ἀναφύονται (βλαςάνουν) τὰ ςαφύλια, τὰ ὁποῖα, ὅταν ὡριμάσωσι, τὰ τρυγῶσι, καὶ τὰ βάλλουσιν εἰς ληνοὺς (καρούτας), ἐκθλίβουσιν αὐτὰ τοῖς ὑποληνίοις (πιεςηρίοις) καὶ οὕτως ἐκβάλλουσι τὸν χυμὸν (ζωμίον), καὶ πωλοῦσιν αὐτὸν ἤτοι ὡς γλεῦκον (μοῦςον), ἢ ὡς οἶνον· ἐκ δὲ τῶν ςεμφύλων (τζιπούρων) κατασκευάζουσι τὸ οἰνόπνευμα (ῥακί).

„ Ὁ πατήρ μου ἔχει εἰς τὸ κατώγιον διαφορετικὸν οἶνον, καὶ πίνει παρὰ τὴν τράπεζαν καθήμενος πάντοτε μεμιγμένον καὶ συγκερασμένον ὕδατι.

„ Ἐπιθυμῶ καὶ ἐγὼ ἐνίοτε νὰ πίνω οἶνον, πλὴν ὁ πατήρ μου οὐ δίδει μοι, ἀλλὰ νουθετῶν μοὶ λέγει· ὁ οἶνος, τέκνον μου, τοῖς παισὶν ἐςὶ λίαν ἐπιβλαβὴς, ἐπειδὴ ταράττει τὸν νοῦν αὐτῶν· τὸ ὕδωρ ὅμως διατηρεῖ (φυλάττει) τὸν νοῦν καὶ τὸ πνεῦμα

καθαρὸν καὶ ἐπιδέξιον πρὸς ἐπίδοσιν τῶν μαθημάτων, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λόγου, μοὶ λέγει τὸ ῥητὸν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· Ὕδωρ ποτὸν φέριϛον εὖ κρατεῖ φρένας.

„ Οἱ χωρικοὶ, οἵτινες φυτεύουσι τὰ καρποφόρα δένδρα, πάνυ ὀλίγον ἐκ τῶν καρπῶν τούτων ἀπολαμβάνουσι, διότι τοὺς πλείω φέροντες εἰς τὴν πόλιν, πωλοῦσιν αὐτοὺς, καὶ τοῦτο πολλὰ ὠφέλιμον διὰ τοὺς ἐν τῇ πόλει κατοικοῦντας, οἵτινες οὔτε ἀγροὺς, οὔτε ἀμπελῶνας, οὔτε κήπους, ἀλλ' οὔτε δάση ἔχουσιν, ἵνα δύνανται ἐντεῦθεν κἂν τὰ κτήνη νὰ τρέφωσι.

„ Ὅθεν χρεωςεῖ πᾶς ἄνθρωπος νὰ ἀγαπᾷ ἐκ καρδίας τοὺς χωρικοὺς, καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ αὐτῶν· μ' ὅλον ὅτι τὰ φορέματα αὐτῶν οὐκ εἰσὶν εὔμορφα καὶ λαμπρὰ, οὔτε ἔχουσι πρόσωπον λευκὸν καὶ κόμην κτενισμένην, ὥσπερ οἱ πολῖται, οὔτε ὁμιλοῦσιν ὑψηλὰ, οὔτε προφέρουσι τοὺς λόγους κατὰ κανόνα σχολαςικὸν, ὥσπερ οἱ πολῖται, μ' ὅλον τοῦτο ςοχαζόμενος πᾶς τις, ὅτι αὐτοὶ χορηγοῦσιν ἡμῖν ἅπαντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ὀφείλει, ἵνα ἀγαπᾷ καὶ σέβηται αὐτούς.

„ Οὗτοι πωλοῦντες τὰς ζωοτροφίας, λαμβάνουσι παρὰ τῶν πολιτῶν χρήματα, ἀλλὰ πάλιν αὐτοῖς τὰ δίδουσιν ἀγοράζοντες παρ' αὐτῶν διάφορα πράγματα πρὸς οἰκονομίαν των, οἷον ἀγγεῖα, ἐργαλεῖα, ῥοῦχον, πανὶ καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁ-

ποῖα μόνον ἐν τῇ πόλει ἐκ τῶν βαναύσων καὶ τεχνιτῶν κατασκευάζονται.

„ Ὁ πιλοποιὸς (καπελᾶς, καλπακτζῆς) κατασκευάζει ἐκ διαφορετικῆς ὕλης τοὺς πίλους, τουτέςιν ἐξ ἐρίου (μαλίου) προβάτων, κουναβίων, λαγωῶν καὶ κασόρων· βάπτουσι δὲ αὐτοὺς διαφόρως, τοὺς μὲν μέλανας (μαύρους), τοὺς δὲ πρασίνους, καί τινας ὑπολεύκους, καθὼς δηλαδὴ ἕκαςος θέλει, ἢ ποθεῖ αὐτούς· τοὺς δὲ παλαιοὺς καὶ συντετριμμένους πίλους ἀναδιορθώνει, καὶ ξαναβάπτει· πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων φοροῦσι τριγωνοειδεῖς πίλους, ἐγὼ ὅμως φορῶ ςρόγγυλον, ἵνα μὲ προφυλάττῃ ἀπὸ τὴν βροχὴν καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον.

„ Εἰσὶν ἔτι πολλὰ ζῶα, τῶν ὁποίων τὰ δέρματα ὑπουργοῦσι πρὸς σκέπην τῶν ἀνθρώπων· ὁ τεχνίτης, ὅςις κατασκευάζει αὐτὰ, γούναρις καλεῖται· οὗτος ποιεῖ χειρότια γουνιασμένα, διφθέρας, μηλωτὰς, γούνας ἤτοι μπούντες, καὶ ἄλλα διαφορετικὰ φορέματα· ἐν τῇ Εὐρώπῃ σπανία ἡ τούτων χρῆσις, ἀλλ' ἐν τῇ Τουρκίᾳ εἰώθασι (συνεθίζουσι) νὰ φορῶσι σχεδὸν πάντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, γουνιασμένα φορέματα.

„ Τὰ δέρματα οὖν, ἅπερ ὑπουργοῦσι πρὸς ταύτην τὴν χρῆσιν, εἰσὶ προβάτων, λύκων, ἀλωπέκων, ἄρκτων, (ἀρκούδων) κουναβίων, γαλεῶν, λαγωῶν, σαμουρίων, κακουμίων, νούρκων, σιντζαπίων καὶ τῶν λοιπῶν.

„ Τὰ γουνιασμένα φορέματα, καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ γουναρικὰ, πρέπει πᾶς τις νὰ τεινάζῃ αὐτὰ ἐν καιρῷ θέρους, καὶ νὰ καθαίρῃ (πασρεύῃ) αὐτὰ ἐκ τοῦ κονιορκτοῦ μετ' ἄκρας ἐπιμελείας, διότι ἄλλως τὰ κατατρώγουσιν οἱ σῆτες, (μόλτζαις) καὶ πίπτει εἶτα τὸ ἔριον (μαλλὶ)' αὐτῶν, καὶ τότε μένουσι τὰ φορέματα πάντῃ ἄχρηστα.

„ Ἐκ τῶν ἐρίων ὑφαίνουσιν ὑφάσματα, καὶ ποιοῦσι ῥοῦχα· οἱ ταῦτα κατασκευάζοντες καλοῦνται ὑφανταὶ, καὶ ῥουχοποιοὶ, καὶ κατασκευασθέντα δίδουσιν αὐτὰ τοῖς βαφεῦσιν ἵνα βάψωσιν αὐτὰ διαφόροις χρώμασι, καὶ οὕτως ἔπειτα πωλοῦσιν αὐτὰ τοῖς ἐμπόροις (πραγματευταῖς)· ὁ πατήρ μου οὐδέποτε ἀγοράζει λεπτὸν ῥοῦχον, ἀλλὰ πάντοτε βλέπει ἵνα ᾖ τὸ ῥοῦχον στερεὸν, ὅπως διαρκῇ ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐν ταυτῷ ᾖ καὶ εὔωνον (εὐθηνόν).

„ Εἰσί τινες ἐκ τῶν ὑφαντῶν, οἵτινες κατασκευάζουσιν ἐκ τῆς μετάξης διάφορα ὑφάσματα, οἷον ἀλατζάδες, ἀτλάζια, λεπτὰ πανία καὶ ῥινόμακτρα πολυποίκιλα καὶ πολύχρωα.

„ Εἰσὶ καὶ ἄλλοι τεχνῖται, οἱ ὁποῖοι ποιοῦσι φορέματα, καὶ καλοῦνται ἀκέσαι (ῥάπται)· οὗτοι ῥάπτουσι φορέματα ἐκ ῥούχων, καὶ ἄλλων διαφορετικῶν ὑφασμάτων.

„ Ὁ πατήρ μου διορίζων τῷ ῥάπτῃ ἵνα μοὶ ῥάψῃ φορέματα, λέγει αὐτῷ, ἵνα ποιῇ αὐτὰ με-

γάλα καὶ πλατέα, διότι τὰ τοιαῦτα διαρκοῦσιν ἐπὶ πολὺ, προξενοῦσι δὲ καί τινα ἀνάπαυσιν· οὗτος οὖν δόκιμος καὶ ἔμπειρος ὢν ἐννοεῖ, τίνι τρόπῳ πρέπει αὐτὰ νὰ γένωνται, καὶ οὕτω πάντοτε μοὶ τὰ φέρει κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τοῦ πατρός μου· οἱ ῥάπται οὐκ ἐργάζονται μόνοι, ἀλλ᾽ ἔχουσι καὶ συνεργοὺς εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν· πολλάκις δὲ συμβοηθοῦσιν αὐτοῖς καὶ αἱ σύζυγοι αὐτῶν, ῥάπτουσαι καὶ αὐταὶ καθ᾽ ὃν δύνανται τρόπον.

„ Τὰ περικνημίδια, (τζεράπια) ἅπερ φοροῦσιν ἅπαντες, τὰ μὲν εἰσὶν ὑφασμένα, τὰ δὲ πλεγμένα, καὶ ἀγοράζομεν αὐτὰ παρὰ τῶν ὑφαντῶν· ταῦτα κατασκευάζονται ἐξ ἐρίου, λιναρίου, βαμβακίου καὶ μεταξίου, βάπτουσι δὲ αὐτὰ διαφορετικοῖς χρώμασιν· ἡ μήτηρ μου πλέκει περικνημίδια ἐκ ῥαμμάτων, καὶ ἐρία δι᾽ ἐμὲ καὶ διὰ τὸν πατέρα μου, μὴ θέλουσα νὰ πληρώσῃ ἔξοδα διὰ πλέξιμον.

„ Οἱ τεχνῖται, οἵτινες ἐργάζονται τὰς κρηπίδας (πάτους) τῶν σανδαλίων ἢ βλαυτίων, (παπουτζίων) ὀνομάζονται βυρσοποιοὶ (ταμπάκιδες)· ταῦτα κατασκευάζουσιν ἐκ δερμάτων τῶν βοϊδίων καὶ ἵππων, τὰ δὲ ἐπανωδέρματα τῶν σανδαλίων καὶ ὑποδημάτων κατασκευάζονται ἐκ τῶν δερμάτων τῶν μοσχαρίων.

„ Ὁ ὑποδηματᾶς, ἢ ὁ βλαυτοποιὸς ἔχει ἓν καλοπόδιον, καθ᾽ ὃ χωρίζει τὸ σκύτος, (τομάρι)

καὶ κατασκευάζει μέσια, ὑποδήματα καὶ σανδάλια· διὰ δὲ τὰς ἀρχοντίσσας κατασκευάζει τοιαῦτα ἐκ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, καὶ λεπτοῦ σκύτους· ἔχει δὲ πρὸς τοῦτο τὸ ἔργον οὐ μόνον παιδία καὶ συνέργους βοηθοῦντας αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, διότι αὐτὴ κλώθει τὰς κλωςὰς, δι' ὧν ῥάπτονται τὰ ὑποδήματα, καὶ δένει τὰ σανδάλια περιδέσμοις. (μὲ κορδέλας)

„ Τὰ ἐργαλεῖα τούτων τῶν τεχνιτῶν κατασκευάζονται παρ' ἄλλων βαναύσων καὶ τεχνιτῶν· διότι ὁ μὲν κατασκευάζει τὰς ψαλίδας, ὁ δὲ τὰς βελόνας, καὶ ἄλλος αὖθις ἄλλο, καὶ τοῦτο πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, διότι οὐδεὶς δύναται ἵνα ἐκτελῇ ὅσα χρειάζεται· ἐπειδὴ οὐδ' ἓν πρᾶγμα ἐδύνατό τις νὰ ἐκτελέσῃ ἐντελῶς, ἐνασχολούμενος πρὸς ἄλλας πολλὰς καὶ διαφορετικὰς ἐργασίας.

„ Οὕτω παραδείγματος χάριν ὁ πατήρ μου οὐκ ἐδύνατο ἐκτελέσαι τὰς ἐξωτερικὰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ, ἂν ἠναγκάζετο μόνος νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἑαυτοῦ φορέματα· οὑτωσὶ καὶ ὁ ῥάπτης οὐκ ἦν ἐν καταςάσει νὰ ῥάπτῃ φορέματα, ἐὰν ἐνασχολεῖτο νὰ κατασκευάζῃ βελόνας, ψαλίδας καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα πρὸς τὴν ῥαπτικὴν τέχνην ἀναγκαῖα.

„ Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τεχνῖται, οἵτινες ἐργάζονται εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῶν οἴκων, καὶ κατασκευὴν πολλῶν καὶ διαφορετικῶν σκευῶν. Οἱ τοὺς τοίχους κτίζοντες καλοῦνται τοιχοκτίςαι· οὗτοι μεταχει-

ριζονται πρὸς τὴν κτίσιν καὶ κατασκευὴν τούτων πέτρας, πλίνθους (πλιθάρια), τοῦβλα, ἄσβεςην καὶ ἄμμον.

„ Οἱ πελεκῶντες τὰς πέτρας, ὀνομάζονται λιθοξόοι· οὗτοι πελεκοῦντες τὰς πέτρας καὶ πλάκας κατασκευάζουν αὐτὰς πρὸς οἰκοδομὴν ἐπιτηδείας· οἱ δουλεύοντες ἐπὶ ἡμερουσίῳ μισθῷ, τουτέςιν οἱ μισθωτοὶ, συμβοηθοῦσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν οἴκων, διότι αὐτοὶ φέρουσι πέτρας, δίδουσι κεραμίδια καὶ ἄσβεςην μεμιγμένην ἄμμῳ, ἵνα δύνανται οἱ τοιχοκτίςαι ἐξακολουθεῖν τὸ ἑαυτῶν ἔργον μετ' εὐκολίας καὶ ἄνευ ἀργοπορίας.

„ Ὁ τὰ κεραμίδια κατασκευάζων, καλεῖται κεραμεύς· κατασκευάζει δὲ αὐτὰ ἐκ πηλοῦ, καὶ τὰ ψαίνει εἰς τὸ καμίνι τοῦ κεραμείου, ἵνα γένωσι σκληρὰ καὶ ςερεά.

„ Ὁ οἰκοδόμος βάλλει τὴν ςέγην ἐπὶ τοῦ οἴκου, ἡλώνει (καρφώνει) τὰ σανίδια σκεπάζων αὐτὰ κεραμιδίοις. Ἡ τοῦ οἴκου κεράμιος ςέγη ἐςὶν ἔργον τοῦ κεραμοςεγαςῆρος· τὸ ἔργον τοῦτο ἐςὶ πάνυ κινδυνῶδες, διὸ ὀφείλει προσέχειν καλῶς ἵνα μὴ ἀφήσῃ καὶ πέσῃ κάτω κεραμίδιον, καὶ τύψῃ τινὰ τῶν διαβαινόντων· μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μεγάλην προσοχὴν πρέπει νὰ ἔχῃ, ἵνα μὴ πέσῃ, διότι πολλοὶ μὴ προσέξαντες, ἔπεσαν καὶ ἐφονεύθησαν. Πολλοὶ δὲ πάλιν τῶν οἰκοδεσποτῶν καλύπτουσι (σκεπάζουσι) τοὺς οἴκους αὐτῶν χαλκώματι,

ἵνα ᾖ ὁ οἶκος ςερεώτερος καὶ ἀσφαλέςερος πάσης ἐναντίας περιςάσεως.

„ Εἰσὶ καὶ ἄλλοι τεχνῖται, οἱ ὁποῖοι ξυλουργοὶ καλοῦνται· οὗτοι πριονίζοντες τὰς σανίδας, κατασκευάζουσι θύρας, παράθυρα, ἁρμάρια, θρονία, ἕδρας, κλιντῆρας, σκίμπους, κίςας (σενδούκια), καὶ ἄλλα πολλὰ, καὶ ςρώνουσι τὸ ἔδαφος παντὸς δωματίου διαφόροις σανιδίοις· πρὸς δὲ τὴν κατασκευὴν τούτων μεταχειρίζονται ξύλα διάφορα, σκληρὰ δηλαδὴ καὶ ἁπαλὰ, καὶ χρωματίζουσι ταῦτα χρώμασι ποικίλοις, ἵνα φαίνωνται ὡραιότερα, ὦσι δὲ καὶ διαρκέςερα.

„ Ὅςις κατασκευάζει τὸν ὕαλον, καλεῖται ὑαλουργός· οὗτος ποιεῖ πολλὰ ὑάλινα σκεύη πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, τουτέςιν ὑάλινας πλάκας, ποτήρια, φιάλας (μπότζας), λύχνους, πολυλύχνια, φανάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ὁ ὕαλος κατασκευάζεται ἐν τῷ ὑαλουργείῳ ἐκ χυμένης κόνεως (σκόνης) καὶ τέφρας (ςάκτης)· δύναται προσέτι εὐκολώτερον νὰ κατασκευάσῃ αὐτὰ ἐκ μόνων τῶν τεθραυσμένων ὑαλίνων ἀγγείων, πρὸς χύσιν ὅμως τῶν τοιούτων χρειάζονται πολλὰ ξύλα.

„ Ὁ βάναυσος, ὅςις κατασκευάζει σιδηρένια σκεύη, καλεῖται σιδηρουργός· οὗτος κατασκευάζει σιδηρᾶ κλεῖθρα, ςρόφιγγας (ῥεζέδες), κλεῖδας, δι᾽ ὧν ἀνοίγομεν καὶ κλείομεν τὰς θύρας, τὴν μηχανὴν, ἐν ᾗ ψαίνεται τὸ κρέας, ὀβελίσκους (σουβ-

λιὰ) καὶ ἄλλα πολλὰ διαφορετικὰ ἐργαλεῖα. —

„ Τὸ σίδηρον εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεσι (εἰς τὰ βουνὰ) γῇ μεμιγμένον, ἔπειτα οἱ σιδηρουργοὶ καθαίρουσιν αὐτὸ διὰ τῆς ἀναλύσεως, καὶ χυνόμενον ἐν τῷ χωνευτηρίῳ, χαλκεύεται εἰς βέργας.

„ Κεραμεὺς πάλιν καλεῖται ἐκεῖνος, ὅςις κατασκευάζει ἐκ τοῦ πηλοῦ διάφορα πήλινα (χωματένια) ἀγγεῖα, οἷον χύτρας, λαγήνους, ὑδρίας ἢ ςάμνας καὶ ἄλλα πολλά· ὁ τρόπος, καθ᾽ ὃν ταῦτα κατασκευάζονται, ἐςὶν οὗτος· κατασκευασθέντα ἀφίνει αὐτὰ ὁ κεραμεὺς ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὸν ἥλιον, ἵνα ξηρανθῶσι (ςεγνόσωσι) καλῶς, ἔπειτα βάλλει αὐτὰ εἰς τὴν κάμινον ἵνα ψηθῶσι καὶ σκληρυνθῶσι, μετὰ δὲ τοῦτο ἀλείφει αὐτὰ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν ὕλῃ τινὶ, ὀνομαζομένῃ βερνίκῃ ἵνα λάμπωσι (ὑαλίζωσι). Τὰ ὡραιότερα, ὑψηλότερα καὶ λεπτότερα ἀγγεῖα κατασκευάζονται ἐκ τοῦ πορτζελανίου.

Ἔςι δὲ καὶ ἄλλος τεχνίτης, ὅςις καδοποιὸς ὀνομάζεται· οὗτος κατασκευάζει κάδους, (βαένια) καρδάρια, βαρέλια, καὶ ἄλλα παρόμοια, ὅμως πρὸς κατασκευὴν τούτων μεταχειρίζεται σκληρὰ ῥινισμένα σανίδια, τὰ ὁποῖα συσφίγγει, καὶ δένει ἔπειτα σιδηροῖς ἢ ξυλίνοις ςεφάνοις.

„ Ὁ χρυσοχόος κατασκευάζει ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ἀγγεῖα διάφορα, ὥσπερ κηροπήγια, (σαμτάνια) δίσκους, δισκάρια, μανουάλια, θυμιατή-

ρια, δακτύλια, κοχλιάρια, ποτήρια καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, πλὴν ἐκ τῶν τοιούτων μόνον οἱ εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι ἀγοράζουσι.

„ Ὁ χαλκεὺς πάλιν κατασκευάζει ἐκ τοῦ χαλκοῦ λέβητας (καζάνια) μικρούς τε καὶ μεγάλους, κακάβους, μπακράτζια, τεντζερέδες, ταψία, τήγανα, χύτρας ἢ λάσανα καὶ δίσκους· οὗτος κατασκευάζει προσέτι καὶ τὰς χαλκίνους πλάκας, διὰ τῶν ὁποίων ϛεγάζουσι (σκεπάζουσι) τοὺς οἴκους καὶ τοὺς πύργους.

„ Ἅπαντα τὰ μεταλλικὰ, ὡσεὶ μόλυβδον, χαλκὸν, κασσίτερον, (καλάϊ) καὶ ἄλλα πολλὰ, ἐκσκάπτουσιν οἱ μεταλλουργοὶ ἐκ τῶν ἐνδομύχων τῶν βουνῶν· ταῦτα πάντα χώματι μεμιγμένα ὄντα, καθαίρουσι πρῶτον, εἶτα χύνουσιν αὐτὰ εἰς πλάκας.

„ Ὁ ἀμαξοποιὸς κατασκευάζει ἀμάξας, ἄροτρα, ζυγοὺς καὶ ἄλλα διάφορα. Πρὸ πάντων ὅμως ἔχει σύνεργον τὸν σιδηρουργὸν, ὅϛις κατασκευάζει ϛεφάνους διὰ τοὺς τροχοὺς καὶ ἄξονας· προσέτι κατασκευάζει αὐτὸς ἀξίνας (τζεκούρια), σκέπαρνα, κλαδευτήρια, δικέλλας, δρέπανα, ἁλύσους, πυράγρας (τζιμπίδια), ψαλίδας, ἐσχάρας, τρίποδας, καὶ ἄλλα πολλά· οὗτος καλλιγώνει καὶ τοὺς ἵππους.

„ Ὁ ἐφιππιοποιὸς (σελοποιὸς) κατασκευάζει ἐφίππια, χαλινοὺς, καπίϛρια καὶ ἄλλα, ἅπερ συντείνουσι πρὸς ϛολὴν τῶν ἵππων.

„ Ὁ σχοινοποιὸς κατασκευάζει ἐκ λίνου καὶ καννάβεως διαφόρου εἴδους σχοινία, ἀγχόνας, σφόρας, ζωνάρια, φραγγέλια (καμτζίκια), καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὁ δὲ κοσκινοποιὸς κατασκευάζει κόσκινα, ὑλίςρια καὶ τὰ παρόμοια.

„ Ἅπαντες οἱ εἰρημένοι τεχνῖται καὶ βάναυσοι ἔχουσι πολλὰ ἐκ τῶν ἐργοχείρων ἕτοιμα εἰς τὰ ἐργαςήρια αὐτῶν, ἵνα δύνηται ἕκαςος εὑρίσκειν αὐτὰ πρόχειρα χρείαν τούτων ἔχων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι καὶ συνεργάτας, οἵτινες ἐπὶ μισθῷ δουλεύουσι.

„ Οἱ νέοι, οἵτινες μανθάνουσι τὴν τέχνην, πρέπει νὰ δουλεύωσι τῷ ἐπιςάτῃ (καίςορι) 3, 4 καὶ 5 χρόνους κατὰ συνέχειαν ἀμισθὶ, ἕως οὗ μάθωσι τὴν τέχνην, καὶ μαθόντες αὐτὴν λαμβάνουσιν ἀπόδειξιν, ὅτι εἰσὶν ἐκείνης τῆς τέχνης, ἣν ἔμαθον, ἔμπειροι. Πλὴν ἕως νὰ ἀπολαύσωσι τὸν σκοπὸν αὐτῶν, πολλὰς δυσκολίας ὑποφέρουσι, διότι ἔχοντες χρείαν νὰ μάθωσι παρὰ τῷ ἐπιςάτῃ καὶ παρὰ τοῖς κοινωνοῖς, πρέπει νὰ ὑπακούωσι καὶ διαφόρους οἰκιακὰς ἐργασίας νὰ ἐκτελῶσι, μὴ ὄντες εἰσέτι ἱκανοὶ εἰς τὰ τῆς τέχνης ἀπαιτούμενα.

„ Οἱ προςάται αὐτῶν χορηγοῦσιν αὐτοῖς ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, τὴν τροφὴν αὐτῶν δηλαδὴ, ἐνίοτε καὶ φορέματα· μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ διορισθέντος καιροῦ τῆς μαθήσεως, τουτέςιν ἀφ' οὗ μάθωσι τὴν τέχνην, τότε γίνονται κοινωνοὶ, ἢ συνεργάται, (καλφάδες) καὶ ὅσις τούτων

ἔχει πατρικὰ χρήματα, καὶ δύναται νὰ λάβῃ παρὰ τῆς διοικήσεως τὴν ἄδειαν, γίνεται αὐτοκέφαλος (μαΐστορας) καὶ ἀνοίγει ἴδιον αὐτοῦ ἐργαστήριον, εἰ δὲ μὴ, γίνονται καὶ οὗτοι ἐπὶ μισθῷ σύνεργοι.

„ Ὁ πατήρ μου μοὶ ὑπεσχέθη, ἵνα μὲ διδάξῃ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸν τρόπον τοῦ γνωρίζειν καὶ ἄλλους πολλοὺς τεχνίτας καὶ βαναύσους, καὶ χαίρω δι' αὐτό· ἐπιμεληθήσομαι δὲ ἵνα μάθω ἀκριβῶς καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν.

„ Ὁ πατήρ μου φροντίζει διὰ τὰ χρήματα, ἅπερ ἀποκτᾷ ἐκ τῆς ἐργασίας, καὶ προσδιορίζει αὐτὰ πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας· ἐγὼ δὲ οἰκόσιτος καὶ μικρὸς εἰσέτι ὢν, οὐ δύναμαι (δὲν ἐμπορῶ) νὰ συνεισφέρω τί εἰς τὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' ἐπιμελοῦμαι πάντοτε εἰς τὸ ἔργον, ὅπερ οἱ γονεῖς μοὶ διορίζουσιν, ἵνα ἔλθω καὶ ἐγὼ ποτὲ ἐν καταστάσει νὰ ἐργάζωμαι, ἵνα κυβερνῶ αὐτὸς ἐμαυτὸν καὶ νὰ ἀπολαμβάνω τὰ ὅσα χρειάζομαι, ἵνα μὴ ἐξοδεύωσιν ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ ἑξῆς οἱ γονεῖς μου.

„ Νῦν ὅμως μὴ δυνάμενος νὰ ἐκτελῶ ὑπηρεσίαν τινὰ μικρὸς ὢν, πρέπει νὰ μάθω καλῶς νὰ ἀναγινώσκω, νὰ λογίζωμαι, (νὰ λογαριάζω) καὶ νὰ γράφω εὔμορφα καὶ κατὰ κανόνα· ἐνασχολοῦμαι ἔτι εἰς ὑπηρεσίας, ἃς ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου μοὶ προστάττουσι νὰ ἐκτελῶ· προσέχω δηλαδὴ τὸν μικρὸν ἀδελφόν μου, μὴ πέσῃ καὶ πάθῃ τί κακόν· προετοιμάζω ἐνίοτε καὶ τὴν τράπεζαν

ἐν καιρῷ τοῦ γεύματος, τινάζω καὶ καθαίρω τὰ φορέματά μου, καὶ ἑνὶ λόγῳ ποιῶ ὅ,τι δύναμαι, διότι κατὰ τὸ λέγειν τοῦ πατρός μου, πρέπει πᾶς νέος νὰ συνεθίζῃ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν φιλοπονίαν, ἡ ὁποία οὐ μόνον διατηρεῖ ὑγιῆ καὶ ῥωμαλαῖον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐν ταυτῷ δίδει αὐτῷ καὶ πλοῦτον.

„ Οἱ γονεῖς μου ὡς τόσον μοὶ δίδουσιν ἐνίοτε τὴν ἄδειαν ἵνα παίζω πρὸς ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ τότε μόνον μοὶ συγχωροῦσι τὰ παιγνίδια, ὅταν ἴδωσιν ὅτι εἰμὶ εὔτακτος, ἐπιμελὴς εἰς τὰ μαθήματά μου καὶ ὑπήκοος εἰς τὰς προςαγὰς αὐτῶν.

„ Παίζω δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, ἐνίοτε πάλιν μετὰ τῶν παιδίων τῶν ἡμετέρων γειτόνων, καὶ ἄλλοτε μετὰ τῶν συμμαθητῶν μου· πλὴν πάντοτε παίζομεν παιγνίδια συγχωρημένα, ἐμποδισμένα ὅμως οὐδέποτε, καὶ τοιουτοτρόπως διασκεδάζομεν τὸν καιρὸν ἐξαιρέτως· μετὰ ταῦτα ἄρχομαι πάλιν νὰ σπουδάζω ὅτε ἐςὶ καιρὸς σπουδῆς· σπουδάζω δὲ προθύμως καὶ μετ ὀρέξεως, διότι καιρὸς παντὶ πράγματι, φησὶν ἡ παροιμία.

„ Ἐγὼ οὐδέποτε εἰμὶ ἀμελής· διότι ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ κυρίου διδασκάλου μου καλῶς, ὅτι ἡ ἀμέλεια, ἡ ἀργία καὶ ἡ ὀκνηρία ἐςὶν αἰτία πάντων τῶν κακῶν· ἐκεῖνος, ὅςις ἀργὸς βούλεται εἶναι, μένει καὶ νηςικός· ὅθεν καλῶς παραινῶ καὶ

εἷς σοφὸς λέγει „ καιροῦ φείδου, παρέρχεται γὰρ καὶ οὐκ ἐπιςρέφει.

„ Ὁ ἁρμοδιώτερος καιρὸς εἰς τὴν σπουδὴν ἐςὶ κατ᾽ ἐξοχὴν ἡ ἠώς (ἡ αὐγή)· ὅθεν καὶ τούτῳ τῷ καιρῷ χρώμενος σπουδάζω, εἰδὼς, (ἐξεύρωντας) ὅπερ οἱ παλαιοὶ εἰώθασι λέγειν· „ φίλη ταῖς Μούσαις ἡ Ἠώς.

„ Ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος νουθετῶν ἡμᾶς λέγει, τέκνα μου, δύω μέσα εἰσὶ (εἶναι) πρὸς ἐντελῆ διατήρησιν τῆς ὑγείας, δηλαδὴ ἡ φιλοπονία, καὶ ἡ ἐγκράτεια· διὰ τοῦτο οὐ παύει συνεχῶς παρακινῶν ἡμᾶς, ἵνα προσέχωμεν ἀείποτε (πάντοτε) πρὸς ταῦτα, φάσκων προσέτι, ὅτι ἡ ὑγεία ἐςὶ τὸ τιμαλφέςατον καὶ ἀκριβέςατον πρᾶγμα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς καὶ εἷς τῶν σοφῶν εἶπεν· „ ὑγεία καὶ νοῦς ἐσθλὰ τῷ βίῳ δύω· ὅθεν τὴν μὲν ὑγείαν τὴν διατηρεῖ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς φιλοπονίας, ἐγκρατείας τε καὶ σωφροσύνης, τὸν δὲ νοῦν διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης καὶ ἀναγνώσεως καλῶν καὶ χρησίμων βιβλίων. —

„ Ὅθεν, μ᾽ ὅλον ὅτι ἅπαντες τῆς ἑαυτῶν ὑγείας φειδόμενοι, (ἀψυχοῦντες) ὀφείλουσι (χρεωςοῦσιν) ἵνα ἔχωσι μέτρον ἐν τῷ τρώγειν καὶ πίνειν, πρὸ πάντων ὅμως οἱ νέοι πρέπει εἰς τοῦτο νὰ προσέξωσι, διότι τὸ ὑπέρμετρον ἐςὶ παντοίων παθῶν καὶ ἀῤῥωςιῶν πρόξενον (αἴτιον), διότι τρώγομεν ἵνα ζῶμεν, καὶ οὐ ζῶμεν ἵνα τρώγωμεν.

„ Μεταξὺ τοιούτων παραινέσεων καὶ νουθεσιῶν διηγεῖται ἡμῖν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος καί τινας μικρὰς ἱςορίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐςὶ μία καὶ ἡ ἑπομένη.

„ Μιᾷ τῶν ἡμερῶν καθημένη ἐν καιρῷ ἑσπέρας μία πενταετὴς κόρη εἰς τὸ παράθυρον, Μάρθα τὸ ὄνομα, θεωροῦσα ἐσκόπει τοὺς οὐρανίους ἀςέρας· ὁ πατὴρ παρατηρήσας αὐτὴν οὑτωσὶ καθημένην, ὑπῆγε πλησίον, καὶ ἠρώτησεν αὐτὴν, τίνος ἕνεκεν ἦν τοσοῦτον σκεπτική; αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη λέγουσα, ςοχάζομαι, ὦ πάτερ, περὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ φοβουμένη μήπως οὐκ ἀγαπᾷ με, σκέπτομαι.

„ Ὁ πατὴρ ἵνα ἡσυχάσῃ αὐτὴν, εἶπε· κόρη μου, αὔριον τὸ πρωῒ καθὼς ἐξέλθωμεν εἰς περιδιάβασιν ἕξεις (θέλεις ἔχει) βεβαίαν πληροφορίαν, ὅτι ὁ Θεὸς σὲ ἀγαπᾷ· ἤδη ὅμως καιρός ἐςιν ἵνα ὑπάγῃς εἰς τὴν κλίνην σου.

„ Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐξεγερθεῖσα ἡ Μάρθα τοῦ ὕπνου λίαν πρωῒ, ἐνεδύθη, καὶ κατ' εὐθεῖαν φθάσασα εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος (ὀντὰ), ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο ὁ αὐτῆς πατὴρ, ἔτυψε τὴν θύραν· ὁ δὲ πατὴρ ἐγερθεὶς καὶ προϋπαντῶν αὐτὴν εὐμενῶς, ἠρώτησεν αὐτὴν, ἂν ἀγαπᾷ νὰ προγευθῇ; αὐτὴ ἀπεκρίθη λέγουσα, εὐχαριςῶ πάτερ, οὐκ ἔχω ὄρεξιν νὰ προγευθῶ· ἔγωγε ὡσαύτως ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ, καὶ τοῦτο ἵνα ἐξέλθωμεν τάχιον (ὀγλιγωρότερα).

„ Ἡ κόρη λοιπὸν λαβοῦσα αὐτὸν τῆς χειρὸς,

καὶ καταβαίνουσα τὴν κλίμακα (σκάλαν) μετ' αὐτοῦ, εἶπεν, ὤ! πόσον χαίρω διʼ αὐτὴν τὴν περιδιάβασιν, φίλτατέ μοι πάτερ. Ἐξελθόντες δὲ τῆς πύλης, (πόρτας) ἔφθασαν εἰς ἕνα κῆπον ὡραϊσμένον (καλλωπισμένον) καὶ πεπλουτισμένον πολυποικίλοις τε καὶ ὡραιοτάτοις ἄνθεσι.

„ Εἰσελθόντων (ἀφ' οὗ ἐμβῆκαν) οὖν εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἰδοῦσα ἡ κόρη τὰ πολυποίκιλα καὶ εὐώδη ἄνθη ἐξεφώνησε, λέγουσα· πάτερ, τολμῶ νὰ κόψω τινὰ τούτων τῶν ὡραίων ἀνθέων; ναὶ, κόρη μου, εἶπεν αὐτῇ ὁ πατήρ. Ἡ Μάρθα οὖν πλήρης (γεμάτη) χαρᾶς ἐσκίρτα (ἀπηδοῦσε) εἰς τὸν κῆπον δεξιόσε καὶ ἀριστερόσε, καὶ περιπατοῦσα (σεργιανίζουσα) ἤθροιζε (ἐμάζωνε) τὰ ὡραιότατα καὶ εὐωδέςατα ἄνθη.

„ Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν πατέρα αὐτῆς, εἰπέ μοι, πάτερ, τίς ἐποίησε ταῦτα τὰ ὡραῖα ἄνθη; ὁ δὲ πατὴρ εἶπεν αὐτῇ· ἄνθρωπος ταῦτα, τέκνον μου, οὐκ ἐποίησεν, ἐπειδὴ οὐδείς ἐςιν ἱκανὸς, ἵνα ποιήσῃ ἓν παραμικρὸν τούτων· ἴσως ὁ κηπουρὸς ὑπολαβοῦσα ἡ κόρη; οὔτ' αὐτὸς, τέκνον μου ἀπεκρίθη αὐτῇ ὁ πατὴρ, ἀλλὰ ταῦτα πάντα, ἅπερ ἐν τῷ κήπῳ βλέπεις, καὶ ὅλα, ὅσα εἰσὶν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐποίησεν ὁ πάνσοφος, πανάγαθος καὶ παντοδύναμος Θεός. Ὅθεν, τέκνον μου, ὁ κηπουρὸς οὐ δύναται ἄλλο τί νὰ πράξῃ,

εἰ μὴ μόνον νὰ φυτεύῃ εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ μεταφυτεύῃ πάλιν ἀπὸ ἓν μέρος εἰς ἄλλο.

„ Τότε ἡ Μάρθα ἀποκριθεῖσα αὐτῷ εἶπεν, ἤδη (τώρα) καταλαμβάνω, πάτερ, ὅτι ὁ Θεὸς ποιεῖ ἵνα αὐξάνωσι τὰ ἄνθη, καὶ οἱ κηπουροὶ νὰ φυτεύωσιν αὐτὰ ἐν τοῖς κήποις· ἀλλὰ παρακαλῶ σε εἰσέτι, πάτερ, εἰπέ μοι, ποῖος ἔβαλεν αὐτὰ ὧδε (ἐδῶ); ἴσως κηπουρός τις; οὐχὶ, τέκνον μου, ὑπολαβὼν ὁ πατὴρ, ἀλλ' ὁ ἴδιος Θεὸς ἐποίησεν, ἵνα ἀνθῶσιν ὧδε τὰ ἄνθη ταῦτα.

„ Τὸ ἐννοεῖς λοιπὸν, τέκνον μου, ὅτι ὁ Θεὸς σὲ ἀγαπᾷ; πάντως (βέβαια) πάτερ, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, νῦν βλέπω, ὅτι ὁ Θεὸς μὲ ἀγαπᾷ, διότι αἰσθάνομαι οὐχὶ μικρὰν χαρὰν, ἐν ᾧ χαρίζει μοι ταῦτα τὰ ὡραῖα ἄνθη.

„ Οὐ μόνον ταῦτα τὰ ὡραῖα ἄνθη ἔλαβες παρ' αὐτοῦ, κόρη μου, εἶπεν αὐτῇ ὁ πατὴρ, ἀλλὰ καὶ ὅλα, ὅσα ἔχεις, παρ' αὐτοῦ τὰ λαμβάνεις, ἐπειδὴ ἐγὼ οὐκ ἐδυνάμην (δὲν ἠμποροῦσα) νὰ σοὶ δώσω μήτε τροφὴν, μήτε φορέματα, εἰ (ἀνίσως) ὁ Θεὸς οὐκ ἔδιδεν ἡμῖν τά τε φυτὰ καὶ ζῶα, τὰ ὁποῖα πρὸς βρῶσιν καὶ ἱματισμὸν ἡμῖν ὑπουργοῦσι.

„ Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἐποίησε τὰ ζῶα καὶ φυτά; ἠρώτησεν ἡ Μάρθα τὸν πατέρα αὐτῆς· ναὶ, τέκνον μου, εἶπεν αὐτὸς, διότι ἂν καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συνήργουν, οὐκ ἠδύναντο μήτε ἓν χορτάριον νὰ

ποιήσωσιν, ἀλλ᾽ οὔτε τὸ παραμικρότατον ζῶον νὰ παράξωσι.

„ Ταῦτα οὖν ἀκούσασα ἡ Μάρθα, μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐξεφώνησεν· ὢ! πόσον παντοδύναμός ἐςιν ὁ Θεὸς, ὅςις δύναται νὰ ποιῇ τὰ πάντα· ἀλλ᾽ ἔςι καὶ πανάγαθος, ἐπρόσθεσεν ὁ πατὴρ, διότι τὰ πάντα ἐποίησε πρὸς χαρὰν, χρῆσιν καὶ εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων.

„ Ἀρέσκει σοι λοιπὸν οὗτος ὁ κῆπος, ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ πατὴρ; μάλιςα, φιλοςοργώτατέ μοι πάτερ, ἀπεκρίθη αὐτή. Ποῖον ὀφείλεις οὖν νὰ εὐχαριςῇς δἰ αὐτὸν, ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ πατήρ; Τὸν Θεὸν πάντως, εἶπεν ἐκείνη, ὅςις ἐποίησε τὰ πάντα, ὅσα εἰσὶν ἐν τούτῳ τῷ κήπῳ, καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχουσιν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ.

„ Βλέπεις λοιπὸν, τέκνον μου, ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ἅπερ ὁ Θεὸς δίδει τοῖς ἀνθρώποις· διὰ τοῦτο καὶ πᾶς τις χρεωςεῖ τοῦτον τὸν παντοδύναμον Ποιητὴν νὰ ἀγαπᾷ ἐκ καρδίας· λοιπὸν τὸν ἀγαπᾷς καὶ σὺ, τέκνον μου; Βεβαιότατα, τὸν ἀγαπῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ διανοίας, ἀπεκρίθη ἡ Μάρθα, πλὴν, πάτερ, ἀγνοῶ (δὲν ἐξεύρω) τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν πρέπει νὰ δεικνύω αὐτῷ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην μου.

„ Τί ποιεῖς, ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ πατὴρ, θέλουσα νὰ φανερώσῃς τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην σου; Ποιῶ, πάτερ, ὅσα μὲ προςάττεις, παρακαλῶ σε

διʼ ὅσα χρειάζομαι, καὶ εὐχαριςῶ σε διʼ ὅλα, ἅπερ (ὁποῦ) μοὶ δίδεις, καὶ οὐ παύω συνεχῶς νὰ λέγω, ὅτι σὺ εἶ πατὴρ φιλόςοργος καὶ ἀγαθός.

„ Ἰδοὺ λοιπὸν, τέκνον μου, ὁ τρόπος, εἶπεν ὁ πατὴρ, καθʼ ὃν πρέπει νὰ φέρησαι καὶ πρὸς τὸν παντοδύναμον Θεόν· δηλαδὴ καθὼς φέρεσαι πρὸς ἐμὲ, οὑτωσεὶ πρέπει νὰ φέρησαι καὶ πρὸς τὸν Θεόν. Αὐτὸν χρεωςεῖς, τέκνον μου, νὰ παρακαλῇς πάντοτε, καὶ νὰ εὐχαριςῇς διʼ ὅλα, ὅσα ἔλαβες καὶ λαμβάνεις, καὶ αὐτὸν τέλος πάντων νὰ κηρύττης, ὅτι ἐςὶ πανάγαθος καὶ παντοδύναμος Θεός.

„ Μετὰ χαρᾶς ἐποίουν (ἔκαμνα) τοῦτο, πάτερ, ὑπέλαβεν ἡ Μάρθα, ἂν ἐδυνάμην νὰ εὕρω που αὐτὸν, ἤτοι νὰ ἴδω αὐτόν· ὤ! τέκνον μου, εἶπεν αὐτῇ ὁ πατὴρ, σὺ ζητεῖς πρᾶγμα ἀδύνατον· ἴσθι (ἤξευρε) λοιπὸν, ὅτι οὐδεὶς δύναται βλέπειν τὸν Θεὸν, αὐτὸς ὅμως τοὺς πάντας ὁρᾷ (βλέπει) τί πράττουσι, καὶ ἀκούει τί ὁμιλοῦσι· γινώσκει πρὸς τούτοις καὶ ἑκάςου ἀνθρώπου τὰ διανοήματα καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ τὰ ἀπόκρυφα. Ὅθεν, τέκνον μου, δύνασαι νὰ δεικνύῃς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην σου, ὅπου καὶ ἂν ἦς (εἶσαι), λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, πρὸ πάντων ὅμως πρέπει νὰ ἐκτελῇς καὶ νὰ ἐκπληρῇς τὸ θέλημα αὐτοῦ, καθὼς μέχρι τοῦδε τὸ ἐμὸν ἐκπλήρωσας.

„ Τοῦτο προθύμως καὶ ἐκ καρδίας ποιήσω, πάτερ, εἶπεν ἡ Μάρθα, εἴγε μόνον ἐπιςάμην (ἂν

ἔξευρα) τίνι τρόπῳ νὰ ποιῶ τὸ θέλημα αὐτοῦ; Τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐςι, τέκνον μου, εἶπεν αὐτῇ ὁ πατὴρ, νὰ ἀγαπᾷς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς σὺ ἑαυτήν. Τοῦτο ποιήσω, πάτερ, μετὰ χαρᾶς, ἀπεκρίθη ἡ Μάρθα· παρακαλῶ σε ὅμως εἰπέ μοι πῶς ἐπίςασαι (πῶς ἐξεύρεις), ὅτι τοῦτό ἐςι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; ἤκουσας τοῦτο παρ' ἄλλου τινὸς, ἢ σοι εἶπε τοῦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος; Οὐχὶ, τέκνον μου, ἀπεκρίθη αὐτῇ ὁ πατὴρ, ἀλλὰ τουτο εἶπεν ὁ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ προφήταις, ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐςιν, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί. Ἅπαντες λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ, ἠρώτησεν ἡ Μάρθα; Βεβαίως, κόρη μου, εἶπεν ὁ πατὴρ, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἕνα μόνον πατέρα ἔχομεν, δηλαδὴ τὸν Θεόν.

„ Εἰς τὸ ἑξῆς λοιπὸν, εἶπεν ἡ Μάρθα, ἀγαπήσω ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὥσπερ τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ τὰς ἀδελφάς μου, καὶ οὐδέποτε βλάψω αὐτοὺς, ἀλλὰ πάντοτε εὐμενῶς καὶ φιλανθρώπως πρὸς αὐτοὺς ἔσομαι, καὶ οὐ παύσω εὐεργετοῦσα τοὺς πτωχοὺς τὸ κατὰ δύναμιν. Εὖγε, τέκνον μου, διὰ τὸν καλόν σου ςοχασμὸν, εἶπεν αὐτῇ ὁ πατὴρ, πρᾶττε τουτο, πρὸ παντων ὅμως τιμα τοὺς γονεῖς σου.

„ Οὑτωσὶ ὁ πατὴρ τελειώνων τὴν ἱςορίαν, εἶπε πρὸς τούτοις· Μάρθα, πάντοτε πρέπει, τέκνον μου, νὰ σημειοῖς καὶ νὰ ἐντυπώνῃς εἰς τὸν νοῦν

σου τὰς νουθεσίας καὶ διδασκαλίας, τὰς ὁποίας εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκούεις, καὶ τοιουτοτρόπως εὐαρεςήσεις μᾶλλον καὶ μᾶλλον τῷ Θεῷ.

„ Ἡ Μάρθα λοιπὸν καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ἐξακολουθοῦντες τὰς συμβουλὰς καὶ νουθεσίας τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐσύχναζον μετ᾽ ἐπιμελείας εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἠκροάζοντο μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὰς διδασκαλίας τε καὶ παραινέσεις τοῦ διδασκάλου, καὶ διετήρουν αὐτὰς εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐσυνείθιζε καθ᾽ ἡμέραν σχεδὸν νὰ ἐρωτᾷ αὐτοὺς, τί ἔμαθον εἰς τὸ σχολεῖον.

„ Οὕτω λοιπὸν μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ ἀδελφὸς τῆς Μάρθας ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ εἰπῇ ἀκριβῶς ὅλας τὰς νουθεσίας τοῦ διδασκάλου, καὶ ἐξηκολούθησεν οὕτω. Πάτερ, ἐπειδὴ μὲ ἐρωτᾷς ἵνα εἰπῶ σοι τὰς νουθεσίας, ἃς ὁ διδάσκαλος ἔδωκεν ἡμῖν σήμερον, ὑπακούω, καὶ ἰδοὺ λέγω ταύτας. Τέκνα μου! (ἦν ὁ πρῶτος λόγος αὐτοῦ)·

„ Φοβεῖσθε τὸν Θεὸν, σεβόμενοι αὐτὸν πάντοτε.

„ Ἔςε εὐσεβεῖς πρὸς τὰ Θεῖα.

„ Τιμᾶτε τοὺς γονεῖς ὑμῶν.

„ Δεικνύετε ἀεὶ τοῖς φίλοις εὐλάβειαν, καὶ τοῖς νόμοις ὑποταγήν.

„ Μὴ ἀγαπᾶτε γέλοιον ἄτακτον, μηδὲ λόγον ἐπαινεῖτε αὐθάδικον.

„ Ἀκούετε πολλὰ καὶ ὁμιλεῖτε ὀλίγα· διὸ καὶ ἡ φύσις δύω μὲν ἡμῖν ὦτα δέδωκεν, ἓν δὲ ςόμα, ἵνα μὲν πολλὰ ἀκούωμεν, ὀλίγα δὲ ὁμιλῶμεν.

„ Μὴ ὀνειδίσητε οὐδενὸς ἀνθρώπου τὴν δυςυχίαν, διότι κοινὴ μὲν ἡ τύχη, καὶ τὸ μέλλον ἄδηλον.

„ Στοχασθῆτε δὲ ἐξαιρέτως ὅτι μᾶλλον ἁπάντων πρέπει ὑμῖν εὐταξία, ἐντροπὴ, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη· ἐν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀρεταῖς ἐμπεριέχεται ἅπασα ἡ τῶν νέων χρηςοήθεια.

„ Ποτὲ μὴ ἐλπίσητε, ἄν τί κακὸν πράξητε, κρυπτὸν νὰ διατηρήσητε αὐτό· διότι οὐδὲν κρυπτὸν, (κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου) ὃ μὴ φανερὸν γενήσεται. —

„ Ἀποφεύγετε τὰς κατηγορίας καὶ αἰσχρολογίας.

„ Ἔςε μετὰ πάντων καλοὶ, ἀλλ᾽ ἔχετε μετ᾽ ὀλίγων συναναςροφὴν, μάλιςα δὲ μετὰ τῶν ἐναρέτων, ἀποφεύγοντες ἀεὶ τοὺς κακοὺς καὶ κακοήθεις· αἱ γὰρ κακαὶ συναναςροφαὶ φθείρουσιν ἤθη χρηςά.

„ Αὗται εἰσὶ, πάτερ, εἶπεν ὁ νέος, αἱ νουθεσίαι, ἃς ὁ διδάσκαλος ἡμῖν ἔδωκεν. Εὖγε,

τέκνον μου, ὑπολαβὼν ὁ πατὴρ, καλῶς ἐπίςασαι (ἐξεύρεις) αὐτὰς, πλὴν πρέπει πάντως καὶ νὰ ἐκτελῇς αὐτάς.

„ Τότε ὁ νέος ἐξακολουθῶν, εἶπε, πάτερ, ὁ διδάσκαλος μοὶ εἶπεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου δώσει μοι ἄλλο βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιέχει διαφόρους διδασκαλίας τε καὶ ἱςορίας, διότι ὅσα περιέχονται ἐν τούτῳ τῷ Ἀλφαβηταρίῳ, εἶμὶ ἱκανὸς οὐχὶ μόνον ὀρθῶς νὰ ἀναγινώσκω, ἀλλὰ αὐτὰ καὶ καλῶς νὰ καταλαμβάνω.

„ Πρὸ ὀλίγου μοὶ εἶπε πρὸς τούτοις ὁ διδάσκαλος· βλέπεις, παιδί μου, πόσα δύναταί τις νὰ μάθῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ διὰ τῆς ἐπιμελείας; τ ῆ ς ἐ π ι μ ε λ ε ί α ς π ά ν τ α δ ο ῦ λ α γ ί γ ν ε τ α ι.

„ Ἐνθυμοῦμαι, πάτερ, ὅτι πρὸ ἑνὸς χρόνου οὐδὲ ἓν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου ἐγνώριζον· ἤδη ὅμως ἀναγινώσκω ἐλευθέρως οὐ μόνον τυπωμένα, ἀλλὰ καὶ χειρόγραφα γράμματα διαφόρων χαρακτήρων.

„ Ἐνθυμοῦμαι προσέτι, ὅτι διδάσκων με ὁ διδάσκαλος κατ' ἀρχὰς πῶς πρέπει νὰ ἀναγινώσκω, μοὶ ἐπρόφερε πᾶν φωνῆεν καθαρῶς· ἐγὼ δὲ μιμούμενος τὴν προφορὰν αὐτοῦ, ἐπρόφερον καὶ ἐγὼ αὐτὰ παρομοίως.

„ Ἐσημείονεν ἐν ταυτῷ ἐπὶ τοῦ πίνακος ἑνὸς ἑκάςου γράμματος τὸ σχῆμα, δίδων μοι τὸν ἐφεξῆς κανόνα· „ πρόσεχε, τέκνον μου, νὰ ἐκφω-

„ νῆς καὶ νὰ προφέρῃς πᾶν γράμμα καθαρῶς,
„ ἵνα ἕκαςος δύνηται εὐθὺς νὰ διακρίνῃ αὐτὸ
„ τῶν ἄλλων.

„ Πρὸ πάντων δὲ μοὶ εἶπεν ἵνα προσέχω εἰς τὰ ἀκόλουθα. α, ε, η, ι, ο, υ, ω, καὶ νὰ ἐκφωνῶ αὐτὰ κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν προφορὰν, διότι πᾶν γράμμα ἔχει ἰδιαιτέραν προφορὰν καὶ ξεχωριςὸν ἦχον. Μαθὼν οὖν ἐγὼ νὰ ἐκφωνῶ ταῦτα ὡς μὲ ἐδίδαξε, μοὶ εἶπε, γίνωσκε, τέκνον μου, ὅτι αὐτὰ ὀνομάζονται φωνήεντα, τὰ δὲ λοιπὰ σύμφωνα.

„ Ἔπειτα μοὶ ἐπρόςαξε νὰ ἐκφωνήσω μιᾷ φωνῇ τὰ ἐπόμενα φωνήεντα, ἤγουν, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου, ἅπερ καὶ ὀρθῶς ἐξεφώνησα. Ὅθεν μοὶ εἶπεν, ὅτι καὶ αὐτὰ, ὡς βλέπεις, ἑνὶ τοῦ ςόματος ἀνοίγματι ὡς φωνήεντα ἐκφωνοῦνται, καὶ ὀνομάζονται δίφθογγοι.

„ Μετὰ ταῦτα μοὶ ἐπρόςαξεν ἵνα ἐκφωνήσω ἅπαντα τὰ φωνήεντα καὶ τὰς διφθόγγους, προσθέτων αὐτοῖς ἔπειτα ἓν, δύω ἕως τρία σύμφωνα, καὶ ποιῶν μοι νεῦμα, ἵνα ἐκφωνήσω αὐτὰ ὁμοῦ, τὰ ἐξεφώνουν ὡς μ' ἐπρόςαττε, τότε μοὶ εἶπεν, ἰδοὺ, παιδί μου, ὅτι ἤδη ἐξεφώνησας ὁλόκληρον συλλαβήν.

„ Ὅταν ἓν φωνῆεν, ἢ μία δίφθογγος ἡνωμένη ἑνὶ, ἢ πλείοσι συμφώνοις, ἐκφωνῆται ἑνὶ τοῦ ςόματος ἀνοίγματι, ὀνομάζεται συλλαβή.

„ Φθάσας δὲ εἰς τὰς δισυλλάβους καὶ πολυσυλλάβους λέξεις, μοὶ ἔδωκε τὸν γενικὸν (καθολικὸν) κανόνα περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν συλλαβῶν.

„ Τότε μοὶ εἶπε, διαίρεσον τὰς λέξεις καθὼς διαιροῦνται εἰς τὴν ὁμιλίαν· καὶ προςάττων με ἵνα θεωρήσω αὐτὸν εἰς τὸ ςόμα, μοὶ ἐπρόφερε καθαρῶς πολλὰς λέξεις, ἐγὼ δὲ συλλαβίζων αὐτὰς εἰς τὸν νοῦν μου, τὰς ἐπρόφερον κατ' ἰδίαν.

„ Πρὸς εὐκολωτέραν ὅμως χρῆσιν τούτου τοῦ γενικοῦ κανόνος, μοὶ ἔδωκε καὶ τοῦτον τὸν εἰδικὸν, ἤγουν τὸ σύμφωνον, ὅπερ ἐςὶ μεταξὺ δύο φωνήεντων, νὰ τὸ συλλαβίζω μετὰ τοῦ δευτέρου φωνήεντος, οἷον, πα-τὴρ, μή-τηρ, φέ-ρω.

„ Τὰ φωνήεντα, ἅπερ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως εὑρίσκονται, καὶ ὅσα ἐν τῷ μέσῳ ταύτης τύχωσι, συλλαβίζονται μετὰ τῆς ἑπομένης συλλαβῆς, οἷον, ἀν-τι-γράφω, περι-πλέκω, ἀναμι-μνήσκω.

„ Τὰ μὴ εὑρισκόμενα δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως, τύχωσι δ' ὅμως ἐν τῷ μέσῳ, χωρίζονται, οἷον, ἀναγ-καῖον, ἀκ-μὴ, σκῆπ-τρον.

„ Τὰ δὲ διπλασιαζόμενα σύμφωνα εὑρισκόμενα μεταξὺ δύω φωνηέντων, διαχωρίζονται ἐν τῷ συλλαβίζειν, καὶ τὸ μὲν ἓν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ πρώτου φωνήεντος, τὸ δὲ ἕτερον μετὰ τοῦ δευτέρου, οἷον, ἄλ-λος, κόκ-κος.

„ Τὰ σύμφωνα, ἅπερ ἐν τῷ τέλει τῆς λέξεως εὑρίσκονται, χωρίζονται τότε, ὅταν εὑρεθῶσιν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, οἷον, ἴυγ-ξι, τίρυν-σι. 9

„ Δύω φωνήεντα πάλιν ἐπακολουθοῦντα ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, χωρίζονται, καὶ τὸ φωνῆεν, ὅπερ οὐδενὶ συμφώνῳ συμπλέκεται, ποιεῖ καθ' ἑαυτὸ συλλαβὴν, οἷον, Ἀ-α-ρὼν, Ἰσα-ὰκ, Ἰ-η-σοῦς.

„ Αἱ δίφθογγοι οὐδέποτε χωρίζονται, ἀλλὰ μιᾷ φωνῇ προφέρονται, οἷον, παῖς, αὐλὸς, οἶκος· τότε ὅμως χωρίζονται, ὅταν διαλύωνται διὰ τοῦ σημείου τῆς διαιρέσεως, οἷον, ἄϋπνος, ἄϋλος, χοϊκός.

„ Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται, καθὼς συνετέθησαν, οἷον, συν-εκ-δοχὴ, παρά-κλητος, εἰσ-έρχομαι.

„ Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἀλφαβηταρίου, πάτερ, ἐν ᾧ ἠρξάμην (ἄρχησα) τῆς ἀναγνώσεως, μοὶ ἔδειξεν ὁ διδάσκαλος πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ σημεῖα τῆς διαςολῆς, οἷον, τὴν ὑποςιγμὴν, μεσοςιγμὴν, τὴν τελείαν ςιγμὴν, τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον, τὸ θαυμαςικὸν, καὶ τὰ ἑξῆς· διότι αὐτὰ ξεχωρίζουσι τὰς προτάσεις καὶ τὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι οὐκ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἰδίαν πρότασιν, καὶ πρὸς εὐκολωτέραν κατάληψιν μοὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτοῖς τούτοις καὶ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας, λέγων μοι·

α΄. Ἐν τῇ ὑποςιγμῇ, τέκνον μου, νὰ κρατῆς τὴν φωνὴν πολλὰ ὀλίγον, ἕως οὗ νὰ λάβῃς τὴν ἀναπνοήν σου.

β΄. Ἐν τῇ μεσοςιγμῇ ὀλίγον τί περισσότερον.

γ΄. Ἐν τῇ τελείᾳ ςιγμῇ πολὺ περισσότερον, καὶ νὰ καταβιβάζῃς τὴν φωνήν σου, καθότι ἐν αὐτῇ τελειώνει τὸ τοῦ λόγου νόημα.

δ'. Ἐν τῷ ἐρωτηματικῷ νὰ ἀναγινώσκῃς καθὼς ὁμιλεῖς ὅταν ἐρωτᾷς.

ς'. Ἐν τῷ θαυμαςικῷ νὰ ἀναγινώσκῃς, καθὼς φωνάζῃς ὅταν αἰσθάνεσαι πόνον, λύπην, χαρὰν, θαυμασμὸν, ἢ ἄλλο τι τῆς ψυχῆς πάθος.

„ Ἔπειτα μοὶ ἔδωκε καὶ τοῦτον τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ ἀναγινώσκειν. „ Ἀναγίνωσκε, τέκνον μου, μιᾷ φυσικῇ καὶ μετρίᾳ φωνῇ, καὶ σχεδὸν οὕτω, καθὼς ὁμιλεῖς.“

„ Ἐγὼ τέλος πάντων ἔβαλα εἰς πρᾶξιν καὶ τοῦτον τὸν κανόνα, καὶ βλέπων με ὁ διδάσκαλος νὰ ἀναγινώσκω ὀρθῶς, κατὰ τὰς ςιγμὰς δηλαδὴ, καὶ κατὰ τοὺς τόνους, καὶ ὅτι ἐπρόφερα πᾶσαν λέξιν καθαρῶς καὶ διακεκριμένως (διαχωρισμένα), καὶ πᾶσαν περίοδον μετὰ τοῦ ἰδίου τόνου καὶ προφορᾶς, καθὼς ὁμιλῶ, ὥςε οἱ ἀκροαταὶ μὲ ἐνοοῦσαν ὀρθῶς καὶ εὐκόλως, τότε μοὶ εἶπεν, εὖγε, τέκνον μου, καλῶς ἀναγινώσκεις· εὔελπίς εἰμι, ὅτι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς προχωρέσεις τῇ ἰδίᾳ ἐπιμελείᾳ καὶ εἰς ἀνώτερα μαθήματα. Πλὴν ἴσθι (ἔξευρε) καὶ τοῦτο, ὅτι ὅλαι αἱ λέξεις ἑκάςης ὁμιλίας, ἣν πρὸς ἀλλήλους ποιοῦμεν, ἀνάγονται εἰς ὀκτὼ κλάσεις, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται μέρη τοῦ λόγου, περὶ ὧν κατ' ἀρχὰς τοῦ Ἀλφαβηταρίου τούτου διεξοδικῶς εἴπαμεν. Αὐτὰ ὅμως ἔπειτα, ὅταν παραδοθῇς τὴν Γραμματικὴν, πρέπει νὰ μάθῃς ὅλα καταληπτῶς, σαφῶς καὶ διακεκριμένως, καθότι,

παιδί μου, μοὶ εἶπεν, ἡ Γραμματικὴ ἐςὶ τὸ θεμέλιον καὶ ἡ βάσις τῆς γλώσσης, διότι αὕτη διδάσκει ἡμᾶς, πῶς νὰ ὁμιλῶμεν, καὶ νὰ γράφωμεν ὀρθῶς.

„ Ἤδη ὅμως μὲ ἐπρόςαξε νὰ μάθω τὰς προσευχὰς, τὰς ὁποίας χρέος ἀπαραίτητον ἔχει κάθε νέος ἵνα μάθη αὐτὰς ἐκ ςήθους, καὶ νὰ δύνηται νὰ ἐκπληρῇ τὸ ὀφειλόμενον χρέος πρὸς τὸν Ποιητὴν καὶ Πλάςην ἡμῶν, δηλαδὴ τὸν πανάγαθον καὶ παντοδύναμον Θεὸν, διότι κατὰ τὸν Θεολόγον

„ Οὐ μόνον εὐσεβὲς ἐκ Θεοῦ τε ἄρχεσθαι καὶ
„ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ βίῳ λυσι-
„ τελέςατον, ἐπείπερ ἐν ἐκείνῳ ζῶμεν, καὶ κινού-
„ μεθα καὶ ἐσμὲν, ὥς φησιν ὁ Ἀπόςολος.
„ Ταῦτα τοι πρὸ πάντων ὀφειλόμενόν ἐςι παντὶ
„ εὐσεβοῦντι τῆς εὐνῆς ἐγερθέντι, πρὸς Θεὸν εὐ-
„ θὺς τὴν διάνοιαν ἀνατεῖναι, χάριτάς τε αὐτῷ
„ ἐπὶ πᾶσιν ὁμολογεῖν, μάλιςα δὲ ἐπὶ τῇ ἐξη-
„ κούσῃ νυκτὶ, ἣν δι' ἐκείνου διήνυσεν ἀνεπηρέα-
„ ςον, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν ἐνεςηκυῖαν ἡμέραν εἰς
„ τὴν κατ' ἀρέσκειαν αὐτῷ βιωτὴν ἐξαιτεῖσθαι
„ μετ' εὐλαβείας τῆς δεούσης καὶ πίςεως, οὐ μὴν
„ τῷ ἔθει, ὡς οἱ πλείους, ἀφοσιούμενον, τὸ γὰρ
„ τοῖς χείλεσιν ὑποτονθορίζειν εὐχὰς καὶ ψαλμοὺς,
„ νῷ δὲ καὶ ταῖς αἰσθήσεσι πρὸς ἄλλ' ἀσχολεῖσθαι,
„ κατάγνωσιν ἀντ' ὠφελείας ἄντικρυς αἰτιᾶται.“

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΩΘΙΝΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν, καὶ ζωῆς χορηγὸς, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν, καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος, καὶ σῶσον, ἀγαθὲ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Τρεῖς φοραῖς.

Δόξα Πατρὶ, καὶ Υἱῷ, καὶ ἁγίῳ Πνεύματι· καὶ νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριὰς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς

ἀνομίας ἡμῖν. Ἅγιε, ἐπίσκεψαι, καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν· ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

Δόξα καὶ νῦν.

Εὐχὴ Κυριακή.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

Ὕστερον τὰ τροπάρια ταῦτα.

Ἐξεγερθέντες τοῦ ὕπνου προσπίπτομέν σοι, ἀγαθὲ, καὶ τῶν Ἀγγέλων τὸν ὕμνον βοῶμεν σοι δυνατέ. Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός· διὰ τῆς Θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.

Δόξα.

Τῆς κλίνης καὶ τοῦ ὕπνου ἐξήγειράς με Κύριε· τὸν νοῦν μου φώτισον, καὶ τὴν καρδίαν, καὶ τὰ χείλη μου ἄνοιξον, εἰς τὸ ὑμνεῖν σε, ἁγία Τριάς.

ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός· διὰ τῆς Θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.

Καὶ νῦν.

Ἀθρόον ὁ Κριτὴς ἐπελεύσεται, καὶ ἑκάςου αἱ πράξεις γυμνωθήσονται· ἀλλὰ φόβῳ κράξωμεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς, διὰ τῆς Θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.

Κύριε ἐλέησον ιβ΄. καὶ τὰς Εὐχὰς ταύτας.

Ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξανιςάμενος εὐχαριςῶ σοι, ἁγία Τριὰς, ὅτι διὰ τὴν πολλήν σου ἀγαθότητα καὶ μακροθυμίαν οὐκ ὠργίσθης μοι τῷ ῥαθύμῳ καὶ ἁμαρτωλῷ, οὐδὲ συναπώλεσάς με ταῖς ἀνομίαις μου, ἀλλ᾽ ἐφιλανθρωπεύσω συνήθως, καὶ πρὸς ἀπόγνωσιν κείμενον ἤγειράς με εἰς τὸ ὀρθρίσαι καὶ δοξολογῆσαι τὸ κράτος σου. Καὶ νῦν φώτισόν μου τὰ ὄμματα τῆς διανοίας, ἄνοιξόν μου τὸ ςόμα τοῦ μελετᾷν τὰ λόγιά σου, καὶ συνιέναι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, καὶ ψάλλειν σοι ἐν ἐξομολογήσει καρδίας, καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πανάγιον ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κύριε ὁ Θεός μου, ὁ τῇ πολλῇ σου ἀγαθότητι καὶ τοῖς μεγάλοις σου οἰκτιρμοῖς δοὺς ἐμοὶ τῷ δούλῳ σου τὴν παρελθοῦσαν νύκτα διελθεῖν ἀπείρασον

κακῶν, αὐτὸς, Δέσποτα φιλάνθρωπε, παράσχου μοι τὴν ἐνεστηκυῖαν ἡμέραν εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ ἀξίωσόν με τῷ ἀληθεῖ σου φωτὶ, καὶ πεφωτισμένῃ καρδίᾳ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τὸ σύμβολον τῆς Πίςεως.

α΄. Πιςεύω εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

β΄. Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριςὸν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

γ΄. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

δ΄. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

ε΄. Καὶ ἀναςάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

ϛ'. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός.

ζ'. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔςαι τέλος.

η'. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

θ'. Εἰς μίαν Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποςολικὴν Ἐκκλησίαν.

ι'. Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

ια'. Προσδοκῶ ἀνάςασιν νεκρῶν.

ιβ'. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Ὁ Ἀσπασμὸς τοῦ Ἀγγέλου.

Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ὅτι Σωτῆρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατὴρ, καταφυγή μου ὁ Υἱὸς, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τριὰς ἁγία, δόξα σοι.

Ἄξιον ἐςὶν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεο-

τόκον τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμητον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφὶμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Δέσποινα πρόσδεξαι τὰς δεήσεις τῶν δούλων σου, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως.

Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ στρατιαὶ, Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἡ δωδεκὰς, οἱ Ἅγιοι πάντες μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Εὐχὴ πρὸ τῆς θείας μεταλήψεως.

Πιστεύω Κύριε καὶ ὁμολογῶ, ὅτι σὺ εἶ ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. Ἔτι πιστεύω, ὅτι τοῦτο αὐτό ἐστι τὸ ἄχραντον σῶμά σου, καὶ τοῦτο αὐτό ἐστι τὸ τίμιον αἷμά σου. Δέομαι οὖν σου, ἐλέησόν με, καὶ συγχώρησόν μοι τὰ παραπτώματά μου, τὰ ἑκούσια καὶ τὰ ἀκούσια, τὰ ἐν λόγῳ, τὰ ἐν ἔργῳ, τὰ

ἐν γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ· καὶ ἀξίωσόν με ἀκατακρίτως μετασχεῖν τῶν ἀχράντων σου Μυστηρίων εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γὰρ τοῖς ἐχθροῖς σου τὸ μυστήριον εἴπω, οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας, ἀλλ' ὡς ὁ λῃστὴς ὁμολογῶ σοι, μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

Εὐχὴ μετὰ τὴν θείαν Μετάληψιν.

Δέσποτα Χριστὲ ὁ Θεὸς, βασιλεῦ τῶν αἰώνων, καὶ δημιουργὲ τῶν ἁπάντων, εὐχαριστῶ σοι ἐπὶ πᾶσιν, οἷς παρέσχου μοι ἀγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τῇ μεταλήψει τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν σου Μυστηρίων. Δέομαι οὖν σου, ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου, καὶ ἐν τῇ τῶν πτερύγων σου σκιᾷ· καὶ δώρησαί μοι ἐν καθαρῷ συνειδότι μέχρις ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς ἐπαξίως μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων σου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Σὺ γὰρ εἶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἡ πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ, ὁ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, γένοιτό μοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ

τὸ αἷμά σου τὸ τίμιον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Γένοιτο δέ μοι ἡ εὐχαριςία αὕτη εἰς χαρὰν, ὑγείαν, καὶ εὐφροσύνην· καὶ ἐν τῇ φοβερᾷ καὶ δευτέρᾳ ἐλεύσει σου ἀξιωσόν με τὸν ἁμαρτωλὸν ςῆναι ἐκ δεξιῶν τῆς σῆς δόξης, πρεσβείαις τῆς παναχράντου σου μητρὸς, καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

Προσευχὴ ἑσπερινὴ τῶν παίδων.

Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι. Βασιλεῦ οὐράνιε. Τρισάγιον. Παναγία Τριάς. Πάτερ ἡμῶν. καὶ τὰ τροπάρια ταῦτα.

Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς· πάσης γὰρ ἀπολογίας ἀποροῦντες, ταύτην σοι τὴν ἱκεσίαν ὡς Δεσπότῃ οἱ ἁμαρτωλοὶ προσφέρομεν, ἐλέησον ἡμᾶς.

Δόξα.

Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πεποίθαμεν· μὴ ὀργισθῇς ἡμῖν σφόδρα, μηδὲ μνησθῇς τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐπίβλεψον καὶ νῦν ὡς εὔσπλαγχνος, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἡμεῖς λαός σου· πάντες ἔργα χειρῶν σου, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικεκλήμεθα.

Καὶ νῦν.

Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην ἄνοιξον ἡμῖν, εὐλογημένη Θεοτόκε· ἐλπίζοντες εἰς σὲ, μὴ ἀςοχή-

σωμεν· ῥυσθείημεν διὰ σοῦ τῶν περιςάσεων· σὺ γὰρ εἶ ἡ σωτηρία τοῦ γένους τῶν Χριςιανῶν.

Κύριε ἐλέησον ιβ΄. καὶ τὰς εὐχὰς ταύτας.

Εὐχαριςῶ σοι, κύριε παντοκράτωρ, ὅτι ἠξίωσάς με τὸ ςάδιον τῆς παρελθούσης ἡμέρας διελθεῖν, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτης τῆς νυκτὸς κατιδεῖν, καὶ τὴν ἑσπερινήν σοι δέησιν προσαγαγεῖν. Δέομαι οὖν σου, φιλάνθρωπε Δέσποτα, πρόσδεξαι τὴν προσευχὴν τοῦ ςόματός μου, καὶ παριδών μου πάντα τὰ ἁμαρτήματα, τὰ ἑκούσια καὶ τὰ ἀκούσια, διαφύλαξόν με ἀπὸ ματαίων διαλογισμῶν καὶ πονηρῶν ἐνθυμήσεων. Παράσχου δέ μοι καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος εὐαρεςησάντων. Ἀμήν.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἴ τι ἥμαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, λόγῳ, ἔργῳ, καὶ διανοίᾳ, πάντα μοι, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος, συγχώρησον. Ὕπνον εἰρηνικὸν καὶ ἀτάραχον δώρησαί μοι, καὶ ῥῦσαί με ἀπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ ἐπιβουλῆς τοῦ πονηροῦ. Διανάςησον δέ με ἐν καιρῷ εὐθέτῳ πρὸς σὴν δοξολογίαν, ὅτι εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ μονογενεῖ σου Υἱῷ, καὶ τῷ παναγίῳ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τῇ ὑπερμάχῳ ςρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυ-

τρωθέντες τῶν δεινῶν εὐχαριςήρια ἀναγράφομέν σοι οἱ δοῦλοί σου Θεοτόκε· ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον, ἐκ παντοίων ἡμᾶς κινδύνων ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζωμέν σοι, χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε.

Ὑπερένδοξε ἀειπάρθενε, εὐλογημένη Θεοτόκε, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ υἱῷ σου καὶ Θεῷ ἡμῶν, ἵνα σώσῃ διὰ σοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὕςερον τὸ

Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ. Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου. Δέσποινα πρόσδεξαι. Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων. Ἄξιόν ἐςιν. Κύριε ἐλέησον τρίς. Καὶ τὸ, δἰ εὐχῶν τῶν Ἁγίων.

ΕΥΧΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

Πρὸ τοῦ γεύματος.

Πάτερ ἡμῶν. Δόξα Πατρί. Κύριε ἐλέησον τρίς. καὶ μετ' αὐτό.

Χριςὲ ὁ Θεὸς εὐλόγησον τὴν βρῶσιν καὶ τὴν πόσιν τῶν δούλων σου, ὅτι ἅγιος εἶ πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εὐχαριςία μετὰ τὸ γεῦμα.

Εὐχαριςοῦμέν σοι Χριςὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐνέπλησας ἡμᾶς τῶν ἐπιγείων σου ἀγαθῶν· μὴ ὑςερήσῃς ἡμᾶς καὶ τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν σου παρεγένου Σωτὴρ, τὴν εἰρήνην διδοὺς αὐτοῖς, ἐλθ᾽ καὶ μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ σῶσον ἡμᾶς. Δόξα, καὶ νῦν. Κύριε ἐλέησον τρίς.

Ὕςερον.

Διαφυλάξαι Κύριος ὁ Θεὸς πάντας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πρὸ τοῦ δείπνου.

Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται, καὶ αἰνέσουσι Κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτὸν, ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

Δόξα καὶ νῦν. Κύριε ἐλέησον τρὶς, καὶ τὸ Χριςὲ ὁ Θεὸς εὐλόγησον.

Εὐχαριςία μετὰ τὸ δεῖπνον.

Εὔφρανας ἡμᾶς Κύριε ἐν τοῖς ποιήμασί σου, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἠγαλλιασάμεθα. Ἐσημειώθη ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου Κύριε. Ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν. Ἀπὸ καρποῦ, σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐνε-

πλήσθημεν. Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω, ὅτι σὺ Κύριε κατὰ μόνας ἐπ' ἐλπίδι κατῴκισάς με.

Δόξα, καὶ νῦν. Κύριε ἐλέησον τρίς· καὶ τὸ διαφυλάξαι Κύριος· ἢ τὸ

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὁ ἐλεῶν καὶ τρέφων ἡμᾶς ἐκ τῶν αὐτοῦ πλουσίων δωρεῶν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Προσευχὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῆς ἀληθοῦς σοφίας ὁδηγὲ, καὶ φρονήσεως χορηγὲ, κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους δούλους πνεῦμα σοφίας, εὐσεβείας καὶ φόβου σου, καὶ φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ψυχῶν ἡμῶν τῷ φωτὶ τῆς σῆς θεογνωσίας, ὅπως εὐόδως καὶ ἀπροσκόπτως ἐπιδῶμεν πρὸς τὰ καλὰ μαθήματα, καὶ προκόψωμεν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ κόσμον τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, δόξαν δὲ καὶ τιμὴν τοῦ παναγίου σου ὀνόματος. Ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ σοῦ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων. Ἀμήν.

Προσευχὴ μετὰ τὴν τελείωσιν τῶν μαθημάτων.

Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε καὶ Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν, ὅτι ἠξίωσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῶν ἀφάτων σου εὐεργεσιῶν, κατηύγασας ἡμῶν τὰς διανοίας τῷ φωτὶ τῆς σῆς Θεογνωσίας, ἐφαίδρυνας ἡμῶν τὸν νοῦν τῇ ἐπιγνώσει τῆς σῆς ἀληθείας, καὶ ἀπεκάλυψας ἡμῖν τὰ καλὰ μαθήματα. Διὸ προσπίπτοντες τῇ σῇ ἀγαθότητι σοῦ δεόμεθα, καὶ σὲ παρακαλοῦμεν τὴν ἀνεξάντλητον τῆς σοφίας πηγὴν, δίδαξον ἡμᾶς ποιεῖν ἀεὶ τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιον· εὐλόγησον ἡμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, τὰ ἔργα καὶ τοὺς λόγους· χάρισαι ἡμῖν ἡλικίας τε καὶ σοφίας προκοπὴν, ἠθῶν διόρθωσιν, καὶ ἀρετῆς ἐπίδοσιν, ἵνα δοξάζωμέν σε ἐπὶ πᾶσιν ὡς πάντων τῶν ἀγαθῶν αἴτιον καὶ χορηγὸν νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τέλος τῆς τῶν παίδων Προσευχῆς.

„ Οὕτω λοιπὸν, φίλτατέ μοι πάτερ, μαθὼν καὶ τὰς προειρημένας προσευχὰς ἐκ ςήθους κατὰ τὴν διαταγὴν καὶ προςαγὴν τοῦ ἡμετέρου διδασκάλου, ἐπαινέθην οὐ μόνον παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρ' ἐκείνων, ὅσοι τότε παρόντες εὑρέθησαν.

„ Βλέπω, τέκνον μου, προσθέτει ὁ διδάσκαλος, ὅτι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα ἐπιδόσεις, πλὴν ἓν προσέτι δώσω σοι μάθημα, ὡς ἀναγκαῖόν σοι καὶ τοῦτο, ἵνα μάθῃς καὶ αὐτὸ ἐκ ςήθους· τοῦτο δὲ ἐςὶν ἡ ἀρίθμησις, καὶ ὁ πυθαγορικὸς πίναξ· πρέπει ὅμως πρῶτον ἵνα γνωρίσῃς τὰ σημεῖα τοῦ ἀριθμεῖν, ἅπερ εἰσὶ τὰ ἑπόμενα·

1.	2.	3.	4.	5.
Ἓν,	δύο,	τρία,	τέσσαρα,	πέντε,
6.	7.	8.	9.	10.
ἓξ,	ἑπτὰ,	ὀκτὼ,	ἐννέα,	δέκα,
11.	12.	13.	14.	
ἕνδεκα,	δώδεκα,	δεκατρία,	δεκατέσσαρα,	
15.	16.	17.	18.	
δεκαπέντε,	δεκαὲξ,	δεκαεπτὰ,	δεκαοκτὼ,	
19.	20.	21	22.	
δεκαεννέα,	εἴκοσι,	εἰκοσιὲν,	εἰκοσιδύω,	
23.	24.	25.		
εἰκοσιτρία,	εἰκοσιτέσσαρα,	εἰκοσιπέντε,		

26.	27.	28.
εἰκοσιὲξ,	εἰκοσιεπτὰ,	εἰκοσιοκτὼ,
29.	30.	31.
εἰκοσιεννέα,	τριάκοντα,	τριακονταὲν,
32.		33.
τριακονταδύω,		τριακοντατρία,
34.		35.
τριακοντατέσσαρα,		τριακονταπέντε,
36.		37.
τριακονταὲξ,		τριακονταεπτὰ,
38.		39.
τριακονταοκτὼ,		τριακονταεννέα,
40.		41.
τεσσαράκοντα,		τεσσαρακονταὲν,
42.		43.
τεσσαρακονταδίω,		τεσσαρακοντατρία,
44.		45.
τεσσαρακοντατέσσαρα,		τεσσαρακονταπέντε,
46.		47.
τεσσαρακονταὲξ,		τεσσαρακονταεπτὰ,
48.		49.
τεσσαρακονταοκτὼ,		τεσσαρακονταεννέα,
50.		51.
πεντήκοντα,		πεντηκονταὲν,
52.		53.
πεντηκονταδύω,		πεντηκοντατρία,

54. πεντηκοντατέσσαρα,

55. πεντηκονταπέντε,

56. πεντηκονταὲξ,

57. πεντηκονταεπτὰ,

58. πεντηκονταοκτὼ,

59. πεντηκονταεννέα,

60. ἑξήκοντα,

61. ἑξηκονταὲν,

62. ἑξηκονταδύω,

63. ἑξηκοντατρία,

64. ἑξηκοντατέσσαρα,

65. ἑξηκονταπέντε,

66. ἑξηκονταὲξ,

67. ἑξηκονταεπτὰ,

68. ἑξηκονταοκτὼ,

69. ἑξηκονταεννέα,

70. ἑβδομήκοντα,

71. ἑβδομηκονταὲν,

72. ἑβδομηκονταδύω,

73. ἑβδομηκοντατρία,

74. ἑβδομηκοντατέσσαρα,

75. ἑβδομηκονταπέντε,

76. ἑβδομηκονταὲξ,

77. ἑβδομηκονταεπτὰ,

78. ἑβδομηκονταοκτὼ,

79. ἑβδομηκονταεννέα,

80. ὀγδοήκοντα,

81.		82.
ὀγδοηκονταὲν,		ὀγδοηκονταδύω,
83.		84.
ὀγδοηκοντατρία,		ὀγδοηκοντατέσσαρα,
85.		86.
ὀγδοηκονταπέντε,		ὀγδοηκονταὲξ,
87.		88.
ὀγδοηκονταεπτὰ,		ὀγδοηκονταοκτὼ,
89.		90.
ὀγδοηκονταεννέα,		ἐννενήκοντα,
91.		92.
ἐννενηκονταὲν,		ἐννενηκονταδύω,
93.		94.
ἐννενηκοντατρία,		ἐννενηκοντατέσσαρα,
95.		96.
ἐννενηκονταπέντε,		ἐννενηκονταὲξ,
97.		98.
ἐννενηκονταεπτὰ,		ἐννενηκονταοκτὼ,
99.		100.
ἐννενηκονταεννέα,		ἑκατὸν,
200.	300.	400.
διακόσια,	τριακόσια,	τετρακόσια,
500.	600.	700.
πεντακόσια,	ἑξακόσια,	ἑπτακόσια,
800.	900.	1000.
ὀκτακόσια,	ἐννεακόσια,	χίλια.

2000.	3000.	4000.
δισχίλια,	τρισχίλια,	τετρακισχίλια,
5000.		6000.
πεντακισχίλια,		ἑξακισχίλια,
7000.		8000.
ἑπτακισχίλια,		ὀκτακισχίλια,
9000.		10000.
ἐννεακισχίλια,		μύρια,
20000.	30000.	40000.
δισμύρια,	τρισμύρια,	τετρακισμύρια,
50000.		60000
πεντακισμύρια,		ἑξακισμύρια,
70000		80000
ἑπτακισμύρια,		ὀκτακισμύρια,
90000.		100000.
ἐννεακισμύρια,		δεκακισμύρια, κ. τ. λ.

„ Οὗτος οὖν ὁ ἀριθμὸς, τέκνον μου, καλεῖται ἀπόλυτος· ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλον, ὅςις ὀνομάζεται ἀριθμὸς τακτικὸς, καὶ γράφεται ὧδέπως·

„ Πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος, ἕβδομος, ὄγδοος, ἔννατος, δέκατος, ἑνδέκατος, δωδέκατος, δέκατος τρίτος, δέκατος τέτταρτος, δέκατος πέμπτος, δέκατος ἕκτος, δέκατος ἕβδομος, δέκατος ὄγδοος, δέκατος ἔννατος, ἐκοσὸς, εἰκοσὸς πρῶτος, κ. τ. λ. τριακο-

ςὸς, τεσσαρακοςὸς, πεντηκοςὸς, ἑξηκοςὸς, ἑβδομηκοςὸς, ὀγδοηκοςὸς, ἐννενηκοςὸς, ἑκατοςὸς, ἑκατοςὸς πρῶτος, κ. τ. λ. διακοσιοςὸς, τριακοσιοςὸς, τετρακοσιοςὸς, πεντακοσιοςὸς, ἑξακοσιοςὸς, ἑπτακοσιοςὸς, ὀκτακοσιοςὸς, ἐννεακοσιοςὸς, χιλιοςὸς, χιλιοςὸς πρῶτος, κ. τ. λ. δισχιλιοςὸς, τρισχιλιοςὸς, τετρακισχιλιοςὸς, πεντακισχιλιοςὸς, ἑξακισχιλιοςὸς, ἑπτακισχιλιοςὸς, ὀκτακισχιλιοςὸς, ἐννεακισχιλιοςὸς, μυριοςὸς, κ. τ. λ.

Πυθαγορικὸς Πίναξ.

1	1	1	5	5	25
2	2	4	5	6	30
2	3	6	5	7	35
2	4	8	5	8	40
2	5	10	5	9	45
2	6	12	5	10	50
2	7	14			
2	8	16	6	6	36
2	9	18	6	7	42
2	10	20	6	8	48
			6	9	54
3	3	9	6	10	60
3	4	12			
3	5	15	7	7	49
3	6	18	7	8	56
3	7	21	7	9	63
3	8	24	7	10	70
3	9	27			
3	10	30	8	8	64
			8	9	72
			8	10	80
4	4	16			
4	5	20	9	9	81
4	6	24	9	10	90
4	7	28			
4	8	32	10	10	100
4	9	36			
4	10	40	10	100	1000

Πίναξ τῶν Ἑλληνικῶν χαρακτήρων τοῦ ἀριθμεῖν.

α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ
1	2	3	4	5	6	7	8	9

ι	ια	ιβ	ιγ	ιδ	ιε	ις	ιζ	ιη	ιθ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
κ	κα	κβ	κγ	κδ	κε	κς	κζ	κη	κθ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
λ	λα	λβ	λγ	λδ	λε	λς	λζ	λη	λθ
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
μ	μα	μβ	μγ	μδ	με	μς	μζ	μη	μθ
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
ν	να	νβ	νγ	νδ	νε	νς	νζ	νη	νθ
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
ξ	ξα	ξβ	ξγ	ξδ	ξε	ξς	ξζ	ξη	ξθ
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
ο	οα	οβ	ογ	οδ	οε	ος	οζ	οη	οθ
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
π	πα	πβ	πγ	πδ	πε	πς	πζ	πη	πθ
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
ϟ	ϟα	ϟβ	ϟγ	ϟδ	ϟε	ϟς	ϟζ	ϟη	ϟθ
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	ϡ	͵α
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

„ Τέλος πάντων, φιλοσοργώτατέ μοι πάτερ, μαθὼν ταῦτα πάντα καλῶς καὶ τακτικῶς, μοὶ ἔδωκεν ὁ διδάσκαλος καὶ τοὺς ἑπομένους νόμους τοῦ Σχολείου, καὶ μοὶ εἶπεν, ἵνα διατηρῶ, καὶ φυλάττω αὐτοὺς ἀκριβῶς καὶ ἀπαρασαλεύτως.

ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ ΣΧΟ-
ΛΕΙΟΥ.

ΠΕΡΙ ΕΥΤΑΞΙΑΣ ΠΡΙΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

α΄. „ Παιδία! ἔχετε τὰ τοῦ Σχολείου ἀναγκαῖα πάντοτε πρόχειρα, καθαρὰ καὶ ἐν τάξει, προσέχοντες ἵνα μὴ βλάψητε αὐτὰ ποσῶς.

β΄. „ Μὴ λάβητε μεθ᾽ ἑαυτῶν εἰς τὸ Σχολεῖον περισσότερον ἀπ᾽ ὅ, τι πρὸς τὴν καθημερινὴν διδασκαλίαν ὑμῖν ἀναγκαῖόν ἐςι.

γ΄. „ Πρὶν ἐξέλθητε ἐκ τῆς οἰκίας, ἐξετάξατε, ἂν τὰ ὑμῶν φορέματα εἰσὶ καθαρὰ, ἐκτελοῦντες καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὑμῶν χρείαν, ἵνα μὴ ἐνοχλῆσθε ἐν τῷ Σχολείῳ, πλύνοντες ἔπειτα πρὸ πάντων τὸ ὑμέτερον πρόσωπον, πόδας τε καὶ χεῖρας, κοπτοντες τοὺς ὄνυχας.

δ΄. „ Ὅταν τις τῶν μαθητῶν οὐ δύναται νὰ ἔλθη εἰς τὸ Σχολεῖον, ἐμποδιζόμενος ἀπὸ κάμμίαν ἀῤῥωςίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλην τινὰ εὐλογοφανῆ αἰτίαν, πρέπει νὰ μηνύσῃ περὶ αὐτοῦ

τῷ διδασκάλῳ πρεπόντως, εἰδοποιῶν αὐτῷ καὶ τὴν αἰτίαν.

έ. „ Ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς οἰκίας, ἔλθετε κατ᾽ εὐθεῖαν εἰς τὸ Σχολεῖον, καὶ μὴν ἐμποδίζεσθε καθ᾽ ὁδὸν, ἵνα φθάσητε ἐκεῖ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

ϛ'. „ Αὐςηρῶς ἀπηγορευμένον ἐςὶν ὑμῖν νὰ ἐμποδίζησθε καθ᾽ ὁδὸν, θορυβοποιοῦντες καὶ τρέχοντες.

ζ'. „ Πορευόμενοι (πηγάινοντες) εἰς τὸ Σχολεῖον, νὰ βαδίζη τε ἡσύχως τε καὶ εὐτάκτως, ἀσπαζόμενοι καὶ ἐκείνους, οἵτινες συναπαντῶσιν ὑμᾶς.

ή. „ Φθάσαντες εἰς τὸ Σχολεῖον, τινάξατε τὸν πηλὸν, (λάσπην) ἢ τὴν χιόνα ἐκ τῶν ὑποδημάτων καὶ φορεμάτων ὑμῶν.

θ'. „ Ὅςις ποτὲ ἔλθῃ ἄκαιρα εἰς τὸ Σχολεῖον, χρεωςεῖ νὰ εἰπῇ τῷ διδασκάλῳ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, δι᾽ ἣν ἐμποδίσθη. Οὐαὶ ἐκείνῳ, ὅςις βουληθῇ νὰ βοηθηθῇ ψευδόμενος, διότι ὁ ψεύςης παιδεύεται αὐςηρῶς.

ί. „ Τὸ Σχολεῖον, παιδία, νὰ νομίζητε καὶ νὰ θεωρῆτε ὡς ἱερὸν τόπον, ὅπου διδάσκεσθε, καὶ ἐντεῦθεν φωτίζεσθε, καὶ καλλιεργεῖσθε.

ια'. „ Χρέος οὖν ἀπαραίτητον ἔχετε, ἐν ᾧ οἱ καλοκἀγαθοι καὶ φιλόςοργοι υμῶν γονεῖς ςέλλουσιν ὑμᾶς εἰς τὸ σχολεῖον, νὰ προσέχητε καλῶς εἰς τὰ μαθήματα, καὶ νὰ ἀγωνίζησθε ὁμιλοῦντες ἔθει Ἑλληνικῷ, ἀποφεύγοντες τὰς ἑτεροσημάντους, παρεφθαρμένας καὶ ξένας λέξεις, αἱ ὁποῖαι, κατὰ δυςυχίαν μεγίςην, εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑλληνικὴν διάλεκτον.

ιβ'. Γενικὸς οὖν κανὼν ἔςω ὑμῖν, ὅταν ἀναγινώσκητε ὁποιονδήποτε βιβλίον, καὶ διςάζητε εἰς τί, νὰ ἐρωτᾶτε τοὺς διδασκάλους, καὶ ὅσους γνωρίζετε εἰδήμονας τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, ἵνα σαφηνίζωσιν αὐτὸ ὑμῖν· καὶ τοιουτοτρόπως πράττοντες, λαμβάνετε κατ᾽ ὀλίγον ὀλίγον ἑτοιμότητα ἐν τῷ ὁμιλεῖν, καὶ δυναμιν ἐν τῷ κατανοεῖν τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩΙ ΣΧΟΛΕΙΩΙ ΔΙΑΓΩΓΗΣ.

α'. „ Ἐμβαίνοντες εἰς τὸ φροντιςήριον, ποιεῖτε πρῶτον πρὸς τὸν διδάσκαλον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ προσκύνησιν, ἀναγγέλλοντες αὐτῷ καὶ

ὅσα εἰσὶν ἀναγκαῖα· μετὰ ταῦτα ἀσπάσασθε καὶ τοὺς παρόντας μαθητάς.

β'. „Βάλλετε ἔπειτα τοὺς μανδύας (γιαπουντζέδες) καὶ τοὺς πίλους (σκούφιας) ὑμῶν εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον τόπον, ἵνα ἔχητε αὐτὰ πρόχειρα ἐν ᾧ ἐκ τοῦ Σχολείου ἀναχωρεῖτε.

γ'. „Μὴ πλησιάζητε ἐν καιρῷ χειμῶνος εὐθὺς εἰς τὸ καμίνιον, μήτε ἐν καιρῷ καλοκαιρίου εἰς τὴν κρήνην (βρύσιν) ἤτοι εἰς τὸ πηγάδιον, μήτε εἰς τὰ παράθυρα, ἀλλ' εἰσερχόμενοι ὑπάγετε ἀμέσως εἰς τὸν διωρισμένον ὑμῖν τόπον.

δ'. „Μὴ φθονῆτε ἀλλήλους τῆς πρωτοκαθεδρίας ἕνεκα, διότι αὐτη δίδεται μόνον ἐκείνοις τοῖς μαθηταῖς, οἵτινες διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ καλῆς διαγωγῆς ἐγένοντο ταύτης ἄξιοι· ὅθεν ἐπιμελήθητε καὶ ὑμεῖς, καὶ ἀγωνίσθητε πρεπόντως, ἵνα ἄξιοι γένοιτε.

ε'. „Ἐν ὅσῳ νὰ ἀρχίσῃ ἡ τῶν μαθημάτων παράδοσις, βάλλετε απαντα τὰ τοῦ Σχολείου ὑμῶν ἀναγκαῖα πράγματα εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν, καὶ προσμένετε ἡσύχως την ἀρχὴν τῆς παραδόσεως, προετοιμαζόμενοι ἐπ' αὐτῷ τουτῳ, καὶ σκεπτόμενοι ἐν τοσούτῳ εἰς ὅσα μέλλετε νὰ ἐρωτηθῆτε.

ϛ΄. „Ἐν καιρῷ τῆς προσευχῆς, ἣν πρὶν τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων χρεωςεῖτε νὰ ποιήσητε, ἐγέρθητε ἅπαντες, ἑνώνοντες τὰς ὑμῶν χεῖρας, καὶ ποιοῦντες αὐτὴν μετ᾽ εὐλαβείας καὶ κατανύξεως.

ζ΄. „Μετὰ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσευχῆς, λάβετε αὖθις ἀνὰ χεῖρας τὰ ὑμέτερα πρὸς τὴν παράδοσιν ἀναγκαῖα πράγματα.

ή. „Ἐν ᾧ ὁ διδάσκαλος διδάσκει, ἔχετε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν πρὸς αὐτὸν προσηλωμένα, καὶ τὰ παρ᾽ αὐτοῦ προςαττόμενα πρέπει νὰ ἐκτελῆτε ἀπαραλλάκτως τε καὶ ἀκριβῶς, χωρὶς νὰ δεικνύητε εἰς τοῦτο δυσαρέσκειαν τινα, διότι ἡ ὑπακοὴ ἐςὶ χρέος ἀπαραίτητον ἑνὸς ἑκάςου μαθητοῦ.

θ΄. „Ὅσοι προσκαλοῦνται νὰ ἀναγνώσωσιν, ἢ νὰ ἀποκριθῶσιν εἴς τινα ἐρώτησιν, πρέπει εὐθὺς νὰ ἐπανίςανται, καὶ ἱςάμενοι ὄρθιοι, νὰ ἀποκρίνωνται εὐτάκτως.

ί. „Ὅσοι πάλιν πρέπει ἢ νὰ ἀναγνώσωσιν, ἢ νὰ ἀποκριθῶσιν, ἢ νὰ ἐρωτήσωσί τι, δύνανται νὰ εἰδοποιήσωσι τοῦτο, ὑψώνοντες τὴν χεῖρα φρονίμως.

ιά. „Ὅσους προσκαλεῖ ὁ διδάσκαλος, αὐτοὶ πρέπει ἀμέσως νὰ ὑπάγωσι πρὸς αὐτὸν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐνοχλήσωσι τοὺς παρακαθημέ-

νους μαθητὰς, οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ ἅμα καὶ προθύμως πρέπει νὰ δίδωσιν αὐτοῖς τόπον, ἵνα διατρέξωσι.

ιβ΄. „ Ἐν γένει, ἕκαςος μαθητὴς χρεωςεῖ νὰ μὴ συγχίζῃ, καὶ ταράττῃ τὸν ἄλλον, μήτε νὰ βλάψῃ τινὸς φορέματα, βιβλία, ἢ ἄλλο τι, ὅπερ ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ.

ιγ΄. „ Κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀπηγορευμένον ἐςὶν ὑμῖν ἵνα φλυαρῆτε, νὰ ὁμιλῆτε ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον εἰς τὸ οὖς, ἢ νὰ βλέπητε ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἢ νὰ παίζητε χερσί τε καὶ ποσὶ, μήτε νὰ ἀναβαίνητε ἐπὶ τὰς ἕδρας, μήτε νὰ ἀναχωρῆτε ἄνευ ἀδείας ἀπὸ τὸν τόπον ὑμῶν, μήτε νὰ ἀλλάττητε τὰς ἕδρας ἤτοι τὰ καθίσματα.

ιδ΄. „ Ἀπηγορευμένον προσέτι ἐςὶν ὑμῖν, καθότι ἄτοπον, παράξενον καὶ λίαν κακοηθέςατον ἐςὶ, νὰ τρώγητε ἐν καιρῷ τῆς διδασκαλίας, ἢ νὰ φέρητε βρώσιμόν τι μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὸ Σχολεῖον· ὅσοι δὲ ἐξ ἐναντίας, τοῦ διαςήματος ἕνεκα, φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν τὸ γεῦμα, χρεωςοῦσιν ἵνα βάλλωσιν αὐτὸ εἰς ὃν τόπον διορίσῃ αὐτοῖς ὁ διδάσκαλος.

ιε΄. „ Προσέχετε ἵνα μὴ ἐκβαίνητε πρὸς τὸ ἀποπατεῖον ἄνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης, λαμβάνοντες ὅμως τὴν ἄδειαν, προσμένετε ἐν

ὅσῳ νὰ ἐπιςρέψωσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔλαβον πρότερον τὴν ἄδειαν.

ις΄. „ Ὅςις ἔλαβεν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀποπατεῖον, χρεωςεῖ νὰ προσέχῃ ἵνα μὴ ῥυπαίνῃ (λαιρώνῃ) αὐτό. Εὑρὼν δὲ αὐτὸ ῥυπωμένον, ἀμέσως νὰ δηλοποιῇ τοῦτο, καὶ νὰ μὴ ἐμποδίζηται ἐν αὐτῷ περισσότερον, εἰ μὴ τοσοῦτον, ὅσον ἐςὶν ἀναγκαῖον, καὶ νὰ προσέχῃ ἀκριβῶς ἵνα μὴ ποιῇ τὴν χρείαν αὐτοῦ εἰς ἕτερον τόπον, εἰ μὴ εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον ἀποπατεῖον.

ιζ΄. „ Ἀπηγορευμένον πρὸς τούτοις ἐςὶν ὑμῖν καὶ τοῦτο αὐςηρότατα, τὸ νὰ κλέψῃ δηλαδὴ ὁ εἷς παρὰ τοῦ ἄλλου τὸ παραμικρὸν, μήτε πάλιν χωρὶς ἀδείας νὰ δανείσῃ ἢ νὰ φιλοδωρήσῃ, ἢ νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἀλλάξῃ ἓν πρᾶγμα ἀντὶ ἄλλου.

ιη΄. „ Ὅσα ὑμῖν τοῦ Σχολείου πράγματα πρὸς ἡμετέραν χρῆσιν δίδονται, οἷον, βιβλία, πλάκες, ὀργανοθῆκαι, σχέδια καὶ λοιπὰ, ἄπρεπον καὶ ἀπηγορευμένον ἐςὶν ὑμῖν νὰ λαμβάνητε αὐτὰ μεθ᾽ ἑαυτῶν ἄνευ ἀδείας, καὶ νὰ φθείρητε αὐτὰ χωρὶς ἀνάγκης, ἀχαριςία γὰρ τοῦτο μεγίςη.

ιθ΄. „ Προσέξατε προσέτι ἀκριβῶς, ἵνα μὴ βλάπτητε, οὐδὲ νὰ ῥυπαίνητε τὰς τραπέζας, τὰ παράθυρα, τὰς θύρας, τὰς ἕδρας, τοὺς

τοίχους καὶ λοιπὰ, οὐδὲ νὰ ῥίπτητε χαρτίων ἀποκόμματα, καλάμους ἀχρήςους, ἢ ἄλλο τι ὑπὸ τὰς ἕδρας.

κ΄. „ Καὶ τοῦτο ἔςω ὑμῖν γενικὸν παράγγελμα, ἵνα ἦτε ἀλλήλοις φιλικοὶ καὶ εἰρηνικοὶ, ἀποφεύγοντες πάντοτε τὸ βαρβαρικὸν καὶ ἄτοπον φέρσιμον.

κα΄. „ Μὴ τολμήσητε ποτὲ νὰ ἐπηρεάσητε, ἢ νὰ ἀδικήσητέ τινα τῶν συμμαθητῶν ὑμῶν, οὐδὲ τινὰ ἀλλογενῆ, ἤτοι ἀλλόθρησκον· διότι ὅςις ἀτακτήσῃ κατὰ τοῦτο, παιδεύεται αὐςηρῶς.

κβ΄. „ Ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸ Σχολεῖον ἱερεύς τις ἢ διδάσκαλος, ἢ ἄρχων, ἢ ἐπιςάτης, ἢ ἔμπορος, χρεωςεῖτε ἅπαντες νὰ ὑπανίςασθε, καὶ ὄρθιοι ἱςάμενοι νὰ προσμένητε ἕως οὗ δοθῇ ὑμῖν ἡ ἄδεια παρὰ τοῦ διδασκάλου, ἵνα καθήσητε.

κγ΄. „ Μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς τῶν μαθημάτων παραδόσεως, βάλλετε τὰ τοῦ Σχολείου ὑμῶν πράγματα πάλιν κατὰ τὴν τάξιν.

κδ΄. „ Ὅταν ἀναγινώσκηται ὁ περὶ τῆς ἐπιμελείας κατάλογος τῶν ὀνομάτων, καὶ προφέρηται τὸ ὄνομα ἑκάςου μαθητοῦ, πρέπει νὰ ἐπανίςαται, ἀποκρινόμενος σεβασμίῳ σχήματι, καὶ εὐκαταλήπτῳ φωνῇ λέγων, πάρειμι.

κέ. „ Μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν μαθημάτων ἐκτελεῖτε τὴν προσευχὴν ὑμῶν ὡς ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ μετ' εὐλαβείας καὶ κατανύξεως.

κϛ'. „ Μετὰ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσευχῆς, λαμβάνει πάλιν ἕκαςος τὰ ἑαυτοῦ πράγματα, δηλαδὴ μανδύας, πίλους καὶ λοιπὰ, ἀναχωροῦντες ἅπαντες κατὰ τὴν τάξιν καὶ προσαγὴν τοῦ διδασκάλου, ποιοῦντες αὐτῷ τὴν πρέπουσαν προσκύνησιν, διατηροῦντες εὐταξίαν, καὶ εἰρήνην, οὐ μόνον ἐκ τοῦ Σχολείου ἐκβαίνοντες, ἀλλὰ καὶ καθ' ὁδὸν εὑρισκόμενοι.

κζ'. „ Εἰ μέν τις τῶν μαθητῶν ἔχει τί νὰ ἀναγγείλῃ τῷ διδασκάλῳ, παράπονον δηλαδὴ ἢ ἄλλο τι, πρέπει νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο πρὶν τῆς ἀπὸ τοῦ Σχολείου ἀναχωρήσεως.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΔΙΑΓΩΓΗΣ.

α΄. „Ὅσοι ὑπάγετε πρὶν τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πρέπει νὰ ἀφήνητε τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ ὑμῶν πράγματα εἰς τὸ Σχολεῖον.

β΄. „Ὅταν δὲ ὑπάγητε εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν μαθημάτων, τότε δύνασθε νὰ λάβητε ταῦτα μεθ' ἑαυτῶν.

γ΄. „Πορευόμενοι οὖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ βαδίζητε ἀνὰ δύω ἡσύχως τε καὶ εὐτάκτως, καὶ εἰσερχόμενοι ἔνδον (μέσα) νὰ μένητε εἰς τὸν τόπον, ὅςις δι' ὑμᾶς ἐςι διωρισμένος, καὶ ἱςάμενοι ὄρθιοι νὰ προσεύχησθε, καὶ νὰ ψάλλητε μελῳδῶς καὶ ἁρμονικῶς κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἱερέως, ἢ τοῦ κατηχητοῦ, καὶ νὰ ἀκροάζησθε μετ' εὐλαβείας καὶ κατανύξεως τὴν ἱερὰν καὶ θείαν λειτουργίαν.

δ'. „Νὰ μὴ βλέπητε ἔνθεν κἀκεῖθεν, μήτε νὰ ἀναχωρῆτε ἀπὸ ἕνα τόπον εἰς ἄλλον, οὔτε νὰ ὁμιλῇ ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ νὰ ἐκτελῆτε τὰς ὑμῶν προσευχὰς καὶ δεήσεις μετ' εὐλαβείας τε καὶ σεμνότητος μεγαλωτάτης, ἀκροαζόμενοι καλῶς καὶ τὰς διδασκαλίας τοῦ ἱεροκήρυκος.

ε'. „Τελειωθείσης δὲ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ἀναχωρεῖτε καὶ τότε κατὰ τὴν προτέραν εὐταξίαν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΓΗΣ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

α'. „Παιδία! προσέχετε ἀκριβῶς, τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτασίμους ἡμέρας, ὅταν ὑπάγητε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, νὰ φέρησθε κατὰ πάντα σεμνῶς τε καὶ εὐτάκτως· τὸ ἴδιον νὰ ποιῆτε καὶ νὰ διατηρῆτε ἐπιστρέφοντες.

β'. „Μὴ συνάγησθε ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας παίζοντες, προσμένοντες τάχα ἕως οὗ νὰ ἀρχίσῃ ἡ πρὸς Θεὸν λατρεία.

γ΄. „ Ὅταν ἐμβαίνητε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁμοίως καὶ ὅταν ἐκβαίνητε, νὰ ὑπάγητε ἀνὰ δύω κατὰ τὴν τάξιν.

δ΄. „ Μὴ κατηγορῆτε ἀλλήλους διὰ τοὺς ὀνειδισμοὺς, φοβερισμοὺς ἤτοι διὰ τὰς παιδείας, ἃς εἰς τὸ σχολεῖον ἐλάβετε, μήτε νὰ κοινολογῆτέ τινι ὅσα ἐν τῷ σχολείῳ γίγνονται.

ε΄. „ Μὴ τολμήσητε ποτὲ ὁ εἷς τῷ ἄλλῳ νὰ δώσητε ὑβριςικὰ καὶ πεποιημένα ὀνόματα, μηδὲ νὰ περιπαίζητε ἀλλήλους διὰ τὴν ὀλιγωτέραν φυσικὴν χάριν τε καὶ εὐφυΐαν, ἢ διὰ τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα· ἐπειδὴ ἐςὶ βαρβαρικὸν τὸ τοιοῦτον φέρσιμον, καὶ οὐχὶ Ἑλληνικὸν, διὸ καὶ ὑμῖν σφοδρῶς ἀπαγορεύεται.

ς΄. „ Εὑρισκόμενοι δὲ καθ' ὁδὸν, ἢ πορευόμενοί που, μὴ τολμήσητε ποτὲ νὰ ἐνοχλήσητέ τινα τῶν συναπαντώντων, οὔτε νὰ βλάψητε ποθὲ (ποθενὰ) τοὺς τοίχους, τοὺς περιφραγμοὺς, τὰ φυτὰ, τὰ ἄνθη, τὰ δένδρα καὶ λοιπά· πολὺ δὲ ὀλιγώτερον μὴ τολμήσῃ τις ποτὲ εὑρισκόμενος εἰς ξένου τινὸς ἄμπελον ἢ κῆπον νὰ λάβῃ χωρὶς ἄδειαν ἄνθη, ὀπωρικὰ ἢ ςαφύλια.

ζ΄. „ Πορευόμενοι καθ' ὁδὸν, νὰ ἀσπάζησθε τοὺς συναπαντῶντας χρηςοήθως τε καὶ εὐτάκτως.

η΄. „ Ἐν καιρῷ σχολῆς μὴ τολμήσητε ποτὲ νὰ ἐκβαίνητε ἐκ τῆς οἰκίας χωρὶς ἀδείας τῶν γονέων

ὑμῶν, ἀλλὰ μένοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ νὰ μελετᾶτε, νὰ γυμνάζησθε, καὶ νὰ συνθέττητε τὰ θέματα ὑμῶν, νὰ ἀναγινώσκητε, νὰ γράφητε, νὰ λογίζησθε, (νὰ λογαριάζετε) καὶ τέλος νὰ ἐπαναλαμβάνητε τὰ μαθήματα, ἅπερ ἐν τῷ σχολείῳ ἐμάθετε, ἢ ἠκούσατε· μὴ ἀμελῆτε πρὸς τούτοις καὶ τὰς ὑποθέσεις καὶ δουλείας, ἃς ὑμῖν οἱ γονεῖς δίδουσι.

θ΄. „Ὅταν δίδηται ὑμῖν ἄδεια νὰ παίξητε, ἐκλέξατε ἐπὶ τούτῳ τοιούτους τόπους, ὅπου νὰ μὴ ἐνοχλῆται οὐδεὶς, νὰ παίζητε δηλαδὴ κατὰ μέρος, χωρὶς ὅμως φιλονεικίας καὶ ἀγρίας φωνὰς, καὶ μὴ τολμήσητε ποτὲ νὰ παίζητε παιγνίδια ἀπηγορευμένα, ἀλλὰ μόνον τοιαῦτα, ὅσα ὑμῖν οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ γονεῖς ὑμῶν συγχωροῦσι.

ι΄. „Μὴ τρέχητε εἰς τοὺς κινδυνώδεις παγετοὺς, μήτε εἰς τὰς ἀγυιὰς (ϛράτας), οὐδὲ νὰ λούησθε εἰς ἐπικίνδυνα ὕδατα, οὐδὲ νὰ ἀναβαίνητε ὄπισθεν εἰς τὰς ἁμάξας καὶ χαμολκοὺς (σάνιας), διότι τὰ παρόμοια εἰσὶν ἐπικίνδυνα εἰς τὴν ζωήν.

ια΄. „Ἀναχωροῦντες δὲ ἐκ τοῦ σχολείου, ἀναγγείλατε αὐτὸ ὡς εἰκὸς, καὶ εὐχαριϛήσατε ὅλους, ὅσοι εἶχον μεθ' ὑμῶν σχέσιν· μάλιϛα δὲ τοὺς διδασκάλους, οἵτινες ἐφρόντισαν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ καλλιεργήματος ὑ-

μῶν, θεωροῦντες αὐτοὺς διὰ βίου ὡς τοὺς μεγίσους ὑμῶν εὐεργέτας, ἀποδίδοντες αὐτοῖς ἀπείρους τὰς χάριτας. Ταύτας τὰς εὐχαρισίας δείξατε πρὸς αὐτοὺς κατὰ πρῶτον τοιουτοτρόπως, ὥςε τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτασίμους ἡμέρας κατ' εὐκαιρίας πάντοτε ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑμῶν νὰ ἐπαναλαμβάνητε ἐκεῖνα, ἃ ἐν τῷ σχολείῳ ἐμάθετε, διατηροῦντες αὐτὰ τῇ ἐπαναλήψει, καὶ νὰ μεταχειρίζησθε αὐτὰ πρὸς ὠφέλειαν ὑμῶν.

ιϐ'. „ Φυλάξατε λοιπὸν τούτους τοὺς νόμους τοῦ σχολείου ἀκριβῶς καὶ προθύμως· ὅςις δὲ πράξῃ κατὰ τούτων, παιδεύεται αὐςηρῶς οὐ μόνον ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ φανερῷ. Οἱ ἀδιόρθωτοι ἀποδιώκονται τοῦ σχολείου ὡς κακοήθη καὶ ἄχρησα τῆς κοινότητος μέλη.

* Διὰ τὴν παραδρομὴν τινῶν τυπικῶν σφαλμάτων, ἥτις, μεθ' ὅλης τῆς ἀκριβοῦς ἐπιμελείας τε καὶ παρατηρήσεως, συνέϐη, αἰτεῖ ὁ ἐκδότης συγγνώμην.

Ἀρχῆς καλῆς κάλικρωτ̃ γραμμάτων.

ει ε η ι ο υ ω οθ ει ευ ου ος και

α ε η ι ο υ ω ς δ γ π τ ϑ κ

β δ θ ϑ

β δ θ ϑ

α β γ δ ε ζ η θ ι χ ψ ω ´ ` ~ ,

Τὸ χαρτί, τὸ μελάνι, ὁ κανὼν, (λινίρι) τὸ μολυβοκόνδυλον τοῦ γραφέως, τὸν ὁποῖον ὑδέντι αμος καὶ ἐπαινετὸς γένῃ, παρὰ τῶν καλλιγράφων καὶ τὸ ταχυγράφων. τὸ π τῶν γραμματικῶν κανόνων, τὸ δεύτερον τῶν καλλιγραφικῶν παραδειγμάτων, τὸ ἕως ὡς τὸ γράφειν.

Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος — Βάσις τῶν μικρῶν γραμμάτων.

α ε η ι ο υ ω	κ ν ω ο ς	ς ου σ ω θ ει ευ ου ος και
α ε η ι ο υ ω	κ ν ω ο ς	ς σ ω ς θ ει ευ ου ος και
β δ θ θ	γ λ μ μ δ ς δ ς	ζ ξ ψ
β δ θ θ	γ λ μ μ δ ς δ ς χ	ζ ξ ψ

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ λλ μ ν ξ ο π ρ σ ς τ θ υ φ χ ψ ω ʹ ` ῀ ʽ ,

Τὸ χαρτί, τὸ μελάνι, τὸ κονδύλι, τὸ κονδυλομάχαιρον, ὁ κανών, (λινίρι) τὸ μολυβοκόνδυλον καὶ ὁ ἄμμος, εἰσὶ τὰ ἐργαλεῖα τοῦ γραφέως, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο ἐμποδίζει μετὰ ταῦτα, ἵνα δόκιμος καὶ ἐπαινετὸς γένῃ, παρὰ ταῦτα τὰ ἑξῆς τρία· τὸ ὀρθογραφεῖν, τὸ καλλιγραφεῖν καὶ τὸ ταχυγραφεῖν. τὸ πρῶτον τὸ ἀποκτᾷ διὰ τῆς μελέτης τῶν γραμματικῶν κανόνων, τὸ δεύτερον διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως τῶν καλλιγραφικῶν παραδειγμάτων, τὸ δὲ τρίτον διὰ τῆς συνεχοῦς γυμνάσεως εἰς τὸ γράφειν.

Ἰδοὺ, πῶς καὶ γράμματα.

α ε π ι ο υ ω κ χ λ Χ ϐ ϐ ϐ ϑ ϑ ϑ.

α β γ δ ε ε ζ η θ ϑ ϑ λ π υ γ ξ χ ψ ω.

α β γ δ ε ζ ϖ ϱ ϱ σ ς τ ϑ

Δ Α Β Γ Δ Λ Λ Μ Μ Ν
Ζ Ο Υ

α β γ δ ε ζ η ξ φ χ ψ ω.

ΑΒΓΔΕΖΗΦΧΨΩ.

1, 2, 3, 9.

Ἰδοὺ, πῶς καὶ κατὰ ἄλλους διαφόρους τρόπους γράφονται τὰ γράμματα.

α ε π ι ο υ ω κ λ ν ϖ σ ς ϑ χ β δ δ ϑ λ Μ Χ ϑ γ λ Μ Χ δ δ δ δ δ ϑ ϑ ϑ

α β γ δ δ ε ε ζ η θ ϑ ϑ ι κ λ λ μ μ μ ν ξ ο π ϖ ρ ρ ρ σ ϖ ς τ τ υ γ ξ χ ψ ω.

α β γ δ ε ζ η θ ϑ ι κ λ λ λ μ μ ν ξ ο ϖ ρ ρ ρ σ ς τ ϑ

υ ρ ρ ρ χ λ χ ψ ω

Α Α Β Γ Δ Ε Ε Ζ Η Θ Θ Ι Ι Κ Κ Λ Λ Μ Μ Ν

Ξ Ο Π Π Ρ Σ Σ Σ Τ Τ Υ Υ

Φ Χ Ψ Ψ Ω Ω.

α β γ δ ε ζ η θ ϑ ι κ λ μ ν ξ ο ϖ ρ ρ σ ς τ ϑ υ φ φ χ ψ ω.

ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 20, 50, 100, 500, 1000.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000023768